

Årsredovisning 2023

Mål, ekonomiska driftramar och investeringar
Kommunstyrelsens

Arboga
kommun

BILDER FRÅN VERKSAMHETSÅRET - NYA

Fastställt av .....

© Arboga kommun 2024

Box 45

732 21 Arboga

Telefon: 0589-870 00

Organisationsnummer: 212000-2122

Besöksadress: Smedjegatan 5

Webbadress: www.arboga.se

E-post: arboga.kommun@arboga.se

ÅRSREDOVISNINGENS INNEHÅLL

Årsredovisningen består av tre delar, som i sin tur innehåller olika avsnitt.

Här presenteras kort vad de olika delarna innehåller.

Del 1 - Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen lämnas information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen. Förvaltningsberättelsen lyfter fram de väsentliga delarna av kommunens och kommunkoncernens verksamhet och ekonomi och ger en översikt över verksamhetens utveckling. I denna del redovisas de områden och förutsättningar som är särskilt viktiga för Arboga kommuns utveckling samt händelser av väsentlig betydelse under året. Här redovisas även måluppfyllelsen för de av kommunfullmäktige prioriterade målen samt en finansiell analys av den kommunala koncernen och kommunen. Här ingår även ett avsnitt med övergripande information om väsentliga personalförhållanden. Avslutningsvis finns ett avsnitt om den förväntade utvecklingen i kommunen.

Del 2 - Ekonomisk redovisning

I denna del presenteras den kommunala koncernens och kommunens ekonomiska utfall samt ekonomiska ställning vid årets slut i form av resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys. Vidare lämnas information om de redovisningsprinciper som tillämpas i kommunens redovisning. Här finns även en drift- och investeringsredovisning med kortfattade kommentarer. Kapitlet avslutas med revisionsberättelsen där kommunrevisionen uttalar sig utifrån granskningar som utförts.

Del 3 - Verksamhetsöversikt

I denna del redovisar varje nämnd, bolag och kommunala förbund där kommunens röstetal överstiger 20 procent sin verksamhet och ekonomi för året samt ger en kortare framtidsbedömning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

.....	2
ÅRSREDOVISNINGENS INNEHÅLL	3
SAMMANFATTNING	6
KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE	7
VART GICK PENGARNA 2022 (RS INTE KLAR)	8
DEL 1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	9
DEN KOMMUNALA KONCERNEN	10
ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING	11
VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING	13
HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE	19
FÖRVÄNTAD UTVECKLING	20
STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN	22
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING	25
BALANSKRAVSRESULTAT	61
VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN	62
DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING	65
RESULTATRÄKNING	66
BALANSRÄKNING	67
NOTFÖRTECKNING	69
DRIFTREDOVISNING	83
INVESTERINGSREDOVISNING	85
REVISIONSBERÄTTELSE	87
DEL 3 VERKSAMHETSÖVERSIKT	88
KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH KOMMUNSTYRELSEN	89
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN	91
FRIID- OCH KULTURNÄMNDEN	93
SOCIALNÄMNDEN	95
RÅDHUSET I ARBOGA AB	99
STURESTADENS FASTIGHETS AB (KONCERN)	103
VÄSTRA MÅLARDALENS KOMMUNALFÖRBUND	104
VÄSTRA MÅLARDALENS MYNDIGHETSFÖRBUND	106

INLEDNING

SAMMANFATTNING

Beskriver kommunkoncernens och kommunens utveckling med fokus på ekonomi. Syftet är att ge kort information till kommunfullmäktige, kommunens medborgare och andra externa intressenter. Fördjupad information hämtas ur de årsredovisningar som respektive nämnd, bolag och kommunalförbund tar fram. Arboga kommuns årsredovisning innehåller en övergripande information av den verksamhet som bedrivits under 2023 och information om kommunens ekonomiska resultat och ställning.

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

Kommunstyrelsens ordförande, Jonna Lindman, sammanfattar året som gått.

VART GICK PENGARNA

En redovisning av hur kommunens skatteintäkter och avgifter använts och intäkters och kostnaders fördelning under året.

SAMMANFATTNING

- Kommunkoncernen visar ett starkt resultat 2023 till följd av kommunens starka resultat på 32,7 miljoner kronor. Resultatet för kommunkoncernen uppgick till 35,0 miljoner kronor vilket är en förbättring jämfört med 2022, då resultat uppgick till -7,2 miljoner kronor. Flera av de helägda bolagen och även flera förbund redovisar underskott under 2023. Soliditeten i kommunkoncernen inklusive samtliga pensionsförpliktelser uppgick till 26 procent, vilket är ungefärligen samma nivå som föregående år. Motsvarande siffra i kommunen är 45 procent.
- Arboga kommuns resultat 2023 kan jämföras med förra årets resultat på -20,0 miljoner kronor 2022. Förra års negativa resultat förklarades främst av en partiell inlösen av ansvarsförbindelsen för pension till ett belopp av 59,8 miljoner kronor och som möjliggjordes tack vare en god likviditet. Resultatet 2023 påverkas bland annat av att skatteintäkterna blev högre än förväntat, 38,6 miljoner kronor mer än budgeterat. Dessutom redovisar verksamheten under 2023 en positiv budgetavvikelse, totalt 9,7 miljoner kronor, vilket motsvarar 1,0 procent av budgeterade nettokostnader. Det finns flera orsaker till budgetavvikelser för nämnderna, se driftredovisning.
- Det är viktigt att tydliggöra att ett positivt resultat för året inte per automatik kan användas för nya satsningar kommande år. Ett överskott 2023 stärker det egna kapitalet för just 2023 men, enligt kommunallagen, måste varje enskilt år balanseras ekonomiskt, så överskott ett år kan inte användas nästa år. Positiva resultat är dessutom både en nödvändighet och ett krav i enlighet med god ekonomisk hushållning.
- Kommunen uppfyller det lagstadgade balanskravet. Årets balanskravsresultat är positivt med 10,1 miljoner kronor efter disponering till resultatutjämningsreserv med 22,4 miljoner kronor.
- Kommunkoncernens nettoinvesteringar uppgår till 203,5 miljoner kronor. Investeringsnivån har ökat jämfört med föregående år. De stora investeringsprojekten som pågår och kommer pågå framöver i kommunen som kommunkoncernen ställer stora krav på goda resultat även i fortsättningen för att behålla och öka självfinansieringsgraden.
- Arboga kommuns totala investeringsvolym uppgick till 36,8 miljoner kronor. Självfinansieringsgraden uppgick till 153 procent. Det innebär att investeringarna fullt ut kunde finansieras av årets resultat och avskrivningar. Bruttolåneskulden för den skattefinansierade verksamheten var noll vid årets slut. Självfinansieringsgraden 2023 i kommunkoncernen ligger på 53 procent.
- Ny styrmodell beslutades 2022 och implementerades under 2023. Nytt politiskt program med verksamhetsmål antogs. Kommunfullmäktige har beslutat om målvärden innevarande år samt för hela mandatperioden.
- För de närmaste åren ser den ekonomiska situationen osäker ut. Det råder osäkerhet kring hur inflationen utvecklas vilket fortsatt påverkar pris- och räntenivåer. När och hur mycket inflationen dämpas är avgörande för den ekonomiska utvecklingen. De senaste årens inflation med pris- och räntehöjningar har lett till en ekonomisk inbromsning och numera pratas om en konjunkturedgång som också börjar ge avtryck på svensk arbetsmarknad och som mycket väl kan komma påverka såväl skatteunderlag som försörjningsstöd framåt.

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

Första året av mandatperiodens fyra år kan nu summeras. Som kommunstyrelsens ordförande kan jag se tillbaka på ett händelserikt år. Många beslut är fattade och många aktiviteter i våra verksamheter har pågått som gör att vi är på väg mot vår vision, Arboga - Plats för inspiration.

Kommunens senaste årsredovisningar har betonat att det här året blev inte likt något annat år. Tyvärr kan jag inte skriva något annat om 2023. År 2023 blev ett utmanande år med ett oroligt världsläge med kraftig prisutveckling, höjda räntor och pensionskostnader. Detta i sin tur innebar diskussioner i offentliga sektorn om säkerhetsläget och om åtgärder så som effektiviseringar, besparingar, skattehöjningar och ökade statsbidrag. Men också likt de andra åren har vi kunnat ge våra Arbogabor en omfattande verksamhet till god kvalitet.

En låg arbetslöshet och god ekonomisk hushållning ger goda förutsättningar att möta de kommande årens ökande behov inom våra skolor, förskolor och inom äldreomsorgen. Därför var det glädjande att samtliga nämnder och styrelsen kunde genomföra sina verksamheter under året inom de beslutade ekonomiska ramarna. Ett gott ekonomiskt resultat gör att vi nu står bättre rustade för ekonomiska utmaningar på sikt. Positivt också att arbetslösheten i Arboga minskade under året.

Befolkningen minskade i 193 av landets 290 kommuner. Det beror till stor del på låga födelsetal. I Arboga minskade befolkningen med 81 invånare och uppgick vid årsskiftet till 14 002 invånare. Det var både ett negativt födelsenetto och ett negativt flyttnetto. Det är viktigt att vi gör Arboga attraktivt att bo och verka i. För att kunna växa behövs ytterligare bostäder. För att upprätthålla den planberedskap som kommunen avser ha för framtiden behöver ytterligare detaljplaner tas fram i attraktiva områden för att kunna erbjuda attraktiva och varierande bostäder för medborgaren och samtidigt öka attraktionskraften för potentiella inflyttare.

Det är viktigt med en bra planberedskap för att kunna erbjuda mark till försäljning för nyetableringar och för befintliga verksamheter i kommunen. Vårt geografiska läge och fina miljö tillsammans med goda kommunikationsmöjligheter

erbjuder spännande lösningar för företagsetableringar. Elförsörjningen är en stor utmaning för framtiden och är en förutsättning för kommande etableringar.

Viktigt för kommunens utveckling är att vi har bra verksamhetsfastigheter. Stora investeringar är på gång, vilket kräver en långsiktighet i planeringen. Vi har under året tagit första spadtaget till den nya grundskolan, vid nuvarande Gäddgårdsskolan. En väldigt stor investering som kommer betyda mycket för våra barn och unga. Ytterligare byggnationer är till exempel att skapa fler vård- och omsorgsplatser i området Hällbacken och ett nytt LSS-boende.

Det är av stor vikt att vi har en effektiv och funktionell organisation. Vi har under året tagit beslut som ska bidra till detta. Vi har bildat ett gemensamt driftbolag inom vatten och avlopp tillsammans med Kungsör, samordnat administrationen inom fritid och kultur med kommunstyrelseförvaltningen, gett i uppdrag att samordna den tekniska verksamheten samt skapat en lokal säkerhetsenhet. Dessa förändringar skapar förutsättningar för en lokal robusthet.

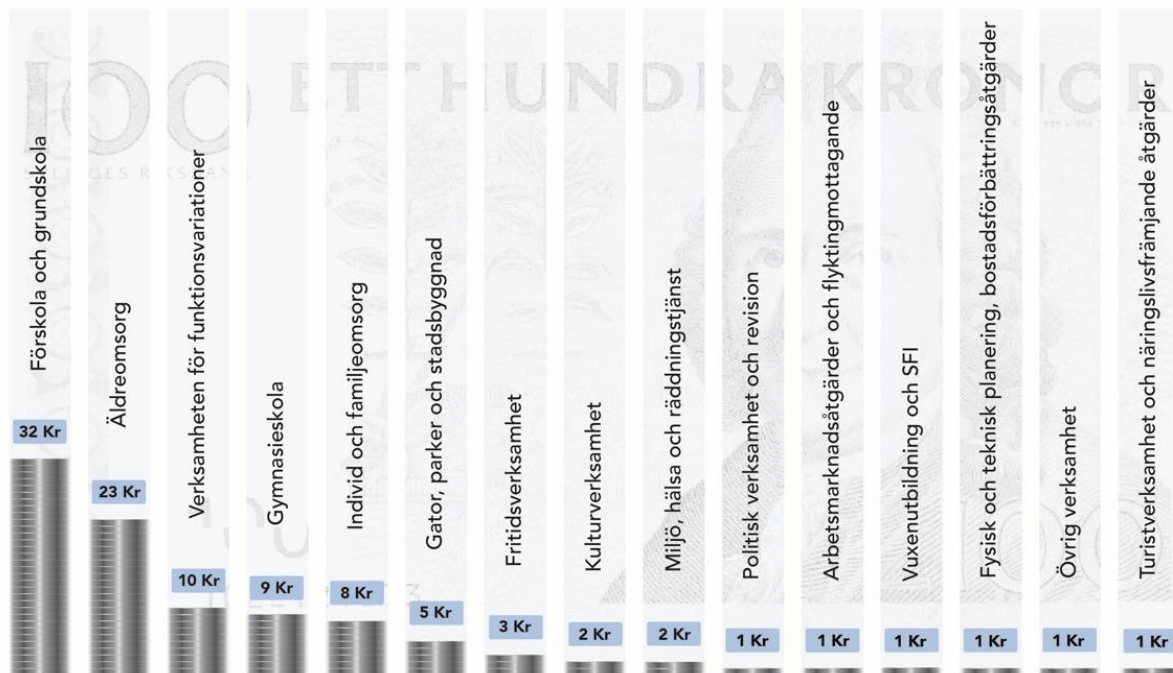
Vi har en fantastisk personal som varje dag går till jobbet och utför otroliga arbetsinsatser, tack för era insatser under 2023. Ni gör det möjligt att hantera kommande utmaningar. Ska kommunerna klara av dagens och morgondagens utmaningar kan vi inte fortsätta att göra som vi alltid har gjort. Det kommer krävas både mod, nytänkande och prioriteringar.

Jonna Lindman, Kommunstyrelsens ordförande (M)

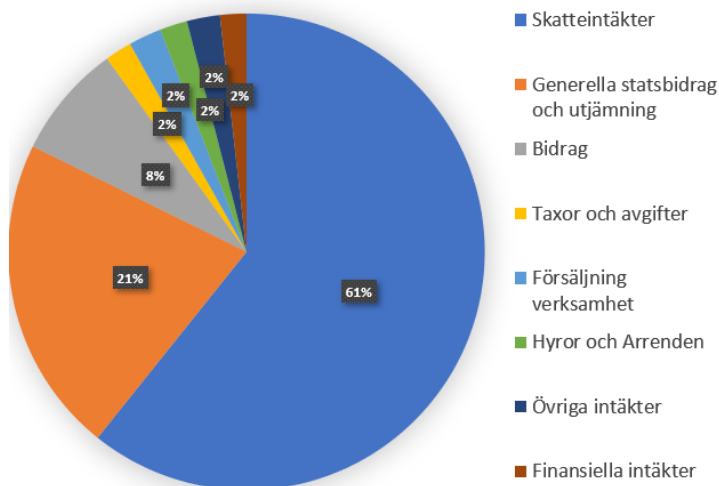
VART GICK PENGARNA 2022 (RS INTE KLAR)

100 kr i skatt till kommunen användes på följande sätt

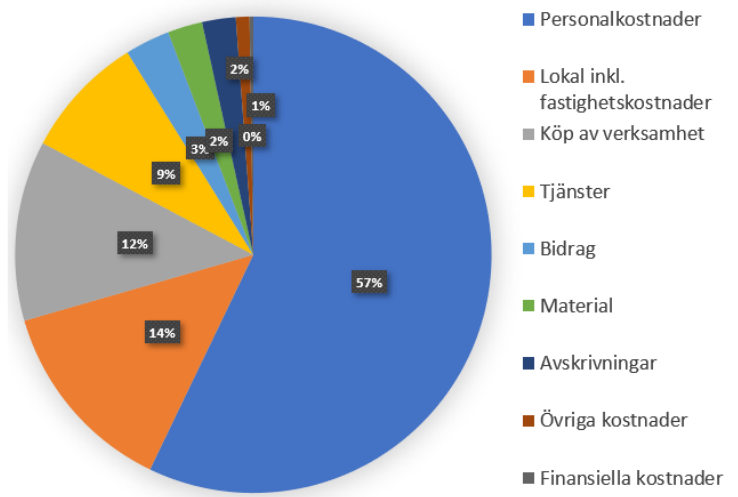

Fördelning av intäkter och kostnader 2022 (återkommer med uppdaterad)

Intäkter

Kostnader

DEL 1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

I förvaltningsberättelsen lämnas information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kapitlet och RKR R15 Förvaltningsberättelse. Denna syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av den samlade verksamheten i kommun-koncernen under året.

DEN KOMMUNALA KONCERNEN

En översiktlig beskrivning av de enheter som ingår i den kommunala koncernen.

ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING

En översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet. Utvecklingen redovisas genom att aktuellt år jämförs med tidigare år.

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Upplysningar om förhållanden som inte redovisas i balansräkningen eller i resultat-räkningen, men som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat eller eko-nomiska ställning.

HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

Upplysningar om sådana händelser av väsentlig betydelse för den kommunala kon-cernen och kommunen som har inträffat under räkenskapsåret.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Upplysningar om förväntad utveckling, dels vad som faktiskt är känt om framtiden, dels de förväntningar som finns och som är baserade på konkreta, kända förhållan-den.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV KOMMUNALA KONCERNENS VERKSAMHETEN

Innehåller upplysningar om väsentliga aspekter avseende styrning, uppföljning och intern kontroll.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

En utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts samt redovisning av resultat och ekonomisk ställning.

BALANSKRAVSRESULTAT

En redovisning om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresul-tatet.

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

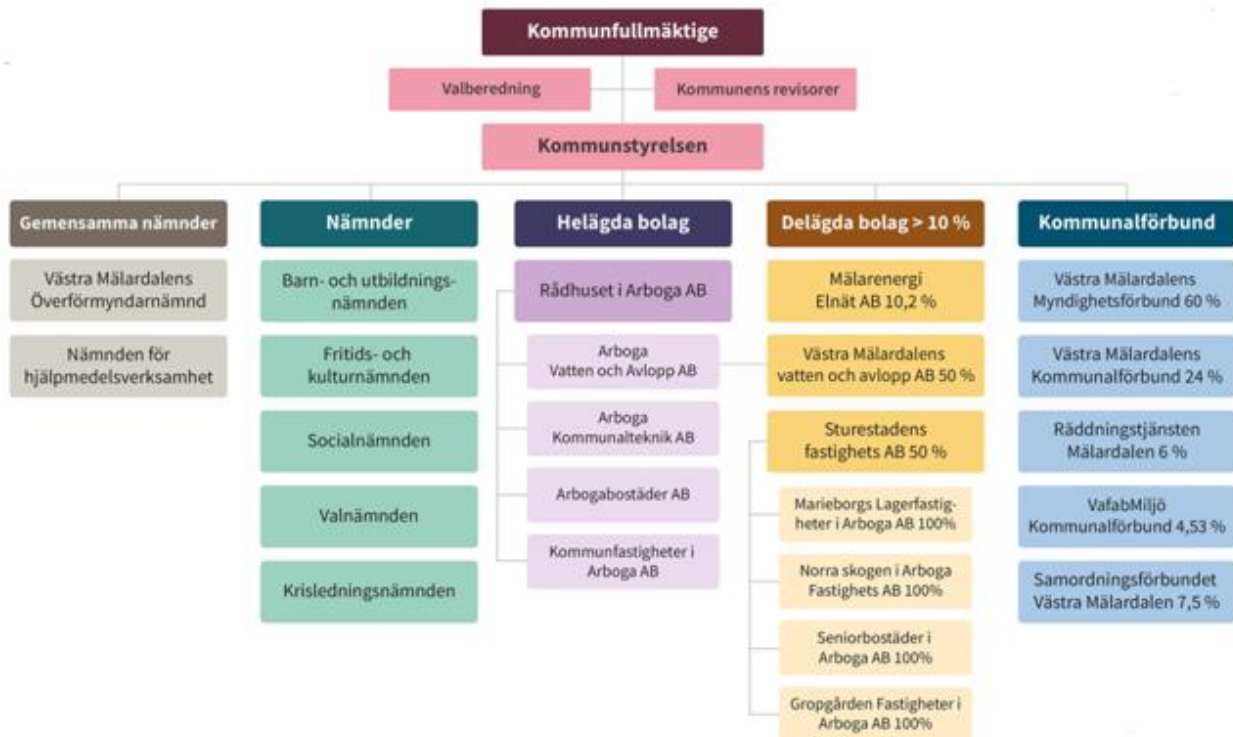
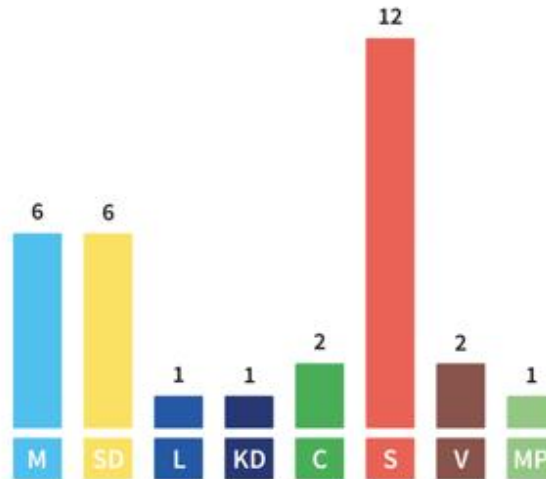
Här redovisas fakta om väsentliga personalförhållanden som till exempel sjukfrån-varo och antalet anställda.

DEN KOMMUNALA KONCERNEN

Koncernen består av en politisk organisation, hel- och delägda bolag. Till den politiska organisationen finns tre förvaltningar som genomför den politiskt beslutade verksamheten.

I kommunkoncernen ingår nämndernas verksamhet, de helägda och delägda bolagen och kommunalförbunden. I sammanställd redovisning ges en samlad bild av koncernen Arboga kommuns ekonomiska ställning, åtaganden och resultat. Bolag och kommunalförbund ingår där kommunens andel överstiger 20 procent.

ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING

Här görs en översiktlig beskrivning av utvecklingen och i tabellen fem år i sammandrag redovisas en översikt av verksamheten med olika nyckeltal.

Den kommunala koncernen redovisade för verksamhetsåret 2023 ett resultat på 35,0 miljoner kronor, kommunens resultat uppgår till 32,7 miljoner kronor. Det positiva resultatet förklaras för kommunens del av positiv slutavräkning avseende kommunalskatten samt att nämnderna redovisar en positiv budgetavvikelse. Den främsta förklaringen är statsbidrag som erhållits sedan tidigare. Just dessa kommer inte finnas framöver. I övrigt finns förklaringar såsom vakanser och i övrigt lägre kostnader. För den kommunala koncernen förklaras årets resultat främst av att Rådhuset i Arboga AB gjorde ett resultat på -2,2 miljoner kronor. Det delägda koncernföretag Sturestaden Fastighets AB redovisade ett resultat på 17,6 miljoner kronor. Västra Mälardalen kommunalförbund samt Västra Mälardalen myndighetsförbund redovisade ett resultat på -2,0 respektive -0,3 miljoner kronor.

En kommun där befolkningen ökar tyder på att staden är attraktiv och växer. I Arboga minskade antalet invånare med 81 personer, jämfört med föregående årsskifte. Detta förklaras till största delen av både födelseunderskott och negativt flyttningsnetto. Trenden med befolkningen får även genomslag då de utgör grunden för kommunalskatteintäkterna. En bibehållen och helst ökande befolkning är av vikt för en fortsatt god utveckling av skatteintäkterna.

Bostadsförsörjningen är viktig för en tillväxt men även att det finns mark för etablering av handel och industri. Att bostadsbyggandet håller en jämn och positiv takt är angeläget för att attrahera nya invånare och för att underlätta generationsväxlingar i bostadsbeståndet. Mindre landsortskommuner, däribland Arboga, med ett bra pendlingsläge till de större orterna, kan vara ett bra exploateringsalternativ för bygg- och fastighetsbolag och för enskilda privatpersoner som vill bygga sin villa till rimligt pris.

Vad gäller mark för etablering av handel och industri gäller att ha en bra planberedskap för att kunna erbjuda mark till försäljning för nyetablering och

för befintliga verksamheter i kommunen, likaså en väl fungerande arbetsmarknad får människor och företag att växa. Bra arbetsmöjligheter lägger grunden för tillväxt och välfärd.

Utvecklingen av skatteintäkter och statsbidrag har de senaste åren i snitt överstigit kommunens nettokostnadsutveckling förutom föregående år, då en partiell inlösen genomfördes av ansvarsförbindelsen för pensioner.

Antalet anställda i kommun och helägda bolag har ökat i år jämfört med tidigare år. Vid årsskiftet hade 1090 personer tillsvidareanställning i kommunkoncernen jämfört med 1069 personer vid föregående årsskifte. Kommunen hade 948 antal tillsvidareanställda jämfört med 929 personer vid föregående årsskiftet.

Den totala sjukfrånvaron i kommun var 7,7 procent av arbetad tid vilket är en minskning från föregående år med 1,0 procent. För kommunkoncernen i sin helhet var motsvarande siffor 7,6 procent.

Kommunens soliditet har haft en positiv trend med goda resultat i den löpande verksamheten och med hög självfinansieringsgrad av investeringar. Även koncernens soliditet har haft en positiv trend och ligger på en relativt stabil nivå. Årliga överskott stärker den långsiktiga ekonomiska ställningen, soliditeten, och bidrar till att finansiera långsiktiga investeringar och betala av kommande pensionsskulder.

Investeringsutgifterna i kommunen under 2023 redovisas på en nivå på 36,8 miljoner kronor. Främst avser dessa infrastruktur inom den tekniska verksamheten.

Det finns förutom beslut att investera i en ny grundskola även behov av åtgärder i verksamhetslokaler framåt för underhåll, energieffektivisering och möta framtida krav och behov. Investeringsstakten förväntas vara fortsatt hög flera år framåt. Investeringsstakten för med sig behov av likvida medel och lånevolymen förväntas öka i hela kommunkoncernen.

DEL 1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Fem år i sammandrag	2023	2022	2021	2020	2019
Koncern					
Koncernens resultat (mnkr)	35	-7	65	72	25
Koncernens balansomslutning (mnkr)	2 486	2 447	2 410	2 287	2 076
Koncernens nettoinvesteringar (mnkr)	203	162	147	218	291
Koncernens soliditet inkl. pensionsförpliktelser, procent	26	26	24	22	19
Koncernens antal årsarbetare (endast helägda bolag)	1 018				
Kommunen					
Allmänt					
Antal invånare 31/12	14 002	14 083	14 100	14 039	14 087
därav förändring	-81	-17	61	-48	-51
därav födelsenetto	-55	-61	-40	-28	0
Arbetslöshet, procent i december	6,6	7,0	8,2	10,0	9,2
Ekonomi					
Skattesats, totalt	33,29	33,29	33,29	33,29	33,29
Skattesats, kommunen	22,41	22,41	22,41	22,41	22,41
Skattekraft som andel av rikets medelskattekraft, procent	87,7	88,4	88,9	88,3	89,4
Årets resultat kommunen (mnkr)	32,7	-20,0	29,9	52,3	14,5
Resultat före extraordinära poster i relation till skatteintäkter och utjämning, procent	3,2%	-2,1%	3,3%	6,0%	1,7%
Verksamhetens nettokostnader, exklusive jämförelsestörande poster (mnkr)	975	919	899	849	851
Nettokostnadsutveckling, procent	-0,23	9,00	7,60	-0,60	1,10
Utveckling skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, procent	5,6	4,5	4,8	4,3	4,1
Verksamhetens nettokostnader, tkr/invånare	70	65	64	59	60
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, procent	98	104	99	94	99
Finansnetto (mnkr)	14,3	17,8	19,3	19,3	17,1
Nämndernas budgetavikelser (mnkr)	9,7	2,9	16,9	15,0	-14,0
Nettoinvesteringar (mnkr)	37	55	50	21	82
Nettoinvesteringar, tkr/invånare	2,6	3,9	3,5	1,5	5,8
Balansomslutning (mnkr)	1 112	1 124	1 316	1 258	1 419
Eget kapital (mnkr)	737	704	725	695	649
Likviditet (mnkr)	133	150	221	169	86
Långfristiga lån (mnkr)	0	0	174	246	420
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser, procent	45,0	43,1	33,8	32,6	25,4
Soliditet exklusive pensionsförpliktelser intjänade före 1998, procent	66,3	62,6	55,1	54,5	46,4
Anställd personal					
Antal tillsvidareanställda	1 090	929	948	939	1 022
Antal visstidsanställda	130	314	329	308	304
Summa antal anställda	1 220	1 243	1 277	1 247	1 326
Andel tillsvidareanställda, procent	89	75	74	75	77
Andel anställda som är män, procent	20	16	16	15	18
Andel anställda som är kvinnor, procent	80	84	84	85	82
Anställdas medelålder, år	47	46	47	46	47
Total sjukfrånvaro, procent	8	8	7	7	6
Andel långtidssjukskrivna av den totala sjukfrånvaron, procent	36	32	30	24	33

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

I detta avsnitt beskrivs Arboga kommun och kommunkoncerns utveckling utifrån omvärldsperspektiv. Inledningsvis kommenteras faktorer i samhällsekonomin som påverkar. Därefter behandlas områden och förutsättningar som bedöms viktiga för utveckling.

Ekonomiska läget (Källa: SKR)

Samhällsekonomiska läget

De senaste årens inflations- och ränteuppgång har lett till en ekonomisk inbromsning och påverkan på svensk BNP. Under 2024 väntas en svag uppgång men Sverige befinner sig nu i en lågkonjunktur. När återhämtningen blir större förväntas ekonomin repa sig och då befinner vi oss 2025 och 2026. En viktig faktor är att inflationen är på väg ned även om det går trögt. Nedgången har än så inte lett till sänkta priser men man kan märka en stabilisering av den ännu höga prisnivån. Räntan ligger även den på en stabil nivå när vi går in i 2024, efter tidigare kraftiga höjningar. Bostadsbyggandet påverkas kraftigt i samhället och investeringar i näringsliv har minskat. Högt skuldsatta och räntekänsliga hushåll bidrar till konjunkturbedgången när deras köpkraft minskar. Inflationen har även inneburit att reallönerna fallit. Hitills har försvagningen av hushållens köpkraft mildrats av att många använt buffertsparande som byggts upp, men succesivt slår de högre priserna och räntorna igenom. Även om inflationen sjunker kommer den höga prisnivån och ränteutgifterna att bestå en tid, vilket medför en ihållande urholkning av köpkraften för alla sektorer i ekonomin.

Under 2024 däremot räknar man med att kronkursen stärks och att inflationen mätt som KPIF minskar till ett årsmedelvärde på 2,3 procent. I och med att inflationen stabiliseras runt målet på 2,0 procent kan Riksbanken börja sänka styrräntan vilket kan börja ske under tidigast andra kvartalet 2024. Lägre inflation och räntor kommer då kunna öka hushållens köpkraft, men anpassningen kommer att ta tid. Konjunkturbedgången börjar ge alltmer avtryck på arbetsmarknaden. Arbetslösheten väntas stiga och antalet arbetade timmar minska, något som påverkar skatteunderlag, som därmed ökar långsammare än normalt.

Kommunsektorns ekonomiska läge (Källa: SKR)

Det ekonomiska resultatet i kommunsektorn har varit starkt under flera år. Men många kommuner förväntas redovisa underskott i år och nästa år. När och hur mycket inflationen dämpas är

avgörande för den ekonomiska utvecklingen. SKR bedömer att resultaten börjar återhämtas under 2025 och 2026. Samtidigt ökar de långsiktiga behoven av välfärd och bristen på arbetskraft växer när invånare över 80 år blir allt fler. Kompetensförsörjningen fortsätter att vara en stor utmaning. Den långsiktiga situationen, och därmed utmaningarna, ser olika ut beroende på kommunens ekonomiska ställning, struktur, investeringsbehov och framtida befolkningsförändring.

Resultaten i kommunsektorn 2023 visar en försämring mot tidigare år. Pris- och ränteökningar i sektorn har påverkat ekonomin. För kommunsektorn måste kostnaderna anpassas efter vad som på sikt är hållbart för ekonomin. Många kommuner har ändå satt av medel i resultatutjämningsreserver och även stärkt sin soliditet och likviditet. För 2024 och framåt ser det kärvare ut för ekonomin inom sektorn.

Även ett nytt pensionsavtal för kommunsektorn påverkar. Det nya avtalet innebär stabilare pensioner för kommunsektorns medarbetare till en nivå jämförbar med andra avtal inom offentlig sektor. Det nya avtalet med högre avgiftsbestämd premie samt den ännu så länge höga inflationen bidrar till kostnadsökningar.

Flera år med tidigare starka ekonomiska resultat har däremot stärkt soliditeten och den långsiktiga beredskapen förbättrats. Det bidrar till ett hyfsat bra utgångsläge inför de stora ekonomiska utmaningar som nu drabbar sektorn, där hög inflation, stigande räntekostnader och kraftiga kostnadsökningar för pensioner medför att resultaten faller i snabb takt. Det är av yttersta vikt att kommuner och regioner agerar för att gapet mellan kostnader och intäkter inte ska vidgas ännu mer.

Under förutsättning att inflationstakten minskar rejält går även pensionskostnaderna ned 2025, nästan lika drastiskt som de ökade, och resultaten i kommuner och regioner kan komma återhämtas. När och hur mycket inflationen dämpas blir avgörande för att trycket från pensionskostnaderna och höga räntekostnader ska lätta och hur ekonomin därmed ser ut i ett lite längre perspektiv.

Arboga kommun och koncernens ekonomiska läge

Arboga har haft flera år med goda ekonomiska resultat men kommer ha en tuffare ekonomisk situation på sikt. Årets resultat för 2023 i kommunen är ett plusresultat på 32,7 miljoner kronor där skatteintäkterna blev högre än förväntat och budgeterat. De budgeterade skatteintäkterna utgick från Sveriges kommuner och regioners (SKR) prognoser vilket visade sig vara undervärderade.

Verksamheten i nämnder och styrelser i kommunen redovisar under 2023 en positiv budgetavvikelse, totalt 9,7 miljoner kronor. Främst är det statsbidrag som erhållits sedan tidigare som påverkar resultatet positivt och just dessa kommer inte finnas framöver, utan dessa statsbidrag skulle verksamheten visat sämre resultat.

Arboga kommunkoncerns resultat uppgår för 2023 till 35,0 miljoner kronor. För 2023 redovisar flertalet av de helägda bolagen underskott. Resultaten påverkas av höga prisnivåer inom flera områden till följd ökad inflation samt betydligt högre ränteintäkter vid nyupplåning och omsättning av befintliga lån. Även pensionskostnader påverkas. Behov av fortsatt underhåll och investeringar påverkar lägesbilden och framtida kostnader.

Befolkningsförändringen är en av de stora utmaningarna och utvecklingen som pågår fortsätter de kommande åren. Detta innebär att kostnaderna för demografin ökar snabbare än intäkterna, och det behövs ett ökat fokus på effektivisering och omprioriteringar. Det sker tydliga förändringar mellan åldersgrupper vilket påverkar såväl kostnadstryck som behov och anpassningar av verksamhetslokaler.

En god ekonomisk hushållning ställer krav på att kommunkoncernen har en långsiktighet i sin planering. Det kräver till exempel en analys av verksamhetsförändringar på grund av den demografiska utvecklingen och att se koncernen i sin helhet.

I likhet med kommunsektorn i övrigt finns ett stort behov av investeringar vilket innebär att det krävs ett större driftöverskott för att inte i hög grad behöva låna till investeringarna. Inför 2024 finns utmaningar avseende de ekonomiska förutsättningarna.

Det ekonomiska läget och annalkande konjunkturbedgång medför stor osäkerhet och utmaning för den kommunala ekonomin. Kommunens helägda bolag har påverkats även de av kraftigt höjda priser i synnerhet inom energiområdet samt höjda räntor. Samma gäller de förbund som ingår i koncernen. Framåt behöver fortsatt fokus ligga på energieffektivisering av kommunala fastigheter påskyndat av höga energipriser samt översyn av skyddsrum som en följd av kriget i Ukraina. Utveckling av och förädling av koncernens fastighetsbestånd är viktig och prioritering görs i underhåll och investeringsplaneringen.

Arboga kommuns utveckling

Befolkningsutveckling

Den 31 december 2023 uppgick Sveriges folkmängd till 10 551 707 personer. Under året ökade befolkningen med 30 200 personer, vilket var den lägsta befolkningsökningen på 22 år i Sverige. I Västmanland ökade befolkning med endast 100 invånare och uppgick vid årsskiftet till 280 813 invånare. I väldigt många kommuner i Sverige visar det sig att befolkningen minskar så även i Arboga.

Vid årsskiftet var antalet invånare i kommunen 14 002. Utmärkande för den framtida befolkningen är att andelen 65 år och äldre ökar medan både andelen barn och unga under 25 år och andelen i åldern 25–64 år beräknas minska. Det är särskilt andelen personer som är 80 år och äldre som ökar.

Arbetsmarknadsläget

Arbetslösheten i Arboga har minskat under året, från december förra året till december i år har den minskat från 7,0 procent till 6,6 procent. I riket är motsvarande procent 6,7 procent och i Västmanland 7,9 procent.

Ungdomsarbetslösheten i Arboga 8,9 procent är bland de lägsta av kommunerna i Västmanland men något högre än riksnittet (8,3 procent).

Arbetslösheten för utrikesfödda är 16,2 procent vilket är 0,6 procentenheter över riksnittet, men minskar med 4,2 procentenheter från förra året.

Bostadsmarknad och byggande

Antagandet om att befolkningsutveckling och bostadsbyggande hänger nära samman. Det är viktigt att ha en bra planberedskap för bostäder. Arbete pågår med de befintliga planuppdragen samt att ta fram nya förslag för detaljplaner för nya

bostadsområden, men även områden för företags-etablering.

Näringsliv och företagande

Näringsliv och företagande har en viktig roll för kommunen. Under hösten 2023 startades processarbetet med att ta fram en etableringsplan i syfte att stödja en långsiktig framdrift av kommunens näringslivstillväxt för att stärka ortens attraktionskraft. Satsningar på infrastruktur för att säkra effekt och eltillgång har gjorts. Tillsammans med nätbolag i närliggande kommuner är det viktigt att bidra till god framdrift för hela regionalnätetsförändringen. Det finns ett stort intresse för kommunens etableringsbara mark. Då Försvarsmakten och försvarsindustrin förväntas öka sin etablering på orten ser framtiden ljus ut med god växtkraft. Samverkan inom kommunen är avgörande för fortsatt positiv utveckling av företagsklimatet. Ett aktivt näringslivsarbete är viktigt och verkar som brobyggare mellan offentliga aktörer, kommunen och näringslivets aktörer.

Förändringar som skett i verksamheten

Några utvecklingsprojekt som pågått under året:

- Det politiska programmet för mandatperioden
- Ny organisation för kommunens fritids- och kulturverksamheter
- Lansering av en ny, moderniserad webbplats med fokus på service, användarvänlighet och tillgänglighet
- Gemensamt VA driftbolag mellan Arboga och Kungsör
- Framtagande av reviderat kommunvapen
- Fortsatt fokus på digitalisering
- Koncession för nytt regionalnät avseende kraftförsörjning
- Arbete med att ta fram attraktiva tomter för bostäder och etableringsmark
- Investeringsbeslut och första spadtaget för ny grundskola
- Arboga kommuns nya hemtjänst börjar ta form.
- Ny förvaltningschef till barn- och utbildningsförvaltningen har rekryterades

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Omvärlds- och verksamhetsrisker

Med omvärldsrisker avses risker som kommun och koncern inte själv kan påverka men som man måste förhålla sig till i verksamheten. Här lyfts ett urval av riskerna och hantering av dessa.

Ekonomisk utveckling

Omvärlden förändrades drastiskt när Rysslands krig mot Ukraina inleddes med påverkan på inflationen genom höjda priser och räntor, inte minst kraftig påverkan på energipriserna. Detta har påverkat den svenska ekonomi och påverkar även kommuner och regioner. Förändringen har kommit snabbt och slår igenom i våra verksamheter. Kommuner och regioner har även fått ökade pensionskostnader till följd av den ökade inflationen som nämnts tidigare. När det gäller löner till följd av det ekonomiska läget kan det komma påverka verksamheterna framåt genom svensk avtalsrörelse som riskerar bli besvärlig.

Kommunkoncernen måste utifrån detta sammanhang även i fortsatt budgetplanering anpassa kostnadsnivåer till tillgängliga resurser i form av skatteintäkter, statsbidrag och övriga intäkter.

Osäkerhet i omvärlden.

Vi lever i en tid av osäkerhet och förändring. Globala händelser som pandemier, naturkatastrofer, krig och konflikter har ökat osäkerheten i vår omvärld. Teknologiska framsteg med exempelvis AI och robotisering skapar nya möjligheter men också andra förutsättningar, hot eller risker. Idag finns även en hotbild för exempelvis cyber(it)attacker som på ett mycket allvarligt sätt kan påverka vår vardag. Kommun och kommunkoncernen måste arbeta aktivt med att stärka sin krisberedskap och säkerhet för att kunna upprätthålla de grundläggande och samhällsviktiga funktionerna även vid en svår påfrestning.

Demografi

Befolkningens ålderssammansättning har stor betydelse för kostnadsutvecklingen. Så har även innehåll och ambitionsnivå för alla kommunala tjänster. Utbildning samt vård och omsorg av barn, unga och äldre är den största delen av kommunens kostnader. Det föds färre barn och under de närmaste åren är det främst antalet äldre som ökar. Detta medför ökade kostnader men också behov

av förändring och anpassning av de kommunala tjänsterna.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är svensk arbetsmarknads största utmaning. I Sverige mellan åren 2023 och 2031 beräknas de som är 80 år och äldre öka med 34 procent, samtidigt som antalet personer i arbetsför ålder ökar med knappt 9 procent. Konkurrensen om arbetskraft är hård på hela arbetsmarknaden och är märkbar i praktiskt taget alla branscher, sektorer och yrken, inte bara i vård och omsorg. Även Arboga som kommun och arbetsgivare påverkas och för att klara kompetensförsörjningen behöver man fortsätta att rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med rätt kompetens. Arbetet med kompetensförsörjningen och insatser och aktiviteter kopplat till detta arbetas med för att vara en attraktiv arbetsgivare. Lönebildningen är även den en viktig parameter.

Investeringar

Demografin spelar en viktig roll i kommunernas investeringsbehov. Med en växande och åldrande befolkning ökar behoven av investeringar i verksamhetslokaler men även annan infrastruktur. Dessutom krävs renoveringar och underhåll av äldre befintliga fastigheter för att möta dagens krav på hållbarhet och funktionalitet.

I Arboga kommun sker en stor investering i ny grundskola de kommande åren. Samtidigt behöver lokaler, anläggningar renoveras vilket ökar kostnaderna för kommunen. Då investeringar i verksamhetslokaler sker i det kommunala fastighetsbolaget så sker även upplåning där, vilket senare kommer påverka kommunens internhyresnivå. Det är därmed viktigt att se ekonomiska konsekvenser för hela kommunkoncernen.

Arbetsmarknad

Den svenska arbetsmarknaden är i vissa avseenden strukturellt starkt. Det finns en del utmaningar med bland annat matchning, rörlighet, personalförsörjning, utrikesfödda, sysselsättningsgrad och långtidsarbetslöshet. Utfall och indikatorer för den svenska arbetsmarknaden visar på ett sammantaget starkt utgångsläge. Sysselsättningens utveckling 2023 har ändå varit ganska gynnsam, trots lågkonjunktur. Ytterst är det staten som ansvarar för arbetsmarknadspolitiken. Kommunen måste samtidigt ta en aktiv roll för att möta behovet av utbildning och arbetsmarknadsåtgärder samt att skapa ett gott samarbete med näringslivet och verka för företagsetableringar. Samarbete mellan

samtliga inblandade aktörer är viktigt, inte minst för att bidra till kompetensförsörjning men även att motverka att enskilda uppbär försörjningsstöd.

Försörjningsstöd

Kommunen måste fortsatt fokusera på att minska antalet hushåll beroende av försörjningsstöd samt utbetalt bistånd. Detta sker idag genom olika insatser för att snabbare få ut personer i egen försörjning. Statistiken har visat att hushållen i Arboga som beviljats bistånd minskade med 41 hushåll och utbetalt bistånd minskat med totalt 1,3 miljoner kronor i år. Om arbetslösheten ökar till följd av lågkonjunktur kommer det framöver bli än viktigare att arbeta med förebyggande insatser för att inte påverka den kommunala ekonomin alltför mycket.

Finansiella risker

Kommunfullmäktige fastställde under 2023 nya riktlinjer för finansverksamheten i en reviderad finanspolicy. Riktlinjerna gäller för såväl kommunen som för de helägda bolagen. De helägda bolagen genomför själva upplåningen, och för dessa lån ingår kommunen ett borgensåtagande. Den totala låneskulden på balansdagen 2023 uppgår till 855 miljoner kronor för kommunen och de helägda bolagen. Samtliga lån är upptagna hos Kommuninvest.

De utelämnade lån som kommunen har till helägda bolagen ska successivt upphöra.

Ett av målen för finansverksamheten är att säkerställa att finanshanteringen bedrivs med god intern kontroll och med beaktande av lågt risktagande. När det gäller skuldhanteringen ska tre typer av risker hanteras:

- Ränterisk (räntebindning), risk för en negativ effekt på kommunens räntenetto på grund av förändringar av det allmänna ränteläget
- Finansieringsrisk (kapitalbindning), risk för att kommunen inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår
- Kreditmarginalrisk (marginalbindning), risk för en negativ effekt på kommunens räntenetto på grund av förändringar i kreditmarginaler.

Utifrån dessa risker är riktlinjer antagna för räntebindning och kapitalbindning som finanspolicyn ska följas upp mot.

Uppföljning 31 december 2023 visar att de fyra riskerna är hanterade enligt gällande finanspolicy.

Uppföljning per 231231	Arboga kommun	Arboga Kommun AB	Kommun- fastigheter i Arboga AB	Arboga Vatten och Avlopp AB	Totalt koncern
Utestående skuld, tkr	-	5 000	612 478	217 977	835 455

Avstämning mot finanspolicy	Riskmandat	Koncern- genomsnitt				Uppfyllt	
Genomsnittlig kapitalbindning (år)	1,5-4 år	0	2,36	2,77	2,60	2,72	Ja
Genomsnittlig räntebindning	1,5-4 år	0	2,36	2,60	2,60	2,60	Ja
Ränteförfall inom närmaste 12 mån, %	0%-40%	0	0	25,80	20,31	24,22	Ja
Kapitalförfall inom närmaste 12 mån, %	0%-40%	0	0	17,64	20,31	18,23	Ja

Vid uppföljningen finns inte några identifierade avvikelser från antagen finanspolicy. Den genomsnittliga räntesatsen de senaste 12 månaderna är 1,59 procent.

Finanspolicyen innehåller även delar kring likviditetssituationen för att säkerställa betalningsförmåga på kort och lång sikt. Bra rutiner behövs för att effektivt utnyttja tillgänglig likviditet samt uppnå bästa möjliga finansnetto inom ramen för de riktlinjer som fastställts.

Under året har kommunen tillsammans med helägda bolagen aktivt jobbat med att effektivt utnyttja tillgängliga likvida medel inom kommunkoncernkontot på både kort och lång sikt. Utfall samt prognos på kort och lång sikt avseende likviditetsuppföljning följer nedan.

Likviditetsuppföljning kommunen inkl. majoritetsägda bolag och förbund. Räntebärande nettofodran/skuld, tkr	2022-12-31 Utfall	Prognos helår okt	2023-12-31 Utfall	Årets förändring	Kortfristig prognos 2024-03-31	Långsiktig prognos 2024-12-31
Likviditet bank exkl. skattekonto*	150 039	117 000	133 081	- 16 958	90 000	91 100
-varav majoritetsägda koncernbolag/förbund	60 608	37 000	40 108	- 20 500	- 38 000	12 000
Utlåning(utelånade lån majoritetsägda koncernbolag)	279 320	279 320	279 320	-	279 320	279 320
Summa räntebärande tillgångar	429 359	396 320	412 401	- 16 958	369 320	370 420
Låneskuld kreditinstitut	- 776 888	- 868 000	- 835 500	- 58 612	- 835 500	- 1 310 500
-varav majoritetsägda koncernbolag/förbund	-	- 868 000	- 835 500	- 835 500	- 835 500	- 835 500
Låneskuld (utelånat lån från Arboga kommun)	- 279 320	- 279 320	- 279 320	-	- 279 320	- 279 320
Summa räntebärande skulder	-1 056 208	- 1 147 320	- 1 114 820	- 58 612	- 1 114 820	- 1 589 820
SUMMA RÄNTEBÄRANDE NETTOSKULD	- 626 849	- 751 000	- 702 419	- 75 570	- 745 500	- 1 219 400

Borgensåtaganden

Kommunens borgensåtaganden uppgår till 31 december 2023 till 1062,2 miljoner kronor. Borgensåtagandena gäller för både bolag och förbund i koncernen. Kommunen har inte åtaganden för så kallade fallskärmsavtal.

Arboga kommun har i november 1994 ingått en solidarisk borgen för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd

borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Arboga kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 551 907,4 miljoner kronor och totala tillgångar till 562 022,7 miljoner kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 914,4 miljoner kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 931,4 miljoner kronor.

Pensionsförpliktelser

Ur risksynpunkt är kommuns pensionsförpliktelser viktiga att beakta, eftersom skulden ska finansieras under en lång tid framöver.

De pensioner som intjänats före år 1998 redovisas enligt blandmodellen som en ansvarsförbindelse. Det innebär att förändringen och åtagandet inte ska redovisas aktivt i kommunens resultat- och balansräkning. Ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser inklusive löneskatt uppgår till 236,2 miljoner kronor.

Pensioner som intjänats efter år 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen och uppgick till 124,5 miljoner kr inklusive löneskatt per den 31 december 2023. För hela kommunkoncernen är motsvarande belopp 128,1 miljoner kronor.

I tabellen nedan redovisas kommunens pensionskostnader för de två senaste åren. För att kunna jämföra åren, och tydligt visa hur mycket pensionskostnaderna ökat, exkluderas den jämförelsestörande posten som avser delinlösen av ansvarsförbindelsen med 59,8 miljoner kronor som genomfördes år 2022.

Pensionskostnader inklusive löneskatt (Mnkr)

År	2022	2023
Avsättning intjänade pensioner fr o m 1998	1,7	12,9
Avgiftsbestämd ålderspension(individuella delen)	25,9	37,5
Pensionsutbetalningar(inkl. pensionsförsäkringslösning)	22,7	22,5
Summa:	50,3	72,9

De totala pensionsförpliktelserna för kommun ska lämnas i förvaltningsberättelsen för att bedöma

den ekonomiska ställningen och är en uppföljning av fullmäktiges riktlinjer. Nedan finns en sammanställning. Uppgifterna återfinns också i flera noter i den ekonomiska redovisningen.

Upplysning om försäkring enligt RKR R15

Pensionsförpliktelse	2023
1. Total pensionsförpliktelse	353 302
a. Avsättning inkl. särskild löneskatt	117 147
b. Ansvarförbindelse inkl. särskild löneskatt	236 155
2. Pensionsförpliktelse som tryggats i försäkring	33 833
3. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0
4. Summa pensionsförpliktelse (inkl. försäkring och stiftelse)	387 135

Förvaltade pensionsmedel - Marknadsvärde

5. Total pensionsförsäkringskapital	45 661
a. varav överskottsmedel	0
6. Totalt kapital, pensionsstiftelse	0
7. Finansiella placeringar (egna förvaltade pensionsmedel)	0
8. Summa förvaltade pensionsmedel	45 661

Finansiering

9. Återlånade medel	341 474
10. Konsolideringsgrad	12%

HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

Investeringsbeslut och första spadtaget ny grundskola

Beslut har fattats om att uppföra en ny grundskola vid nuvarande Gäddgårdsskolan. En investering som beräknas uppgå till 444 miljoner kronor. Arboga kommun har även tagit första spadtaget vid platsen för den nya skolan söder om den nuvarande Gäddgårdsskolan.

Befolkningen minskar

Befolkningen i Arboga minskade under 2023 med 81 invånare. Födelsenettet visar ett underskott och fler flyttar från än till Arboga.

Ny webbplats för Arboga kommun

Den 14 februari lanserade Arboga kommun en ny moderniserad webbplats med fokus på service, användarvänlighet och tillgänglighet.

Framtagande av reviderat kommunvapen

Beslut togs om att börja använda en ny version av kommunvapnet, som har anpassats för att kunna användas även i digitala medier.

Ny organisation för kommunens fritids- och kulturverksamheter

Fritids- och kulturförvaltningen upphör som egen förvaltning. Kulturskola och fritidsgård överförs till barn- och utbildningsförvaltningen. Övriga enheter övergår till kommunstyrelseförvaltningen. Fritid och kulturnämnden fortsätter sitt uppdrag reducerat för ansvaret för ungdomsenheten.

Nytt driftbolag ska förstärka VA-verksamheten

För att möta utmaningar såsom klimatförändringar och investeringsbehov och skapa en mer robust organisation är Västra Mälardalens VA AB, VMVAB, bildat och aktieägarna har haft bolagsstämma, där styrelsen och VD har tillsatts. VMVAB är ett gemensamt driftbolag med Kungsörs kommun och deras bolag Kungsörs Vatten.

Vasagymnasiet

Vid Skolinspektionens kvalitetsgranskning fick gymnasieskolan ett mycket gott resultat. I årets kvalitetsgranskning mottog skolan det högsta omdömet.

Anpassad grundskola får högsta betyg

Efter Skolinspektionens kvalitetsgranskning fick anpassad grundskola i Arboga kommun ett bra resultat och kammade hem högsta betyg.

Handelsplats Sätra nordväst

Tre markanvisningsavtal har tecknats för tomter inom handelsområdet Sätra nordväst.

Byggnation för att skapa äldreplatser

Byggnation är påbörjad för att skapa ändamålsenliga äldreplatser i området Hällbacken. Inflyttning är planerad hösten 2024. Upphandling för ett nytt LSS-boende.

Rekordhøgt betyg för service till näringslivet

Arboga kommun fortsätter ha mycket höga NKI-resultat. Ranking redovisas i april 2024, men redan nu går det att skönja att aggregerat resultat är skyhögt. Inom undergrupperna bygglov och livsmedel har kommunen också väldigt höga NKI-betyg.

Krisberedskap och säkerhet

Kommunens har fortsatt fokus på det viktiga arbetet kring krisberedskap och säkerhetsfrågor. Beslut är fattat att från 1 januari bilda en säkerhetsenhet i kommunen.

Arboga medeltidsdagar

I augusti genomfördes Arbogas största publika evenemang, Medeltidsdagarna. Arrangemanget genomförs av föreningen Arboga medeltid och Arboga kommun var en av flera samarbetspartners.

Behörighet till gymnasiet

I årskurs 9 har graden av behörighet ökat jämfört med tidigare. 83,3 procent av våra elever i årskurs 9 är behöriga till ett nationellt program (86 procent efter genomförd lovskola).

Arbete att ta fram attraktiva tomter för bostäder och etableringsmark

För att upprätthålla den planberedskap som kommunen avser ha för framtiden är det viktigt att detaljplaner tas fram i attraktiva områden för att kunna erbjuda attraktiva och varierande bostäder för medborgaren och samtidigt öka attraktionskraft för potentiella inflyttare. Likaså att ha en bra planberedskap för att kunna erbjuda mark till försäljning för nyetableringar och för befintliga verksamheter i kommunen.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

I detta avsnitt kommenteras den förväntade utvecklingen inom några områden som kommer påverka hela den kommunala verksamheten. I del 3 verksamhetsöversikt, kommenteras för varje nämnd, styrelse, bolag och förbund en framåtblick av den fortsatta utvecklingen.

Lågkonjunkturen står för dörren

Det råder stor osäkerhet för hur ekonomin utvecklar sig framöver. Inflationen är en viktig faktor som påverkat hela koncernen, både drift- och investeringsredovisningen. Läget har stabiliserats men där räntorna ännu inte börjat sjunka. I takt med att koncernens lån omsätts ligger den genomsnittliga räntan nu betydligt högre än tidigare. Det är i dagsläget de kommunala bolagen och va-verksamheten som påverkas främst av ökade räntor då kommunen inte har några lån. Stora investeringsbehov samtidigt som resultaten blir lägre kommer medföra ökat lånebehov framöver. Verksamheten kommer då påverkas av de höjda räntenivåerna. Det är därför av största vikt att räntenivåerna börjar sjunka. Ett svagare konjunkturläge kommer dämpa inflation, men innebär inte att priserna sänks med automatik utan att prisökningstakten dämpas. Arbetsmarknaden är fortfarande hyfsat stark men svaghetstecken finns i och med den försvagade konjunkturen. En svagare arbetsmarknad påverkar kommunens skatteintäkter på sikt, och kan komma öka kommunens kostnader för försörjningsstöd.

Trots tidigare goda ekonomiska resultat i Arboga kommun och kommunkoncern så finns flera utmaningar framöver, vilket innebär krav på en effektiv ekonomistyrning som anpassas efter kommunens förutsättningar. Det är viktigt att kommande budgetar fastställs utifrån tillgängliga ekonomiska ramar. För att klara en långsiktigt god ekonomisk hushållning är det även viktigt att kommunen har resultatnivåer med tillräckliga marginaler för att ha handlingsberedskap om förutsättningar förändras och för att minimera behovet av upplåning. Det kommer finnas behov framåt av årliga effektiviseringar och omprioriteringar. Kan kommunen få ett starkt finansiellt handlingsutrymme finns goda förutsättningar att anpassa sig till framtiden utan skattehöjningar och neddragningar i verksamheten.

Behoven av välfärdstjänster ökar i samhället och i Arboga. Befolkningsförändringen är en av de stora utmaningarna de kommande åren. Utvecklingen innebär att kostnaderna för demografin ökar

snabbare än intäkterna, och det behövs ett ökat fokus på effektivisering och omprioriteringar. Det sker tydliga förändringar mellan åldersgrupperna vilket påverkar såväl kostnadstrycket som behovet av verksamhetslokaler. Det blir också än viktigare att locka fler att bosätta sig i Arboga.

Långsiktiga planeringsförutsättningar

En långsiktig hållbar ekonomi ställer krav på att kommunen har en långsiktighet i sin planering och stabila planeringsförutsättningar. Detta kräver till exempel en analys av verksamhetsförändringar på grund av den demografiska utvecklingen och se till kommunkoncernen i sin helhet.

För att klara bostadsförsörjningen inför en demografisk utveckling med en ökning av personer i åldrarna 85 år och uppåt måste fler bostäder av olika slag för äldre skapas. Det är viktigt att kunna möta upp med attraktiv, detaljplanerad och byggklar mark för olika kategorier boende. Likaså att ha en bra planberedskap för att kunna erbjuda mark till försäljning för nyetableringar och för befintliga verksamheter i kommunen.

Ett område som även kan belysas är de olika statsbidragen som sammantaget utgör ett betydande tillskott till budgeten. Under senare år, med många nya riktade statsbidrag och stora förändringar i de generella bidragen, har den långsiktiga planeringsförutsättningen försämrats något. Det handlar både om att staten ger besked om de statliga bidragen i ett skede när den kommunala budgetprocessen i princip redan är avslutad. Ett annat problem är att kommuner i många fall inte heller vet om de är berättigade att söka ett statsbidrag, eller om de kommer få bidraget beviljat, förrän budgetåret börjat eller till och med slutet av året. När medlen väl har beviljats behöver de ofta spenderas på relativt kort tid, vilket kan kräva snabba omprioriteringar i verksamheten. Beredskap måste också finnas för att ta ställning till fortsatt finansiering av verksamheten när det tillfälliga statsbidraget upphör. Det finns många statsbidrag som rör flera områden och det sker förändringar genom att det tillkommer och tas bort eller flyttas mellan dessa områden. Det är svårt att överblicka konsekvenserna av alla statsbidrag.

I likhet med kommunsektorn i övrigt finns ett stort behov av investeringar vilket innebär att det också krävs ett större driftöverskott för att inte i hög grad behöva låna till investeringarna. Med de högre räntenivåerna än vi är vana vid, innebär en ökad upplåning en större påverkan på resultatet vilket även innebär en risk i det långa perspektivet då det finansiella handlingsutrymmet till kommande generationer kan komma att begränsas. Här kommer en effektiv ekonomistyrning och behov av effektivisering och omprioriteringar vara än mer i fokus.

Kompetensförsörjning och stor efterfrågan på arbetskraft

Kompetensförsörjningen för kommunens välfärdsuppdrag är en stor utmaning men också högt prioriterat för kommunen som organisation. Konkurrensen om arbetskraften ökar bland annat till följd av stora pensionsavgångar framöver i hela samhället. För att trygga kompetensförsörjningen kommer arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare och där både medarbetarskap- som ledarskapsutveckling fortsatt kommer att vara i fokus

och därmed verka för att vara en konkurrenskraftig arbetsgivare. Förutom att rekrytera behövs nya arbetssätt, att tillvarata och utveckla kompetensen hos befintliga medarbetare. Medarbetare med rätt kompetens är avgörande för att verksamheten ska kunna drivas med kvalitet och för att klara kommunens myndighetsansvar. Att anställda i större utsträckning väljer att arbeta heltid och att den genomsnittliga pensionsåldern följer den lagstadgade pensionsåldern gynnar både kommunen som den enskilde individen. Förebyggande arbete för att motverka sjukfrånvaron är också en viktig del i detta sammanhang. Det övergripande syftet är att behålla kompetens, minska personalomsättning, sjukfrånvaron och att öka attraktiviteten i att vara anställd i Arboga kommunkoncern.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN

Styrmodell

Arboga kommuns grunduppdrag och verksamhet regleras av grundlag, kommunallag, annan lagstiftning och förordningar. Självstyrelsen ger rätt att fatta självständiga beslut, ta ut skatt av invånarna för att ta om hand sina uppgifter och göra prioriteringar så att bästa nytta skapas för medborgarna. Kommunen styrs av förtroendevalda politiker som valts av medborgarna.

Kommunen har en styrmodell för att säkerställa att den politiska viljeinriktningen får genomslag i verksamheterna för att utveckla kommunen i önskad riktning, att vision och mål uppnås och att säkra en god ekonomisk hushållning.

I Arboga styrs verksamheten genom värdegrund, vision, strategiska områden och dess inriktning och mål samt beslut om fördelning av ekonomiska resurser. Visionen och målen beskriver det kommunen vill åstadkomma i framtiden och värdegrunden är de värderingar som genomsyrar verksamheten. Tillsammans anger de för medborgarna och medarbetarna vad kommunen står för och ska förverkliga de närmaste åren.

Arboga kommuns målsättning är att genom ett systematiskt arbetssätt leda och styra kommunens verksamhet så att största möjliga nytta uppnås. Styrning och ledning av kommunens uppdrag och verksamhets utgörs av mandatperiodens politiska program och kommunens grunduppdrag. Styrningen avser den kommunens verksamheten med de helägda bolagen.

Värdegrund

Med ett professionellt förhållningsätt och en uthållig organisation erbjuder vi service och tjänster av hög kvalitet. Genom ett modigt medarbetarskap och innovativt tänkande förverkligas visionen, "Arboga - plats för inspiration".

Den gemensamma värdegrunden utgår i från Arbogas vision, kommunfullmäktiges strategiska områden och dess inriktning och mål samt grundläggande värderingar som kommunfullmäktige beslutat ska gälla för alla medarbetare och förtroendevalda i Arboga kommun och

helägda bolag. Med värdegrunden skapas ett gemensamt förhållningsätt som ska genomsyra alla verksamheter. Värdegrunden vägleder i det dagliga arbetet. Den ska stärka den gemensamma identiteten och bidra till bättre styrbarhet och ökad effektivitet i verksamheten. Syftet med att ha en gemensam värdegrund är att skapa:

- Bättre styrbarhet; få organisationens olika delar att samverka på ett mer enhetligt sätt
- Ökad effektivitet; kvaliteten och produktiviteten ökar när så många som möjligt tar ansvar och ser till att de resurser som finns används på bästa sätt
- Stärkt identitet och legitimitet; identiteten i förhållande till medarbetarna stärks och verksamheten får ökad legitimitet utåt.

Värdegrunden är en kompass i det dagliga arbetet. Den banar väg för den kultur som ska känneteckna Arboga kommun och helägda bolag. Värdegrunden innehåller ett antal begrepp och värdeord som ska styra medarbetarnas beteende och agerande. Värdegrunden kallas för PUMI. Bokstäverna står för Professionalism, Uthållighet, Mod och Innovation.

Professionellt förhållningsätt

I Arboga kommun har vi ett professionellt förhållningsätt. Det innebär ett gott bemötande där vi lyssnar, svarar och är tillgängliga för alla. Närvarande ledare främjar medarbetarnas engagemang och kompetens. När varje medarbetare gör ett bra jobb skapar vi tillsammans trygghet och hög kvalitet för dem vi är till för.

Uthållig organisation

Arboga kommun är en uthållig organisation som värnar om kommunens resurser på ett ansvarsfullt sätt. Vi jobbar långsiktigt, följer beslut, riktlinjer och rutiner. En stabil organisation gör att vi klarar utmaningar och når framgång.

Modigt medarbetarskap

Arboga kommun präglas av det modiga medarbetarskapet där vi vågar prova nytt och vågar förändras. Vårt ledarskap motiverar till att göra ett bra jobb och skapar förutsättningar för

medarbetarens och kommunens utveckling. Tillsammans bidrar vi till en kultur av stolthet och tillit.

Innovativt tänkande

Arboga kommun inspirerar till innovativt tänkande. Organisationen är öppen för förändring och nya idéer tas till vara. Vi uppmuntrar till delaktighet, kreativitet och utmanar invanda mönster. Det skapar mervärde och goda ambassadörer för Arboga kommun.

Vision

Arboga – plats för inspiration

Visionen 2030 är Arboga – plats för inspiration, vilket också är Arbogas varumärke.

Arboga ska vara en inspirerande plats. I första hand för dem som bor och verkar här, men också för besökare, företag, organisationer och övriga intressenter. Varumärkesarbetets syfte var att hitta en gemensam nämnare att samlas kring. Utmaningen med visionen är att i alla sammanhang och över tid uppnå *Arboga – plats för inspiration*.

Strategiska områden

Visionen fylls med de strategiska områdena och dess inriktningstext som är viktigast för kommunen för att uppnå visionen. Genom inriktningstexterna inom de strategiska områdena förtydligas den politiska viljan. De tre strategiska områdena är:

- Inspirerande livsmiljö
- Inspirerande lärande och arbete
- Inspirerande organisation

Kommunfullmäktiges mål och indikatorer

Inom de strategiska områdena finns nio kommunövergripande mål och ett flertal indikatorer. Dessa mål, indikatorer, aktiviteter och uppdrag ska tillsammans bidra till att visionen uppnås och varje nämnd och styrelse ska arbeta inom sina verksamhetsområden för att de övergripande målen ska nås. För att veta om kommunen är på rätt väg utvärderas de kommunövergripande målen genom ett antal indikatorer och utförda aktiviteter. Målvärde för indikatorerna sätts per år och för mandatperioden. Läs mer om de strategiska områdena, målen och

indikatorerna och dess resultat i kommande avsnitt i förvaltningsberättelsen.

Nämnderna och styrelserna har egna mål och indikatorer som stödjer att kommunfullmäktiges övergripande mål uppnås.

Planeringsprocessen

Planeringsprocessen styr hur kommunen och de helägda bolagen planerar genomförandet av verksamhet och ekonomi och lägger grunden för uppföljningen. Syftet är att ge bästa möjliga förutsättningar för beslutsfattande. Visionen och målen för mandatperioden med tillhörande mål utgör grunden för planeringen. I den årliga planeringsprocessen planeras och dimensioneras kommunens verksamhet och resurser. Den syftar till att ge förtroendevalda beslutsunderlag för prioritering och styrning av verksamheten samt ge förvaltningsledningen mål och ramar för sitt uppdrag. Planeringsprocessen resulterar i att kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår beslutar om en treårig Strategisk och ekonomisk plan (SEP) där mål och resursfördelning framgår.

Resursfördelning innebär att prioritera och fördela ekonomiska resurser till den verksamhet som ska utföras så att mesta möjliga nytta skapas av tillgängliga medel och att de finansiella målen för god ekonomisk hushållning uppfylls. En helhetsvärdering ska göras av finansieringen av verksamheten i form av skatter, statsbidrag, taxor med mera. Resurser fördelas utifrån en värdering av behov i grunduppdraget och hur dessa förändras. Behovsförändringar är till exempel volymutveckling, demografiska förändringar samt pris- och löneutveckling.

Processen består av en mer strategisk del som sker på våren och en mer operativ del som sker på hösten. Under den strategiska delen gör förvaltningarna analyser som ligger till grund för beslut om prioriteringar på kommunnivå som tas av kommunfullmäktige. Under den operativa delen arbetar nämnderna och förvaltningarna med sin planering utifrån de beslutade ramar. Här fattar nämnderna och styrelserna beslut senast under december månad.

Uppföljningsprocessen

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsikt över den kommunala koncernens

verksamhet så att kommunfullmäktiges beslut efterlevs och genomförs. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att följa de frågor som kan påverka kommunens ekonomiska ställning. Nämnderna och styrelserna ska, enligt reglementet och ägardirektivet inom sitt område, se till att inom tilldelade ekonomiska ramar bedriva verksamheten enligt de föreskrifter som gäller för verksamheten och de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt.

Uppföljningen är en kontinuerlig process för att följa upp, rapportera och styra kommunens verksamhet och resurser så att verksamheten utvecklas i beslutad riktning. Processen syftar till att ge chefer och förtroendevalda underlag för att vidta åtgärder och styra verksamheten i beslutad riktning. Uppföljningen ska i första hand fokusera på avvikelser, både ekonomiska och verksamhetsmässiga. Genom att fokusera på avvikelser och åtgärdsplaner ska uppföljningen säkerställa att verksamheten når de beslutade målen och håller sig inom de tilldelade ekonomiska ramarna.

Varje chef har ansvar för kontinuerlig uppföljning inom sitt ansvarsområde. Om uppföljningen visar på avvikelser från beslutad inriktning och resursfördelning ska detta utan dröjsmål rapporteras vidare i organisationen. Åtgärder för att korrigera avvikelserna ska genomföras inom egen delegation. Uppföljningen sammanställs i en rapport och behandlas vid varje nämndssammanträde.

Utöver den kontinuerliga uppföljningen och den rapportering som följer av denna ska nämnd, styrelse och kommunfullmäktige tre gånger per år få en skriftlig uppföljningsrapport. Dessa är;

- Tertiäluppföljning som är till och med april samt årsprognos (nämndernas och styrelsernas prognoser utgår från utfall till och med mars),
- Delårsrapport som är uppföljning till och med augusti samt årsprognos,
- Årsredovisning som är uppföljning till och med december.

Utöver denna skriftliga rapportering ska kommunstyrelsen få en ekonomirapport i mars, juni

och november innehållande en översikt av det ekonomiska läget samt eventuella åtgärdsplaner från nämnderna och styrelserna. Målen följs upp i samband med delårsrapport och årsredovisning. Uppföljningen visar om målen nås och ska återföra erfarenheter och kunskap inför planeringen framåt.

Uppsiktsplikt och intern kontroll

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över verksamheten i övriga nämnder, kommunala bolag och kommunalförbund. I särskilda riktlinjer tydliggörs hur kommunstyrelsen ska fullgöra sitt ansvar, underlätta vid planering av uppsikt samt klargöra förväntningarna på styrelsen, nämnder, bolag och förbund vad gäller uppsiktsplikten. Kommunstyrelsen har en förstärkt uppsiktsplikt över de kommunala aktiebolagen. Detta innebär att i årliga beslut för varje bolag ska prövas om verksamheten var varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för det kommunala ändamålet. Kommunstyrelsen har inom ramen för uppsiktsplikten ett övergripande och samordnande ansvar för intern kontroll. I ansvaret ligger ett ansvar för att en intern kontrollorganisation upprättas inom kommunen samt att tillse att denna utvecklas utifrån kommunens kontrollbehov.

Arboga kommun arbetar strukturerat med tydlig ansvarsfördelning för att säkerställa att verksamheten är ändamålsenlig och kostnadseffektiv, att det finns tillförlitlig finansiell rapportering och information av verksamheten samt att det är efterlevnad av tillämpliga lagar och riktlinjer. Styrelserna och nämnderna har ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde och ska säkerställa att risker i verksamheten identifieras, värderas och hanteras. Med risk avser sådant som kan påverka eller hindra att verksamheten når sina mål. Genom värdering och hantering av riskerna kan verksamheten styras i önskad riktning. Styrelsen och nämnderna ska årligen senast i januari månad upprätta en plan för den interna kontrollen under det kommande året. Denna plan ska sedan följas upp i samband med upprättande av årsredovisningen. Dessa blir separata ärenden i respektive nämnd och styrelse.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är ett lagstadgat krav som återfinns i kommunallagen. Då god ekonomisk hushållning är en allmänt hållen bestämmelse i kommunallagen fordras att varje kommun definierar den närmare innebörden. Kommunen ska upprätta riktlinjer och ta fram finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. Det är viktigt att målen redovisas och förklaras på ett sådant sätt att det framgår varför fullmäktige anser att det är ett uttryck för god ekonomisk hushållning.

Grunden för hur kommunen hanterar sin ekonomi är sund hushållning med de resurser som förvaltas på medborgarnas uppdrag. Ekonomin ska utformas så att varje generation bär kostnaderna för den service som konsumeras. Detta innebär att ingen ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Det gäller att hushålla i tiden och över tiden. Kommunerna måste anpassa målen till de egna förutsättningarna, för att säkra nuläge och framtid.

En god ekonomisk hushållning har en vidare innebörd än att ekonomin är i balans. Kommunens verksamhet ska dessutom vara ändamålsenlig och effektiv. Kommunen ska sträva efter att göra "rätt saker" utifrån kunders och medborgares behov och önskemål samt upprätthålla en hög kvalitet i förhållande till förbrukade resurser. De finansiella målen betonar att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten visar hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, kopplingen mellan ekonomi och verksamhet.

Bedömningskriterier för måluppfyllelse

Inom de strategiska områdena finns nio mål från kommunfullmäktige. Nämnderna och styrelserna beslutar om egna mål och indikatorer, uppdrag, indikatorer och verksamhetens tar fram aktiviteter och kvalitetssäkrar arbetsprocesser så de bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllnad och levererar välfärdstjänster till våra medborgare.

Måluppfyllelsens fyra nivåer är följande.

- Målet är helt uppfyllt
- Målet är i hög grad uppfyllt
- Målet är delvis uppfyllt
- Målet är ej uppfyllt

Till målen i styrmodellen beslutas indikatorer. Syftet är att kunna följa resultat över tid för att se om utvecklingen går åt rätt håll. Till indikatorerna finns det ett målvärde för varje år och för mandatperioden.

Indikatorerna bedöms utifrån tre nivåer; Målvärdet uppnått, Nära målvärdet, Ej accepterat värde.

- Målvärdet uppnått, uppfylld nivå större än 95 procent av målvärdet
- Nära målvärdet, delvis uppfylld nivå 80-95 procent av målvärdet
- Ej accepterat värde, inte uppfylld nivå mindre än 80 procent av målvärdet
- Inget värde, ingen utvärdering

Om formuleringen av målvärden är med större än så används en annan bedömning. Om årets mätvärde är större målvärdet så bedöms målvärdet vara uppnått . Om årets mätvärde nästan når upp till större än beslutat målvärde bedöms det vara nära målvärdet och annars bedöms det vara ej accepterat värde .

Vid bedömningen av kommunfullmäktiges måluppfyllelse analyseras bland annat utvecklingen av indikatorernas utfall jämfört med de politiskt beslutade målvärdena. Årliga målvärden beslutas men också ett målvärde för hela mandatperioden. Förutom utvecklingen av indikatorer tas även aktiviteter i verksamheten och utveckling av arbetsprocesserna med i bedömningen av måluppfyllelsen.

Dessa mål, indikatorer, aktiviteter och arbetsprocesser ska tillsammans bidra till att visionen uppnås.

Inspirerande livsmiljö

Mål 1. Arboga växer och utvecklas

Adressering av målet: Kommunstyrelsen, samtliga nämnder, kommunala bolag

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

Arboga kommun ska få fler invånare. För att gå i takt med befolkningsutvecklingen ska kommunen tillsammans med bolagen fortsätta att planera för och bygga hållbart med ett varierat bostadsutbud där det finns något för alla. Det ställs stora krav på samhällsplaneringen när nya områden planeras och när trafik och miljökrav ökar.

För att Arboga ska kunna fortsätta att utvecklas och växa krävs nya planer för tomtmark till bostäder, verksamhetslokaler, grönområden, platser för spontanidrott, idrottsplatser, lekplatser och annan infrastruktur.

Arboga kommun ser styrkan i ett sammanhållet Arboga där landsbygd och stad hör ihop och drar nytta av varandra för att skapa helhet. Det ska finnas tillgång till bostäder och närhet till service. Infrastrukturen i form av vägar, el- och mobilnät samt bredband ska ha en hög standard, oavsett var i kommunen du bor och en bra kollektivtrafik ska vara tillgänglig. Bredband är en samhällsbyggnadsfråga som är viktig för näringsliv, kommunal verksamhet och invånare.

Arbogas unika kultur- och naturmiljöer bidrar till ökad attraktion med fler turister och en hållbar livsstil med till exempel närproducerade råvaror. Besöksnäring med attraktioner som har god tillgänglighet bidrar till en levande kommun.

Arboga ska ha en levande stadskärna både när det gäller utbud av handel, kultur och evenemang. En välmående handel bidrar till att skapa ett levande centrum.

Fokusområdena är Antal invånare, Nybyggnation, Infrastruktur för bostäder, arbete, service, bredband, grönytor, gator, vatten och avlopp och Kollektivtrafik samt Attrahera turism, öka besöksnäring och handel

Målet är kopplat till målområdena Ett välmående Västmanland och Ett tillgängligt Västmanland samt delmålen Balans på bostadsmarknaden, Öka kollektivtrafikens marknadsandel, Öka tillgängligheten till natur- och kulturmiljöer och Tillgång till snabbt bredband i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) och Hållbara städer och samhällen och även och Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, Ekosystem och biologisk mångfald i Agenda 2030.

Bedömning: Delvis uppfyllt

Måluppfyllelse

Bedömningen är att målet Arboga växer och utvecklas delvis har uppfyllts under året.

År 2023 har varit ett utmanande år. Det oroliga världsläget har fortsatt, vilket medfört kraftig prisutveckling, höjda räntor och pensionskostnader. Detta i sin tur innebär diskussioner i offentliga sektorn om säkerhetsläget och om åtgärder så som effektiviseringar, besparingar, skattehöjningar och ökade statsbidrag.

Det osäkra världsläget påverkar både nuläget och framtidsutsikterna för kommuner och regioner.

Det finns avvikelser i utfallet av flera indikatorer som befolkningsutveckling, flyttningsnetto och nybyggnation av bostäder.

Befolkningsutveckling och flyttningsnetto

Invånarantalet i Arboga kommun uppgår vid årsskiftet 2023/2024 till 14 002 invånare och har minskat med 81 personer under året. Övriga kommuner i Västmanland minskar också befolkningsmässigt under året förutom Västerås som fortsätter att öka sitt invånarantal. Totala flyttningsnettot i kommunen är -31 personer. Flyttningsnettot har de senaste åren varit positivt med flera inflyttade till kommunen, än personer som valt att bosätta sig utanför kommungränsen men för 2023 så bryts denna trend. Övriga kommuner i Västmanland redovisar också negativa flyttningsnetton förutom Västerås som visar på en ökad inflyttning. Minskningen av antalet invånare i Arboga beror också på ett negativt födelsenetto på 55 personer. Övriga kommuner i Västmanland redovisar också negativa födelsenetton förutom Västerås stad som har en positiv utveckling.

Kommunen måste fortsätta att följa de satsningar som är påbörjade sedan tidigare för att öka kommunens attraktivitet och skapa möjlighet till inflyttning.

Några exempel på aktiviteter redovisas i nedanstående punkter;

- Moderniserad webbplats med fokus på service, användarvänlighet och tillgänglighet
- Första spadtaget för nya grundskolan
- Fortsatt högt betyg för service till näringslivet
- Nulägesanalys av verksamheterna utifrån 2022 års utfall
- Företagsbesök och morgonsoffor
- Flytt- och boendestudie
- Koncession för nytt regionalnät avseende kraftförsörjning
- Etableringsplan
- Flera evenemang genomförda så som Medeltidsdagar, Antikmässa och Julmarknad
- Arbete med att ta fram attraktiva tomter för bostäder och etableringsmark
- Markanvisningar
- Strategiska samtal med försvarsindustrin och Försvarsmakten

Hållbar infrastruktur

Arboga kommunal teknik AB har under året fortsatt arbetet med de investerings- och exploateringsprojekt som beslutats av kommunfullmäktige. Stort fokus har legat på att driva de större pågående investeringsprojekten såsom Storgatan och

förberedande infrastrukturarbeten inför byggnation av den nya grundskolan.

I projektet Storgatan är VA-arbeten färdigställda och gatuarbeten är klara på halva sträckan. Projektet är tidskrävande då det är känsliga miljöer samt kulturhistoriskt intressant vilket innebär större försiktighet i framdriften jämfört med likvärdiga projekt. Förhoppningen är att gatan i sin helhet är färdig i slutet av 2024.

För den nya grundskolan är nya VA-ledningar klara så att marken kan tas i anspråk för skolbygget. Arbete pågår med övriga ledningsflyttar och infrastruktur kopplad till skolan. Detta projekt är ett flerårsprojekt som kommer arbetas vidare med i takt med att den nya skolan tar form.

Arboga kommunal teknik AB har utfört drift- och underhåll samt investeringsprojekt åt Arboga vatten och avlopp AB enligt utförandeavtal.

Under 2023 har 27 000 m² gatuunderhåll genomförts. Målet för beläggning gata är 30 000 m² för 2023. Målet uppfylldes inte helt vilket dels beror på att två villaområden var med i årets planering vilka är mer kostsamt att åtgärda per m² än gator som går att fräsa och asfaltera. En annan orsak är att hela budgeten ej arbetats upp. Osäkerhet kring kvarvarande medel beror på sena krediteringar samt en stor skillnad på av entreprenör lämnad budgetoffert kontra verkligt utfall i årets sista planerade projekt.

Arboga vatten och avlopp AB fortsätter arbetet med att upprätthålla en hög driftsäkerhet och trygga leveranser med få störningar för kunder och miljön. Bolaget arbetar med förnyelse av ledningsnät och övriga anläggningar. Renovering av ledningsnätet pågår, Svenskt Vatten rekommenderar en renoveringstakt av dricksvattenledningsnätet på 0,7 procent. Under året har cirka 1 139 meter dricksvattenledningar renoverats vilket motsvarar en renoveringstakt på cirka 0,7 procent och cirka 1 143 meter avloppsledningar renoverats vilket motsvarar 0,6 procent. Några viktiga ledningsrenoveringar under året är matarledningen till mellanzon, Storgatan, Engelbrektsleden, Ångbåtgatan och ledningar under väg 572 i Götlunda.

För Kommunfastigheter i Arboga AB och Arboga bostäder AB är god service till hyresgästerna viktigt. Servicenivå för inrapporterade fel från hyresgäster uppnår det uppsatta målvärdet. Arbogabostäder har inte kunnat presentera prospekt för nyproduktion av bostäder. Arbetet har inte genomförts eftersom det för tillfället inte finns någon fastighetsutvecklare.

Kommunfastigheter har ett nära samarbete med övriga aktörer inom koncernen vid varje större byggprojekt, det innebär att frågeställningar som exempelvis trafik, vatten och avlopp samt fiberfrågor diskuteras i ett tidigt skede.

Antalet nya bostäder

Västra Mälardalens Myndighetsförbund har beviljat 14 nya bygglov för bostäder i Arboga. Det har varit en ordentlig nedgång av nybyggnationer under året. Konjunkturen och ränteutvecklingen har tydligt påverkat antalet ansökningar om bygglov. Den fortsatta utvecklingen av ansökan för nya bostäder är svårbedömd.

Planberedskap för småhus, övriga bostadsbyggande samt industri och handel

Planberedskapen är sammantaget god. Områden som Norra Skogen och Åbrinken fortsätter att planläggas för bostäder och samhällsservice. Som en del av kommunstyrelsens strategiska analysarbete har kommunen medverkat i Kairos Future Stora flytt och boendestudie. Studien siktar på att klargöra hur flyttströmmar och boendepreferenser påverkar Arboga kommun samt vilka målgrupper som kommunen attraherar. Studien kommer att vara en del av förarbetet med framtagandet av strategiska dokument. Samhällsbyggnadsenheten har under 2023 arbetat med fem nya planuppdrag som avser mark för bostadsproduktion. Två planer för förtätning inom stadskärnan samt tre planer för tomter/rad/parhus inom Arboga tätort. En detaljplan har vunnit laga kraft.

Planberedskapen för industrimark är god och löpande dialoger förs med företagare och intressenter med målet att realisera kommunens intentioner om ett utbyggt industriområde i Sätra. Intresset för Sätra som etablering för industri och handel har avtagit något då det osäkra världsläget och ökade materialkostnader har påverkat möjligheten till etablering. Tre markanvisningsavtal har tecknats för tomter inom Sätra nordväst.

En fördjupad samverkan mellan samhällsbyggnads- och näringslivsenheten har skett under 2023 för att öka kommunens attraktionskraft i etableringar samt det strategiska arbetet med kommunens markinnehav. Näringslivsenheten har i uppdrag att ta fram en etableringsplan som kommer att ha gränssnitt mot samhällsbyggnadsenheten och dess arbete framåt med bland annat framtagandet av ny industrimark.

Arbetspendling in- och utpendling

Arbetspendlingen har legat på en stabil nivå under de senaste åren. Nya mätningen kommer att ske

under hösten 2023 och utfallet redovisas våren 2024.

Bredbandsuppkoppling

Utfallet för 2022 redovisar att 84 procent av hushållen i Arboga har tillgång till bredband på minst 100 Mbit/s. Arboga har bättre bredbandsuppkopplingen än liknande kommuners genomsnitt på 81 procent. Ingen av kommunerna i Västmanland når det nationella riksnittet på 91 procent.

I Arbogas tätbygd hade 91 procent av hushållen tillgång till 100 Mbit/s-anslutningar, jämfört med 38 procent på glesbygden. Skillnaden i utbyggnad mellan tät- och glesbygd är förhållandevis stor i Arboga, jämfört med de andra kommunerna i länet.

Under året har ett antal fastigheter efteranslutits med fiber. Kanalisation till Sätra syd har utförts i en samförläggning med Mälarenergi samt fastigheter längs Storgatan ansluts löpande. Det pågår även ett fiberprojekt där 29 fastigheter längs Sofiedahlsgratan, Västra Ladubacksgatan samt Tappgatan ska få en anslutning.

Att öka tillgången för hushåll i glesbygden är viktigt. Det pågår en dialog med externa aktörer för hantering av landsbygdsområden i kommunen. Utfallet för bredbandsuppkopplingen redovisas under våren 2024.

Besöksnäring, handel och evenemang

Under 2023 genomfördes ett 20-tal större event tillsammans med ortens föreningar och besöksnäringssparter. Evenemangen är viktiga och lockar både Arbogabor och besökare. Evenemangen stärker stoltheten för staden och lockar fler att upptäcka Arboga. Medeltidsdagarna och Antik- och samlarmässan samlar flest besökare. Största ökningen bland övriga evenemang hade Julmarknaden som vuxit med fler utställare och betydligt fler besökare.

Marknadsföring av Arboga plats för inspiration har skett på lokal, regional och nationell nivå. År 2023 är första året med kommunens nya besökswebb, visitarboga.se, och tillhörande Instagramkonto. Under 2023 hade visitarboga.se haft 59 000 sidvisningar baserat på 20 000 besök. Implementeringsarbete av grafisk profil i hela kommunens organisation är pågående. Under året publicerades kampanjen Arbogaambassadörer i en rad olika marknadsföringskanaler. Målet med kampanjen är att belysa Arboga som en bra stad att bo, leva och vara verksam i. Tanken är att även skapa en stolthet bland stadens invånare och på så sätt få fler att bli ambassadörer för Arboga.

DEL1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Under 2023 har Arboga kommuns nya grafiska profil moderniserat förvaltningarnas marknadsföringsmaterial för en tydligare exponering på mäsor och andra mötesplatser.

Försäljningsindex

Indexvärdet har ökat vid de tre senaste mätningarna och visar en positiv utveckling av försäljning av dagligvaror och sällköpsvaror. Indexvärdet för 2023 redovisas under hösten 2024.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Befolkningsutveckling	14 039	14 100	14 083	14 002	14 103	
Flyttningsnetto	-20	89	46	- 31	50	
Antal nya bostäder		60	31	14	20	
Planberedskap småhus	32	30	16	16	25	
Planberedskap övriga bostadsbyggande		10 000	20 000	27 000	25 000	
Planberedskap industri och handel	78	78	78	78	78	
Gatuunderhåll m2	23 300	38 700	31 730	27 000	30 000	
Förnyelsetakt dricksvattenledningsnätet	0,5%	0,4%	0,4%	0,7%	0,7%	
Förnyelsetakt avloppsledningsnät			0,3%	0,6%	0,5%	
Servicenivå för inrapporterade fel från hyresgäster			75%	85%	85%	
Presentera prospekt för nyproduktion av bostäder				0	1	
Arbetspendling inpendling	1 527	1 527	1 617		1 545	
Arbetspendling utpendling	2 796	2 796	3 059		2 923	
Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s	76,4%	74,5%	83,7%		77,0%	
Antal evenemang i kommunen			19	20	20	
Försäljningsindex	83	84	87		81	

Mål 2. Arboga är tryggt och inkluderande

Adressering av målet: Kommunstyrelsen, samtliga nämnder, kommunala bolag

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

De platser och miljöer som utgör vår vardag och fritid ska upplevas som trygga och är en viktig del i ett attraktivt Arboga. Upplevelsen av att bo i en trygg kommun är en stark tillväxtfaktor och också avgörande för livskvaliteten.

Det behövs förebyggande och främjande insatser för att stärka den sociala hållbarheten för den enskilde individen och för samhället. Förskolor och skolor och andra miljöer ska präglas av trygghet. Genom en starkare social sammanhållning skapas en ökad känsla av trygghet.

Fokusområden är Trygghet i "alla" miljöer och aspekter, Skapa gemenskap samt Minska brottslighet

Målet är kopplat till målområdena Ett välmående Västmanland och delmålet Öka tryggheten i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) och Fredliga och inkluderande samhällen i Agenda 2030.

Bedömning: i hög grad är uppfyllt

Måluppfyllelse

Bedömningen är att målet Arboga är tryggt och inkluderande i hög grad är uppfyllt under året.

Kommunkoncernens olika verksamheter fortsätter att arbeta med prioriterade mål och aktiviteter för att öka delaktighet, trygghetsskapande och inkluderande insatser.

Tryggt och inkluderande

Arboga kommun arbetar för att det ska vara tryggt att bo, vistas och verka i kommunen. Upplevelsen av att bo i en trygg stad är en stark tillväxtfaktor och också avgörande för livskvaliteten. Trygghet och säkerhet är en viktig del i Arboga kommuns varumärke. Under året har arbetet fortsatt med att uppfylla medborgarlöftet för 2023. Jämfört med samma tidsperiod från förra året syns en svag ökning i totalt polisanmälda brott. Det är i dagsläget svårt att se en utvecklingstrend vad gäller brottslighet men generellt sett ses en tydlig ökning i olika typer av bedrägeribrott.

I kommunens egen lägesbilsrapportering ses till skillnad mot anmälda brott, en minskning av antal rapporter, från 126 till 97 rapporter (23%). Den kategori som minskat mest är skadegörelse som gått ner från 77 till 52 (-32,5%). Just skadegörelse rapporteringen har gått ner för varje år rapportering skett i vilket också upplevs i det löpande lägesbilsarbetet. Antagandet kan göras att genom lägesbilden och att resurser styrs löpande mot identifierade problembilder och områden har detta bidragit till den minskade skadegörelsen. Genom minskad skadegörelse kan antas att kommunen får tryggare platser men

också stor ekonomisk vinning.

Det syns också en positiv trend i Svensk Näringslivs ranking av lokalt företagsklimatet där ett av områdena som mäts är i vilken utsträckning företagen påverkas av brottslighet och otrygghet i kommunen. Frågan började ställas 2020 och svaren påvisar att en positiv förflyttning har skett för varje år och ligger nu bättre än snittet i Sverige.

Utfall för indikatorn Antalet anmälda brott och kommunindex Trygghet och säkerhet redovisas under våren 2024.

Effektiv samordning för trygghet (EST)

Strategin för ett tryggare Arboga är ett långsiktigt arbete i samverkan med andra trygghetsskapande aktörer. Tillsammans inom Förebyggande rådet deltar kommunens olika förvaltningar, bolag, säkerhetssamordnare, polis och handelsförening för att ta ett helhetsgrepp om trygghetsfrågor. Den lokala polisen är en central aktör i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

Arboga arbetar i samverkan med andra aktörer med gemensamma lokala lägesbilder som bygger på rapportering i kommunens kartläggnings- och analyssystem för otrygga platser och brott, men även på samverkan med olika samhällsaktörer så som näringsidkare, civilsamhället och polisen. Utifrån lägesbilden som beslutsunderlag styrs insatser i ett förebyggande syfte. Arbetet bygger på ett kunskaps- och faktabaserat arbetssätt som höjt nivån på kommunens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Metoden har använts av

kommunen under flera år och Arboga kommun har i flertalet fall lyfts fram som ett gott exempel nationellt.

Osund konkurrens i näringslivet

För att motverka osund konkurrens i näringslivet fortsätter samverkan mellan säkerhetssamordnaren, polis och Västra Mälardalens Myndighetsförbund med tillsynskontroller och insatser för att genomföra bakgrundskontroller vid försäljning av kommunal mark. Ett flertal tillsynsinspektioner har genomförts med gott resultat.

Förebyggande åtgärder som utförts är:

- Flera säkerhetsutbildningar har anordnats för näringslivet i syfte att ge stöd och råd kring det brottsförebyggande arbetet
- En insats för att förebygga bedrägerier riktade mot äldre personer har genomförts av säkerhetssamordnaren och kommunpolisen då de besökte SPF Seniorerna för att informera om denna typ av brottslighet och ge förslag på åtgärder för hur man kan skydda sig
- Gemensamma förebyggande insatser mot klotter har fortsatt och med gott resultat
- Ny säkerhetsrutin för Rådhuset är beslutad
- Arbetet med att införa ett besökssystem för att säkra upp besökshanteringen i Rådhuset är pågående
- Ordningstvakter i centrum nyttjades under augusti och september med ett positivt utfall
- Via kommunens hemsida finns möjlighet att rapportera otrygga platser, otrygghetsskapande samlingar av personer och skadegörelse

Barn- och utbildningsnämnden

Inom förskolan, grundskolan och gymnasieskolan genomförs löpande olika former av daglig dialog, strukturerade trygghetssamtal och trygghetsvandringar samt trygghetsenkäter för att följa upp barns och elevers upplevelse. Samtliga enheter arbetar utifrån sin kontext och sina förutsättningar för att skapa en så trygg och inkluderande tillvaro som möjligt.

Verksamhetsområde förskola

Varje förskola upprättar sin egen "Plan för likabehandling och mot kränkande behandling".

Vårdnadshavarna bjuds in till trygghetssamtal. Daglig dialog med vårdnadshavare sker vid hämtning och lämning där pedagogerna berättar om hur dagen varit och vårdnadshavaren har möjlighet att ställa frågor om barnets vistelse.

Verksamhetsområde grundskola

"Plan mot diskriminering och kränkande behandling" (likabehandlingsplanen) revideras varje år och måluppfyllelsen mäts i de årliga trivselenkäterna. Dialogmöten i trygghetsteamet, kamratstödjargruppen, elevhälsoteamet (EHT), ledningsgruppen och den övriga personalgruppen genomförs regelbundet. Förutom akuta ärenden arbetar trygghetsteamet förebyggande och kan stötta övrig personal med material för att arbeta med ute i klasserna. Skolorna har dessutom egna trygghetsenkäter och trygghetsvandringar för att få del av elevernas upplevelser flera gånger under läsåret.

Skolorna lyfter förebyggande insatser som en framgångsfaktor i trygghetsarbetet. Pedagogstyrda strukturerade rastaktiviteter för de yngre eleverna har bidragit till mer lugn och trygghet på rasterna.

Högstadieskolorna har haft elevvärdar och elevcaféer under våren, men del av dessa tjänster har tagits bort under hösten då inte samma ekonomiska möjligheter funnits. Flera insatser har gjorts för att förändra strukturer och resurser har styrts till yngre. Upplevelsen av trygghet på högstadierna har nu minskat jämfört med föregående år, efter läsåret 2023 - 2024 kommer en utvärdering kring möjliga orsaker att genomföras.

Verksamhetsområde gymnasieskola

Regelbundna årskursvisa träffar bidrar till att alla får information om vad som händer på skolan, vilket skapar trygghet. Varje morgon står rektor i entrén och hälsar alla elever välkomna och både rektor och biträdande rektor är ofta ute bland eleverna på skolan under dagen. Under hösten 2023 infördes mobillådor i alla lektionssalar, vilket har mottagits på ett bra sätt och gett önskad effekt.

Säkerhetssamordning

Säkerhetssamordnaren i samverkan med polisen har fortsatt genomfört ytterligare utbildning och övning kring väpnat våld i skolmiljö. Praktisk övning i att inrymma har genomförts med lärare på flera skolor.

Verksamhetsområde elezhälsa

Elevhälsans kuratorer, skolsköterskor, skolläkare, psykolog samt speciallärare eller specialpedagoger har en viktig roll i trygghetsarbetet på skolorna.

Verksamhetsområde ungdomsenheten

Fritidsgården Gluggen träffar många av Arbogas ungdomar efter skoltid och har samarbeten med bland annat biblioteket för att skapa trygga vuxennätverk runt ungdomarna. Arbete gällande trygghet och inkludering ingår i uppdraget. Samverkan mellan skola, socialtjänst och vårdnadshavare sker regelbundet. Kulturskolans elever upplever att verksamheten är en plats där de får vara som de är utan någon betygsbedömning. Dans för hälsa är också ett bidrag till ett tryggt och inkluderande Arboga.

Fritids- och kultur trygga och inkluderande aktiviteter och med möjlighet till spontana aktiviteter

De arrangemang som Arboga kommun ansvarar för tillsammans med föreningarna, till exempel valborg och nationaldagen, har alla kunnat genomföras för första gången på ett par år.

Biblioteket

Aktiviteter med betoning på trygghet och inkludering ingår i bibliotekets grunduppdrag. Det innebär att biblioteket anordnat:

- "Boken kommer" för de som inte själva förmår ta sig till biblioteket för att låna böcker.
- "Queerhäng" för unga med könsidentitet utanför samhällets könsnormer.
- Bokträffar med betoning på lättläst för vuxna med annat modersmål som vill träna svenska.
- Biblioteket hjälper till med att marknadsföra evenemang i kommunens föreningsamverkan.
- Medborgarkontoret erbjuder information och vägledning minst 10 timmar i veckan utanför kontorstid (08.00 - 17.00). Här kan man ställa frågor och få hjälp.

Föreningslivet

Föreningslivet har med hjälp av medel från gruppen för förebyggande ungdomsarbete, erbjudit "öppen hall" vissa kvällar. Öppen hall innebär att en, eller flera föreningar håller en

idrottshall öppen för ungdomar. Ungdomarna får möjlighet att delta i aktiviteter, umgås eller skapa egna aktiviteter. Det är ett nytt sätt att erbjuda kravlös möjlighet till aktivitet och konceptet behöver arbetas med över tid.

Under vinterhalvåret erbjuds varje vecka allmänhetens åkning i ishallen i Arboga. Där får alla möjlighet att testa att åka skridskor både med och utan klubba. Att delta i allmänhetens åkning kräver inga förkunskaper, ingen anmälan och är helt kostnadsfritt.

Genom att ha skötselavtal med olika föreningar erbjuds flera spår och leder i kommunen. I anslutning till flera av spåren finns också utegym som uppmuntrar fysisk aktivitet och rörelse hos besökarna.

På fritidsbanken finns möjlighet att kunna låna material helt kostnadsfritt, vilket möjliggör för fler att utöva idrott.

Ekbacksbadet har generösa öppettider som möjliggör motion och nöjesbad på olika tider. Öppettiderna minskades under hösten med anledning av regeln om 11 timmars dygnsvila. Tyvärr har badet tvingats ha stängt två perioder under hösten på grund av driftproblem.

Socialnämnden

Verksamheten för funktionsstöds brukarundersökning inom boende och daglig verksamhet redovisar ett värde på upplevd trygghet med personalens insatser motsvarande 80 procent. Verksamheten arbetar vidare med handlingsplaner för att ytterligare förbättra brukarundersökningens resultat.

Individ- och familjeomsorgen erbjuder tidiga och förebyggande insatser till föräldrar via BVC, förskola och skola. Ett förebyggande ungdomsarbete har genomförts i samverkan med fritid- och kultur, skola och övriga samhällsaktörer. Verksamheten genomför kontinuerlig samverkan med hyresvärdar och polis.

Vård- och omsorg arbetat med flera aktiviteter för att öka delaktigheten. Vårdtagarna får välkomstsamtal, uppföljningssamtal och verksamheten arbetar med kontaktmannaskap. Arbete fortlöper med att upprätta och revidera individuella genomförandeplaner. Målet är att samtliga särskilda boenden ska erbjuda vårdtagare att ingå i ett brukarråd och under 2024 ska samtliga boenden erbjuda anhörigmöten.

Arboga kommunalteknik AB

Tillgänglighets- och trygghetsskapande åtgärder har genomförts genom flera olika insatser som att:

- Röja sly runt Norra- och Södra spåret och översyn av belysningen har genomförts vid spåren.
- Belysning har bytts på flera gångstråk och äldre gatljus byts mot LED med bättre färgåtergivning på gång- och cykelvägar.
- I parken vid Västerbron och efter Stureleden har gammal växtlighet och träd röjts bort som skytt sikten. På Djäkneklinten har en tidigare led röjts fram som nyttjas av många och flera riskträd har sågats ned.
- I projektet Storgatan har kantstenar vid korsningar sänkts så att rörelsehindrade enkelt kan ta sig upp på trottoar. Rampen till entrén vid Kommunfastigheter i Arboga AB och Arbogabostäder AB har ersatts med en lösning som gör framkomligheten längs trottoaren har förbättrats. Belysning har även bytts längs vissa gångstråk samt att riktad belysning har anlagts vid sex övergångsställen längs huvudstråk.

- Kostavdelningen har påbörjat arbetet med beredskap och kontinuitetshandling vid eventuella kriser såsom bortfall av el och vatten i tillagningsköken. Ett centralt nödlager finns upprättat med livsmedel och vattendunkar. Respektive kök har även ett lager med livsmedel, samt ficklampor och pannlampor att tillgå.

Trygg och säker dricksvattenförsörjning

Arboga vatten och avlopp AB ansvarar för en trygg och säker dricksvattenförsörjning. Bolaget arbetar med tydliga ramar, egenkontroller, regelbunden provtagning och utbildning av medarbetare. Västra Mälardalens Myndighetsförbund utför tillsyn så att lagar, föreskrifter och egenkontroller följs. Alla prover på utgående dricksvatten från vattenverket under 2023 är godkända.

Delaktighetsindex

Uppbyggnaden av den nya hemsidan har gjort att det blivit enklare att nå den information som eftersöks. Det finns funktioner för information om kommunens organisation, nyheter, självservice, kommunens officiella anslagstavla, kontaktvägar och öppettider, pressrum, evenemang och kartor.

Indexet visar en samlad bild av hur väl kommunen möjliggör för medborgarna att delta i kommunens utveckling. Deltagarindexet är en självskattning.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Trygghet och säkerhet	52		39		53	
Antal anmälda brott	10 851	8 150	8 553		<8 553	
Vårdnadshavarenkät i förskolan, Barns trygghet	99,5%	95,6%	95,9%	98,4%	>96,0%	
Elevenkät F-3, Elevers trygghet	95,9%	94,7%	93,1%	92,3%	>94,0%	
Elevenkät 4-6, Elevers trygghet	90,9%	95,1%	88,7%	90,8%	>89,0%	
Elevenkät 7-9, Elevers trygghet	92,8%	91,5%	91,3%	85,3%	>92,0%	
Elevenkät gymnasiet, Elevers trygghet	97,6%	97,0%	100,0%	98,9%	100,0%	
Antal arrangemang som Arbogas arrangörsföreningar erbjuder per år	15	20	45	45	≥45	

DEL1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Öppen anläggning, antal per år				3	≥6	
Ekbacksbadet. Öppettider, timmar per vecka				77	≥75	
Medborgarkontoret erbjuder information och vägledning under minst 10 timmar i veckan utöver kontorstid (08.00 - 17.00)		7	11	10	≥10	
Brukarnas uppleva trygghet, socialförvaltningen				87,5	85%	
Tillgänglighets- och trygghets- skapande åtgärder			10	15	≥5	
Otjänliga prover på utgående dricksvatten från vattenverket			0	0	0	
Nöjd kundindex fastighet			66%	65%	65%	
Delaktighetsindex, andel av maxpoäng	54%	51%	63%	69%	65%	

Mål 3. En god omsorg för alla

Adressering av målet: Socialnämnden

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

En god omsorg präglas av trygghet, värdighet och delaktighet. Möjligheten till inflytande och valfrihet ska vara stort. Kommunen ska fortsätta stärka inflytandet för alla med behov av omsorg. Omsorgens insatser ska vara samordnade och utgå från den enskildes behov, situation, förmågor och preferenser.

Öka insatser för barn i utsatta lägen. Samverkan sker mellan samhällsaktörer. Förebyggande arbete intensifieras för att motverka att man hamnar i missbruk och kriminalitet.

Befolkningen i äldre åldrar ökar. Allt fler väljer att bo kvar i det egna boendet långt upp i åldern. Det ställer andra krav på kommunen att bistå med insatser. Omsorg efterfrågas i allt högre grad och verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering och nya tekniska lösningar är nödvändig. Arboga ska verka för trygghetsboenden och även verka för flera frivilliga insatser. Den palliativa vården i Arboga ska utvecklas. Kommunen ska samverka med regionen för att ställa om till Nära vård.

Arboga kommun ska verka för att boende inom vård och omsorg ska få ökad trivsel och välmående, genom till exempel anpassade inomhusmiljöer och aktiviteter.

Fokusområden är Högt självbestämmande och kvalitet, Valfrihet, Trivsel och välmående samt Förebyggande insatser.

Målet är kopplat till målområdena Ett välmående Västmanland genom delmålen Ökad trygghet och Öka tilliten i samhället i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) och Minskad ojämlikhet samt Fredliga och inkluderande samhällen i Agenda 2030.

Bedömning: Delvis uppfyllt

Måluppfyllelse

Bedömningen är att målet En god omsorg för alla delvis har uppfyllts under året.

Brukarenkäter som visar på att över 80 procent är nöjda med bemötandet och vår service men antal vårdare som besöker en person i hemtjänsten har ökat.

Verksamheterna fortsätter att arbeta med prioriterade mål och aktiviteter för att öka hög självbestämmande och kvalitet, trivsel och välmående samt med förebyggande insatser för att påverka så alla i Arboga får en god omsorg. Bland annat har hemtagningsteamet givit ökad livskvalité med "rätt vårdtagare på rätt plats i rätt tid" och Arboga kommuns framtida hemtjänst håller på att byggas upp. Oroväckande att antal ärenden hos individ- och familjeomsorgen och missbruksplaceringar ökar. Utmaning framåt är att fler Arbogabor är äldre och färre personer är i arbetsför ålder så det blir viktigt att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetenta medarbetare.

Arboga kommuns framtida hemtjänst

Under hösten har ett intensivt arbete pågått med att identifiera de brister som finns inom hemtjänsten och hitta andra vägar och på ett systematiskt sätt ta sig an det som fungerar mindre bra och på så vis bygga upp Arboga kommuns framtida hemtjänst. Ett positivt resultat av arbetet förväntas först under andra delen av 2024, då det är ett gediget arbete att bygga upp grunden inom hemtjänsten. Hemtjänsten har flyttat till nya lokaler på Hällbacken och kommer att arbeta mycket med personalens arbetsmiljö för att känna stolthet över sin arbetssituation samt att bli medvetna om vad ett medarbetarskap innebär.

Öka livskvalité med hemtagningsteam

I juni startade hemtagningsteamet upp som ett projekt där biståndshandläggarna ingår. Syftet med teamet är att personer vid utskrivning från sjukhuset i större utsträckning går direkt hem i stället för till korttidsenheten. Målet är att uppnå en kostnadseffektiv organisation där rätt vårdtagare är på rätt plats i rätt tid. Projektet pågick till december och utvärderingen visar att hemtagningsteamet gav en högre livskvalité hos individen, men inte nämnvärt minskade kostnader.

Hemtagningsteamets verksamhet fortsätter kommande år men anpassas till att inrymmas inom befintlig budget.

Fler äldre i Arboga - hemtjänsten utökar, olika typer av boende och nya arbetsätt behövs

Eftersom den demografiska trenden visar att andelen äldre ökar i Arboga kommer fler platser behöva skapas i särskilda boenden. Det finns behov av ett trygghetsboende i närtid.

Det har under året varit en ökning av hemtjänstbeslut så personalresurser har utökats. För att klara resursbristen måste nya arbetsätt hittas för att arbeta smartare med stöd av tekniken. Detta kommer att påverka både positivt och negativt och framför allt när det gäller den mänskliga kontakten som erbjuds våra medborgare. Idag tillhandahåller vård och omsorg ett antal läkemedelsautomater som erbjuds vårdtagare som endast har beviljad insats gällande läkemedelsstöd.

Resursbrist gällande kompetensförsörjning

Trenden påvisar att andelen människor i arbetsför ålder minskar och att vård- och omsorg redan nu och framledes kommer att få ökade utmaningar med kompetensförsörjningen. Vissa tillgångar gällande vissa yrkeskategorier såsom utbildade undersköterskor har minskat. I och med omställning till Nära vård, då de svårt sjuka i högre grad ska vårdas hemma och en ökning av demenssjukdomar eller kognitiv svikt finns det behov av specialistundersköterskor med inriktning mot avancerad nära vård och demens.

En handlingsplan för kompetensförsörjning har upprättats.

Antalet vårdare som besöker en person med hemtjänst har ökat

Antalet vårdare som besöker en person med hemtjänst är nu fler än målvärdet, 16 personer, nämligen 21 personer. För att minska antalet personal som besöker en person med hemtjänst är en del att erbjuda samtliga medarbetare heltidstjänst och vara restriktiva med att ta in timvikarier på rader som inte är tillsatta, det vill säga göra en översyn av schemat.

Förebyggande arbete - en framgångsfaktor

Att arbeta förebyggande är enligt forskning en framgångsfaktor för det fortsatta arbetet framåt med den åldrande befolkningen. Riskbedömningar enligt Senior Alert för att snabbt se hur vi kan förebygga fall, undernäring och sår.

Socialpsykiatrien har utökat sin öppna verksamhet till två gånger i veckan. Individ- och familjeomsorgen erbjuder "tidiga insatser" till föräldrar via BVC, förskola och skola.

Ett förebyggande ungdomsarbete har också genomförts i samverkan med fritid- och kultur, skola och övriga samhällsaktörer för att fånga upp ungdomar tidigt och erbjuda aktiviteter.

Nytt särskilt boende

Byggnation av nya Hällbacken pågår och under hösten 2024 beräknas ett nytt vård- och omsorgsboende slå upp portarna på Hällbacken. I samband med öppnandet planeras en avveckling av Strandgården, vilket betyder att det inte utökas antalet platser, utan endast omfördelar de befintliga särskilda boendeplatserna.

Ökat inflöde av ärenden

Under flera år har individ- och familjeomsorgen, barn och familj, haft ett oroväckande ökat inflöde av ärenden. Aktualiseringar, orosanmälningar och ansökningar har ökat från 629 aktualiseringar år 2021, 767 aktualiseringar år 2022 till 798 aktualiseringar i år.

Det pågår ett arbete med att effektivisera insatserna så att beviljad insats blir rätt insats och att familjer och enskilda klarar sin livsföring utan inblandning av socialtjänsten.

Stor ökning av missbruksplaceringar

Inom vuxenområdet på individ- och familjeomsorgen har det skett en stor ökning av missbruksplaceringar de senaste åren. 2021 var i genomsnitt fem personer placerade på HVB per månad och i år placerades elva personer placerade på HVB för missbruksvård per månad.

I förslaget till en ny socialtjänstlag föreslås att regionen ska ta över all behandling av skadligt bruk och beroende där ansvaret idag ligger hos kommunen. Förslaget föreslås träda i kraft 1 januari 2026.

Yrkesresan - kompetensutveckling

Yrkesresan är en nationell satsning för introduktion och långsiktig kompetensutveckling. Arboga

startade sin satsning i våras och först ut är att utbildas är personal som arbetar inom individ- och familjeomsorgens myndighetsutövning, barn och familj.

Verksamhet finansierat av riktade statsbidrag – några är nu en del av den ordinarie verksamheten

Metoden Bostad först är ett nytt arbetssätt och en ny insats för personer med långvarig hemlöshet som har bedrivits under året i vuxenhetens verksamhet. Arbetssättet har införts i ordinarie verksamhet. Även projektet "Insatsen extra vuxen" som ska leda till att utsatta barn får stöd på hemmaplan är nu en del i ordinarie verksamhet.

Fler verksamheter är:

- Dansprojektet "Dans för hälsan" för psykisk ohälsa
- Kompetenshöjande utbildning av personal i familjehemsvården
- Extra familjehemssekreterartjänst arbetar med rekrytering, utredning och utbildning av familjehem
- Förstärkt föräldraskapsstöd för att bland annat motverka kriminalitet hos unga.

Ny gruppbostad

Byggandet av ny gruppbostad, Alphyddan, har påbörjats. Uppskattningsvis kan det stå färdigt för inflyttning i januari 2025.

Lokaler för Daglig verksamhet inom verksamheten för funktionsstöd

Lokalerna för daglig verksamhet vid Ekvägen hyrs externt samt verksamheten önskar nya lokaler som är samlokaliserade och mer centralt.

Budget- och skuldrådgivning

Det är ett fortsatt högt tryck på budget- och skuldrådgivningen med ett ökat antal ärenden både i Arboga kommun och Kungsör s kommun.

Över 80 procent nöjda med bemötande och service

För första gången så delades brukarundersökningen upp i bemötande och service. Över 80 procent är ett bra resultat.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Brukarna ska vara nöjda med bemötande				88 %	85 %	
Brukarna ska vara nöjda med vår service				83 %	85 %	
Antal vårdare som besöker en person med hemtjänst beviljad av kommunen, under 14 dagar	18	18	19	21	<16	

Mål 4. Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter

Adressering av målet: Nämnderna barn- och utbildning och fritids- och kultur

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

Arboga ska ha ett rikt och varierat utbud av fritids-, idrotts- och kulturaktiviteter. Förenings- och idrottsrörelsen engagerar Arbogabor. Detta har betydelse för att ge barn och ungdomar en meningsfull fritid, men har också stor betydelse för att främja folkhälsan och goda aktiva vanor.

Med utgångspunkt i att kulturens frihet ska värnas och främjas, ska bibliotek, kulturskola och kulturföreningar stärka Arbogabons möjligheter att utveckla kreativa och språkliga förmågor. Genom att erbjuda platser för samtal och skapande bidrar kulturverksamheten till fri åsiktsbildning.

Fritid, idrott och kultur skapar ökad tillit och sammanhållning i samhället, och stärker demokratin och yttrandefriheten.

Fokusområden är Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter, Deltagande i fritids- och kulturaktiviteter, Alla barns möjlighet att delta i aktiviteter, Folkhälsa samt Ett rikt föreningsliv, tillgång till lokaler, många nätverk och arrangörer

Målet är kopplat till målområdet Ett välmående Västmanland och Ett tillgängligt Västmanland genom delmålen Öka andelen som anger att deras hälsa är bra eller mycket bra och Öka deltagandet i kultur- och fritidsaktiviteter i hela länet i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) samt God hälsa och välbefinnande i Agenda 2030.

Bedömning: Uppfyllt

Måluppfyllelse

Bedömningen är att målet Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter är uppnått.

Arboga kommun erbjuder ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Arboga ligger på 39:e plats i Infostats ranking för området fritid. Biblioteket, Ekbacksbadet, ungdomsenheten erbjuder flertal aktiviteter liksom kommunens förening för barn och ungdomar under skollov.

Arrangörsavtal med föreningar medför att allmänheten erbjuds fler kultur- och fritidsaktiviteter.

Rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter

En stor del av fritids- och kulturaktiviteterna i kommunen arrangeras av det ideella föreningslivet. Avtalen med föreningar ses över så att föreningar får mer långsiktiga förutsättningar och kan planera sina insatser och därmed också säkerställa

för allmänheten att det finns ett attraktivt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. Barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden och fritids- och kulturnämnden har startat projekt med fokus på Nybyholmsområdet. Det är skolan som är utgångspunkt för målet, att med gemensamma krafter öka skolresultat och skolnärvaro. Ett av målen med projektet är också att öka antalet aktiva i föreningsaktiviteter samt öka den fysiska aktiviteten i området.

Konstupphandlingarna för Åspegeln och Skogsgläntan är avslutade. Invigning av granstugan på Skogsgläntan genomfördes i juni med sång, musik och glass.

Varierat utbud av fritids- och kulturverksamheter, med barn och unga som främsta prioritet

Under skollov samordnas aktiviteter som erbjuds för lediga barn och ungdomar. Biblioteket, Ekbacksbadet och ungdomsenheten anordnar aktiviteter liksom många av kommunens föreningar. Det har till exempel anordnats pysselverkstäder och rollspel på biblioteket. Barn i årskurs fyra till nio har fått badarmband som berättigat till gratis bad tre dagar/vecka under sommarlovet. Föreningslivet har bland mycket annat erbjudit sommarskoj på museet och flera föreningar har erbjudit möjlighet att prova på olika idrotter.

Biblioteket har erbjudit många aktiviteter med stor variation för både barn och vuxna. Författarbesök, lästräffar på lätt svenska, föreläsningar inom vitt skilda områden och Rutan - barnteater för de yngsta, i samverkan med Arboga museum, Svenska kyrkan/Arbogabygdens församling och Arboga teaterförening.

Ekbacksbadet har erbjudit och genomfört 90 kurser för alla från baby till pensionär.

Genom arrangörsavtal med föreningarna erbjuds både biovisningar, teaterföreställningar och musikunderhållning för allmänheten. Fritids- och kulturnämndens bidragsutskott fattar årligen beslut om verksamhetsbidrag till föreningslivet. Genom ekonomiska medel direkt till föreningarnas verksamheter stöttar nämnden fortsatt utveckling och ett brett utbud av möjligheter till föreningsdeltagande inom Arboga kommun.

Bra utbud av aktiviteter för vuxna och äldre

Det finns möjlighet för allmänheten (över 18 år) att boka lokaler för motion och idrott via nätet.

Genom att ha skötselavtal med olika föreningar erbjuds flera leder i kommunen. I anslutning till flera av spåren finns också utegym som uppmuntar fysisk aktivitet och rörelse hos besökarna.

Biblioteket har ett brett utbud av aktiviteter för vuxna/äldre i form av föreläsningar, författarbesök utställningar. Biblioteket har också erbjudit "boken-kommer" och haft "shared-reading" med boenden på Götgården.

Barn- och utbildning erbjuder attraktiva och ändamålsenliga fritids- och kulturverksamheter

Barn- och utbildning erbjuder ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter, bland annat genom att Kulturskolan har ett rikt utbud av aktiviteter: dans, film, sång, musikproduktion och instrument. Antal barn som kulturskolan når utanför avgiftsbelagd verksamhet, läsåret 2022-2023 var 528 barn vilket är en ökning mot föregående läsår 500 barn. Ett kulturrådsprojekt som genomförs var musik i förskola med språket i fokus, det vill säga hur man kan arbeta med musiken som medel för att nå förskolans kunskapsmål i språk och matematik.

En filminspelning genomfördes på Dansens dag, 29 april, där filmelever från Arboga kulturskola filmade danselever som dansade utomhus i skogen under temat Väsen.

Dans för hälsa finns detta läsår i två varianter: Move för mellanstadieelever och Dans för hälsa för högstadie- och gymnasieelever.

En gemensam konsert av årskurs 2 i Medborgarhuset. Årets tema var restaurang och mysteriet med den försvunna pizzadegen.

Gluggens verksamhet är öppen för alla och alla aktiviteter är kostnadsfria. Verksamheten erbjuder attraktiva och ändamålsenliga aktiviteter i samråd med ungdomarna. Verksamheten bygger mycket på att ungdomarna själva ska engagera sig och skapa aktiviteter och personalen ska stötta och hjälpa. Aktiviteterna består av rörelse och sport, matlagning och bakning, konst, kultur och skapande. Att på Gluggen få träffa trygga vuxna för samtal och stöd gör att ungdomarna trivs i verksamheten.

DEL1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Antal föreningsmedlemmar bland föreningar som söker föreningsbidrag			7 779	7 934	≥7 780	●
Ekbacksbadet, kurser per år		75	86	90	≥75	●
Antalet bokade timmar i idrottshallar av icke föreningsanslutna ska öka i förhållande till 2020 års bokningar	4	12	114	970		●
Avgiftsfria lovaktiviteter som erbjuds och samordnas	60	45	43	48	≥60	●
Gluggen, inskrivna besökare i årskurs 4 – 6		204	189	244	≥150	●
Antal barn som kulturskolan når utanför avgiftsbelagd verksamhet, läsår	200	200	500	528	≥200	●
Antal barn som är kvar i kulturskolans avgiftsbelagda verksamhet efter sex terminer		272	289	175	>75	●

Mål 5. En ekologisk hållbar kommun

Adressering av målet: Kommunstyrelsen, samtliga nämnder, kommunala bolag och förbund.

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

Arboga kommuns ska präglas av ekologisk hållbarhet och en god bibehållen miljö. För att kommunen ska kunna växa långsiktigt så behöver vi värna vår miljö. I Arboga handlar det bland annat om rent vatten, ren luft, mark utan föroreningar och klimatpåverkan.

För framtidens energiförsörjning är det av stor vikt med en mix av olika klimatsmarta energikällor. Arboga kommun vill utöka möjligheten till fler laddstolpar i kommunen, men kräver utökad elkraftskapacitet. Arboga kommun vill verka för att kommunens fordonsflotta kör på hållbara drivmedel, införa behovsanpassad tömning av insamlingskärl för hushåll, flerfamiljsfastigheter och verksamheter samt ha solceller på offentliga byggnader, bostäder med mera i samband med renoveringar eller nybyggnation.

Närheten till skogar och sjöar i Arboga är en tillgång som skapar stort värde för kommuninvånarna.

En hög artrikedom gör att naturen blir mer motståndskraftig mot förändringar i klimatet, sjukdomar och angrepp av skadeinsekter. Gemensamt kan vi skapa miljöer för biologisk mångfald - både på kommunens mark och övriga markägares marker. Fokusområden är Långsiktigt hållbar resursanvändning, Klimatpåverkan samt Biologisk mångfald.

Målet är kopplat till målområdena Ett tillgängligt Västmanland och Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt och delmålet Öka produktionen av fossilfri och förnybar energi och God ekonomisk utveckling i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) samt Hållbar energi för alla, Hållbar konsumtion och produktion, Bekämpa klimatförändringar, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030.

Bedömning: Delvis uppfyllt

Måluppfyllelse

Bedömningen är att målet En ekologisk hållbar kommun är delvis uppfyllt.

En av de mest påtagliga omvärldsfaktorer som påverkar vår verksamhet är utvecklingen inom miljöområdet. Energi- och miljöfrågorna och utvecklingen mot det hållbara samhället behöver få allt större betydelse. Detta kommer att kräva nya idéer, lösningar och åtgärder.

Arboga klättrar på rankingen av Sveriges bästa miljökommun, förskolan Norrgården tilldelades Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling" och för fastighetsbolagen är energieffektivisering ett kontinuerligt arbete. Energisnålare insatser genomförs i fastigheter. Kostverksamheten arbetar aktivt med att minska klimatavtrycket och att köpa in hög andel svenska och ekologiska livsmedel. Det har varit svårt eftersom flera prisökningar skett, och fler insatser behövs för att minska klimatavtrycket bland annat kring Agenda 2030 och i arbetet kring koldioxidbudget.

Arboga ranking Sveriges 73:e miljöbästa kommun

För att förbättra Arboga kommunen ranking i Sveriges miljöbästa kommun behövs bland annat kunskapsutveckling inom Agenda 2030, politiskt antagen kemikalieplan och att fortsätta arbetet med den påbörjade koldioxidbudgeten för att identifierat kommunens utsläppsutrymme i förhållande till den globala koldioxidbudgeten.

Förskolan Norrgården tilldelas Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling"

Förskolan Norrgården har tilldelats Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling". Utmärkelsen är ett kvitto på att pedagogernas arbete med de tre dimensionerna ekologisk, ekonomisk och social hållbar utveckling ger resultat. Utmärkelsen lyfter pedagogernas medvetna undervisning kring att låta barn vara delaktiga i sina lärprocesser samt att förbereda dem för framtiden. För att säkerställa att förskolorna är kemikalie- och klimatsmarta arbetar alla förskolor utifrån riktlinjen "Våra steg mot en giffri förskola".

Hållbar utveckling är en naturlig del av utbildningen i barn- och utbildnings alla verksamheter. Med ett ständigt närvarande miljöperspektiv ges barn och elever möjlighet att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka. Arbetet bidrar

också till ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Det är en naturlig del av utbildningen och det finns ett starkt intresse och engagemang för miljön bland verksamhetens barn och elever.

Utgående vatten från avloppsreningsverket uppfyller myndighetskraven

Utgående vatten från Arboga vatten och avlopp AB avloppsverket uppfyller gällande myndighetskrav. Det finns tydliga ramar, egenkontroller och tillstånd och regelbunden provtagning för att kontrollera att tillstånden följs. Renat avloppsvatten släpps ut i Hjälmarens och Arboga ån, men vid stora regn eller driftstörningar kan även orenat vatten bräddas. Bolaget behöver öka arbetet för att minimera utsläpp av orenat avloppsvatten. Arboga har tilldelats bidrag av Länsstyrelsen för en projektanställd åtgärdssamordnare för kommunens vattendrag som bland annat omfattar Arboga ån.

Skogsskötseln är skogscertifierade - Grönt Paraply FSC

Arboga Kommunalteknik AB:s verksamhet park- och fritid ansvarar för Arboga kommuns grönyteskötsel och för skogsskötseln inom kommunen. Skogsskötseln är skogscertifierade enligt standarder för Grönt Paraply FSC. I takt med att slätterängar och naturbetesmarker minskat kraftigt i Sverige har humlor, fjärilar och ängsväxter blivit allt färre. Arboga kommunalteknik AB har i uppdrag att skapa tre blomsterängar under innevarande och kommande åren. Vid ett av kommunens äldreboende har en plätt rensats från buskar och jord har bytts ut för att skapa en test-blomsteräng. Alla handhållna maskiner använder miljöbränsle.

Måltider – minskat klimatavtryck men ökat svinn

Oroliga läget i vår omvärld, både sviterna av pandemin samt kriget mellan Ukraina och Ryssland, har drivit upp livsmedelspriserna till historiska höga nivåer under de senaste åren. I genomsnitt har priset ökat med cirka 30 procent. Prisbildningen för råvaror påverkar planeringen av meny och utbud i måltiderna. Fler vegetariska alternativ, samt färre maträtter. Det har varit svårt att ligga kvar på vår höga andel av ekologiska inköp samt inom vissa produktområden när det gäller andel inköp av svenska livsmedel.

Klimatavtryck har minskat eftersom mer vegetariskt serveras nu än tidigare i våra verksamheter. Andelen inköpta svenska livsmedel ligger på 64

procent för året, vilket är bra trots ökade kostnader men når inte målvärdet som är 70 procent. Serveringsvinnet och svinn från mat som lagts på tallriken har ökat det senaste året. Köken har arbetat under året med att minska på matsvinnet i alla led, med uppföljning per kök. Genom erfarenhetsutbyte och goda exempel inom den egna verksamheten, samt inspiration från andra kommuner har köken arbetat med att hitta långsiktiga arbetsrutiner som bidrar till minskat matsvinn från kök, från servering, från tallriken.

Lokalvårdens vision är att arbeta med enbart miljövänliga och hållbara rengöringsprodukter för att minimera hälsoriskerna. Fokus på hållbarhet, liten belastning på den yttre miljön och på lokalvårdarna och att hälso- och miljövänliga produkter ska öka. Inget utfall kan redovisas ännu för 2023 men flera insatser såsom att medarbetarna utbildas i ph-skolor och att de har gått från koncentrat till bruksrengöring bör påverka positivt.

Minska energiförbrukning i fastigheter

Bolagen fortsätter sitt arbete för hållbar utveckling, eftersträvande av energieffektiva och miljöanpassade lösningar samt vid om- och tillbyggnader utgå från att minimera klimatpåverkan.

Fler komponenter som effektiviserar energigången kommer bytas ut, enligt den långsiktiga underhållsplanen. Till exempel har flera ventilationsaggregat bytts ut som ger stor effekt på minskad förbrukning. Vi kommer att behöva bli ännu bättre på att energioptimera våra fastigheter, men det kan bolagen inte åstadkomma själva utan behöver få med våra hyresgäster genom att tänka om och tänka nytt, så att vi tillsammans kan hålla ner energiförbrukningen. Höga energipriser, hög inflation, krig i närområdet och världsläget i stort har aktualiserat frågan om energibesparingen ännu mer men påverkar naturligtvis möjligheten till större investeringar.

Nya grundskolan byggs enligt miljöbyggnad Silver, det innebär bland annat att energigången ligger 20 procent under boverkets krav. Utöver att byggnaden behöver mindre energi för att värmas upp under den kalla tiden på året, utformas och byggs en Miljöbyggnad för att begränsa behovet av kyla under sommarens varmaste period. När en Miljöbyggnad utformas görs en livscykelanalys på grunden och stommen för att undersöka hur stort koldioxidutsläpp de genererar. Byggnadsmaterialet måste dokumenteras och de värsta kemikalierna får inte finnas när man bygger nytt. Nu när

grundskolan byggs enligt miljöbyggnad Silver får Arboga ta gröna lån.

Elförbrukningen i Fritid och kulturs verksamhetslokaler har minskat sin energiförbrukning från 551 334 kWh år 2019 till 538 552 kWh under 2023. Alla verksamheter är medvetna och arbetar med bland annat att minska elförbrukningen. Ekbadsbadet minskade också sin förbrukning för samma period.

Återvinning innebär stora miljövinster för både oss människor och miljön. När du sorterar dina sopor kommer de till nytta igen. Det spar energi och naturresurser genom att använda materialen flera gånger. På så sätt kan alla hjälpas åt att rädda världen lite varje dag. Arboga koncerns enheter arbetar med hållbar utveckling i olika grad genom källsortering, kompostering, återvinner och återbrukar. Nu källsorterar samtliga särskilda boenden och arbetsmarknadsenheten har infört pedagogisk avfallshantering. Arbetsmarknadsenheten är miljöcertifierad.

Arboga har genom olika ramavtal med ett flertal leverantörer möjlighet att avropa återbrukade varor genom Västra Mälardalens Kommunalförbund alternativt via ramavtal med Adda AB. På intranätet används inom socialförvaltningen "Ta till vara" innan man köper nytt. Utveckling av nytt Återbruk i Arboga och möjligheten till fastighetsnära avfallsinsamling är pågående.

Insamlat kommunalt avfall totalt, kilo/invånare minskar enligt senaste mätning vilket är 2022.

Digitala möten genomförs i stor utsträckning och kollektiva färdmedel är alltid förstahandsalternativet vid tjänsteresor. Andelen fossil oberoende fordon i kommunorganisationen ökar enligt senaste mätning vilket är 2022. På sikt ska socialförvaltningen byta ut tjänstebilar till mer miljövänliga alternativ. Du kan nu enkelt ladda din elbil vid Ljungdahlsbacken parkering. Platserna är publika, det vill säga öppna för alla som behöver ladda sin bil.

DEL1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Ranking Sveriges miljöbästa kommun	61	90	119	73	100	
Fossil oberoende fordon i kommunorganisationen, andel	22.2%	30.0%	34.6%		30.0%	
Insamlat kommunalt avfall totalt. kilo/invånare	562	555	501		541	
Klimatavtryck av inköpta livsmedel	1.5	1.5	1.5	1.3	1.5	
Andelen inköpta svenska livsmedel	64%	64%	64%	64%	70%	
Serveringssvinn	7.1%	7.6%	5.5%	6.1%	7.5%	
Svinn från mat som lagts på tallriken	5.1%	6.0%	4.5%	6.0%	5.0%	
Andelen hälso- och miljövänliga produkter		33%	65%		58%	
Miljöbränsle i handhållna maskiner				100.0%	100.0%	
Blomsterängar				1	3	
Flödesviktade årsmedelvärden						
Energiåtgång i fastigheterna			2	4	2	
Eckbacksbadets energianvändning, kWh		54 647	51 700	12 792	Mindre än 2019	
Sopsortering, enheter inom Socialförvaltningen				24	24	

Inspirerande lärande och arbete

Mål 6. En god och likvärdig utbildning för alla

Adressering av målet: Nämnderna barn- och utbildning, socialnämnden och fritid och kultur, Kommunfastigheter i Arboga AB

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

I skolan ska kunskap, arbetsro och trygghet stå i centrum. En skola som levererar likvärdig utbildning av god kvalitet är en förutsättning för att alla elever ska få möjligheten att lyckas och nå sin högsta nivå med goda kunskapsresultat. Arboga ska ha en likvärdig förskola och skola med hög kvalitet och fokus på lärande kunskapsresultat.

Alla barn och elever ska må bra i förskola och skola. En stärkt barn- och elevhälsa genom ökad samverkan mellan skola, socialtjänst och andra aktörer ska bidra till att minska den psykiska ohälsan hos unga.

En god utbildning är den största skyddsfaktorn och har stor betydelse för människors möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden och för att bygga ett självständigt liv samtidigt som det är den bästa försäkringen mot utanförskap.

Vårt samhälle står i ständig förändring och utifrån dess framtida behov av kompetenser så behöver perspektivet vara ett livslångt lärande. Efter grundskolan ska det finnas möjligheter att i Arboga läsa allt från gymnasiet och grundläggande vuxenutbildning till universitetsstudier på distans.

Det ska finnas ett nära samarbete mellan förskola, skola och det lokala näringslivet.

Våra skolor och förskolors lokaler ska vara ändamålsenliga och möta dagens krav på verksamheten med utemiljö som ska inspirera till fysisk aktivitet.

Barngrupperna i förskolan ska följa de nationella riktlinjerna från Skolverket för mindre barngrupper. Antalet barn per medarbetare ska minska. Vårt samhälle står i ständig förändring och utifrån dess framtida behov av kompetenser så behöver perspektivet vara ett livslångt lärande. Efter grundskolan finns möjligheter att läsa allt från gymnasiet och grundläggande vuxenutbildning till universitetsstudier på distans.

Fokusområden är Likvärdig skola, Hög kvalitet och fokus på lärande kunskapsresultat, Behörig och engagerad personal, Ohälsa hos unga, Ändamålsenliga lokaler samt Barngruppernas storlek.

Målet har koppling till målområdena Ett välmående Västmanland och Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS). Delmålen är Ökad trygghet, Öka andelen som anger att deras hälsa är bra eller mycket bra och Öka andelen elever som fullföljer sina studier genom godkända resultat

Målet har också kopplingar till målområdena Minskad ojämlikhet, Fredliga och inkluderande samhällen, God hälsa och välbefinnande samt God utbildning för alla i Agenda 2030.

Bedömning: Delvis uppfyllt

Måluppfyllelse

Bedömningen är att målet En god och likvärdig utbildning för alla delvis har uppfyllts under året.

Barn- och utbildningsnämndens, socialnämndens och fritid- och kulturnämndens olika verksamhetsområden fortsätter att arbeta med prioriterade mål och aktiviteter för att främja kunskap, arbetsro och trygghet i syfte att nå likvärdig utbildning av god kvalitet.

Goda möjligheter till utbildning bidrar till det livslånga lärandet och ger alla goda förutsättningar för ett gott liv. Det finns i Arboga goda möjligheter till utbildning på olika nivåer, från förskola till vuxenutbildning inklusive flera yrkeshögskoleutbildningar. Det finns även möjlighet till högskolestudier på distans. Arboga har bra kommunikation till närliggande kommuner vilket medför att det är möjligt att bo kvar och studera på annan ort.

I Arboga är en stor andel barn inskrivna i förskolan, vilket främjar likvärdigheten. Forskning visar att barn som gått i en förskola med god kvalitet har bättre förutsättningar att lyckas i skolan. Grundskolans årskurs 1–5 visar fortsatt god trend gällande resultat, och skillnaden mellan skolorna minskar. Resultaten för elever i årskurs 6 har minskat jämfört med eleverna året innan. Årskurs 9 nådde ungefär samma resultat som eleverna året innan. Andelen examensbevis hos elever som tog studenten på Vasagymnasiet i juni 2023 har minskat sedan året innan. Vuxenutbildningen i Arboga håller hög kvalitet och har en behörig och engagerad personal. Biblioteket fortsätter med satsningen på läsfrämjande aktiviteter för barn och unga, bland annat genom kontakt med vårdnadshavare samt samverkan med föreningar och fritidsgården Gluggen.

Studiero

Studiero är beroende av det övriga arbetet som sker på skolan, både kopplat till elevhälsans arbete och till undervisningens kvalitet. Alla elever har rätt till en skolmiljö som präglas av studiero. Att undervisningen har ett tydligt fokus och är varierad är faktorer som tillsammans med en trygg och stödjande lärandemiljö ger goda möjligheter för eleverna att följa undervisningen. Grundskolorna fokuserar på elevers upplevelse av studiero bland annat genom relationsskapande och intresseväckande arbete samt kooperativa strukturer på lektionerna. Metoder som

bygger på kooperativt lärande har visat sig bygga goda relationer mellan klasskamrater och har ökat känslan av samhörighet. Det kooperativa klassrummet bygger på dialoger i både par och grupp, vilket innebär att eleverna behöver förstå att ett samtalande klassrum också är studiero.

Skolverkets riktlinje – barngruppernas storlek

Som riktmärke för antal barn i en barngrupp rekommenderar Skolverket 6–12 barn för barn i åldern 1–3 respektive 9–15 för barn i åldern 4–5 år. Riktmärket ska tolkas som något att förhålla sig till. Det kan alltså vara både färre och fler barn i en barngrupp, beroende på hur andra faktorer fungerar tillsammans. Faktorer som påverkar är personalens utbildning och kompetens, personaltäthet, barngruppens sammansättning samt den fysiska miljön. Organisationen i Arboga är uppbyggd i team där två pedagoger arbetar tillsammans med en mindre grupp barn.

Måluppfyllelsen förbättras inom Barn- och utbildnings verksamheter

Organisationen med team inom förskolan skapar trygghet och bidrar till att barnen lättare stannar kvar i en pågående aktivitet. För att förbättra måluppfyllelsen inom förskolan fokuserar verksamheten på språkutvecklande aktiviteter, exempelvis högläsning, samt aktiviteter för att stärka den sociala förmågan, exempelvis genom att läsa och reflektera kring olika dilemman. Dessa aktiviteter syftar till att alla barn ska möta en likvärdig utbildning av hög kvalitet som ger dem goda möjligheter att leka, utvecklas och lära samt förbereder dem för fortsatt utbildning.

Inom grundskolan är ett av de viktigaste målen att säkerställa att alla elever får likvärdiga förutsättningar. Grundskolorna deltar i ett forskningsprogram som syftar till att vidareutveckla ett långsiktigt och forskningsbaserat kollegialt arbetssätt. Fokus ligger på undervisningsutveckling med utgångspunkt i de aktuella elevernas behov. Arbetet har pågått i två och ett halvt år och verksamheten märker redan att undervisningsutveckling i högre grad förstås och prioriteras, bland annat genom djupare diskussioner, nya metoder och nytt mindset hos lärare och rektorer.

Undervisningen inom förskoleklassen riktas mot läsa-skriva-räkna-garantin samt likvärdighet i bedömningar. Förskollärare i förskoleklass har idag samma arbetstidsavtal som lärare i

grundskolan, vilket möjliggör samarbete och planering med övrig undervisande personal. Utifrån lärares omdömen visar grundskolans årskurs 1–5 fortsatt god trend gällande resultat, och skillnaden mellan skolorna minskar. Tidigare har Nybyholmsskolan haft lägre resultat men det riktade arbetet med tidigt stöd har börjat ge resultat, exempelvis genom samarbete mellan skolans olika professioner, tydligt språkutvecklande arbetssätt under hela skoldagen, öppen dialog samt "Nybyholmsspåret". Vid läsårets slut i juni 2023 visade grundskolornas årskurs 6 en nedgång jämfört med förra läsåret och årskurs 9 låg ungefär på samma nivå jämfört med eleverna läsåret innan. Behörigheten till gymnasiet ökade för årskurs 9 jämfört med läsåret innan.

Skolinspektionen genomförde en tematisk kvalitetsgranskning av Arbogas anpassade grundskola under hösten, och bedömde att skolan "i hög utsträckning" har arbetssätt för att kunna ge eleverna extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet. Rektorn leder och styr "i hög utsträckning" arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd i skolan och fritidshemmet utifrån att eleverna ska ges stöd i utbildningen i dess helhet.

Andelen examensbevis hos elever som tog studenten på Vasagymnasiet i juni 2023 minskade jämfört med eleverna året innan. Distansundervisningen och den partiella distansundervisningen under pandemin påverkar fortfarande resultaten för flera elever. Utifrån ändringar i skollagen och nya bestämmelser för betygssättning har gymnasiet under två år genomfört en större insats kring bedömning och betygssättning. Skolinspektionen genomförde en regelbunden kvalitetsgranskning av Vasagymnasiet i mars 2023. Skolan fick bedömningen "i hög utsträckning" på samtliga fyra områden som granskades; rektors ledarskap, undervisning, trygghet och studiero samt bedömning och betygssättning.

En god vuxenutbildning

En god vuxenutbildning genomförs med hög kvalitet och fokus på lärande samt en behörig och engagerad personal. Det finns ett starkt samarbete i Köping-Arboga-Kungsör, så att exempelvis studerande som läser Svenska för invandrare (SFI) som vill läsa kombinationsutbildningar med grannkommunen kan göra det. Studerande på SFI har ingått i en språkträningsgrupp som fått samhällsinformation. Planeringshandläggare deltar i möten med lärare på SFI för att bättre stötta studenter, utbyta erfarenheter

och samplanera.

Livslångt lärande och ökat läsande

Andelen elever som hade lånekort när de började årskurs 1 var lågt. Arbetet med att bjuda in förskoleklasser till biblioteket inför skolstart 2023 har inte hunnits med. Biblioteket har under året erbjudit publika arrangemang tillsammans med flera olika föreningar och studieförbund. Bibliotekets schemalagda skolklassbesök i årskurs 3, 4 och 5 har kommit i gång i samma utsträckning som före pandemin. Kultur i skolan – scenkonst för elever i grundskolan respektive förskolan en gång under varje årskurs har under året bjudit på ett varierat utbud i form av berättar-, musik- och teaterföreläsningar.

Satsningen på läsfrämjande aktiviteter har fortsatt under året, framför allt för att öka läsande bland barn och unga. 60 procent av bibliotekets inköp av nytv-givna medier riktas till barn och unga. Biblioteket har samverkat med Arboga atletklubb och Arboga ryttarsällskap och är regelbundet på fritidsgården Gluggen för att nå de barn och unga som biblioteket vanligtvis inte når. Den ökade satsningen på lovaktiviteter och läsfrämjande aktiviteter på Gluggen och i ridskolan har lett till att biblioteket nått betydligt fler barn och unga än tidigare år. Samarbetet har bland annat lett till två författarbesök på Gluggen samt bokträffarna med Bannedbooks-tema. Två bibliotekarier har förlagt några timmar av sin arbetstid på Gäddgårdsskolan och Stureskolan för att minska ett upplevt avstånd mellan biblioteket och skolans elever. I projekt Bokstart, som omfattar hela Västmanland, möter barnbibliotekarien föräldrar till små barn (0–3 år), och pratar med dem om barns språkutveckling och vikten av att läsa högt för sina barn.

Den regionala samverkan Bibliotek i Västmanland ger tillgång till Västmanlands hela bokskatt i de tio kommunernas folkbibliotek. Utlåningsstatistiken visar att nyttjandegraden av denna service ökar. Många använder sig av möjligheten att låna kurslitteratur.

Goda lär- och undervisningsmiljöer

Det är viktigt med bra lärmiljöer. Arboga har flera nybyggda förskolor. Nu satsar Arboga även på en ny grundskola där dagens och framtida krav på goda undervisningsmiljöer är tillgodosedda. En uppdaterad underhållsplan håller på att tas fram av Kommunfastigheter i Arboga.

DEL1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE
GOD EKONOMISK HUSHÄLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Elevenkät F-3, Elevers studiero	64.1%	70.1%	82.4%	80.8%	>83.0%	
Elevenkät 4-6, Elevers studiero	63.8%	84.5%	82.2%	86.0%	>83.0%	
Elevenkät 7-9, Elevers studiero	76.2%	69.6%	73.9%	68.2%	>74.0%	
Elevenkät GY, Elevers studiero	84.0%	90.9%	94.3%	88.3%	>95.0%	
Barn per barngrupp 1-3 år (småbarnsgrupp) i förskola, kommunal regi, antal	9.0	9.0	10.0	*	<12.0	
Barn per barngrupp 4-5 år i förskola, kommunal regi	12.9	12.3	12.5	*	<15.0	
Personaltäthet, inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi, antal	5.6	5.6	5.1	*	<5.1	
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor, andel			60.0%	62.0%	>60.0%	
Elever i åk 3 som deltagit i och klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel			73.0%	76.0%	>73.0%	
Elever i åk 6 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen (som eleven läser), kommunala skolor, andel	61.4%	70.6%	64.5%	56.4%	>65.0%	
Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor,	62.5%	71.5%	63.1%	62.5%	>63.2%	
Elever i åk, 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, kommunala skolor, andel	78.9%	86.2%	75.8%	85.6%	>76.0%	
Elever i åk, 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	216.9	224.7	207.3	218.4	>208.0	
Gymnasieelever med examen inom 3 år, andel (%) Egen mätning	93.5%	88.0%	82.0%	80.0%	>82.0%	
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel	67.8%	55.7%	55.4%	45.3%	>56.0%	
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel	65.8%	73.9%	60.3%	57.7%	>61.0%	
Antal elever som klarar sin utbildning, vuxenutbildning				70.0%	80.0%	
Engagerad personal vuxenutbildning				95.0%	80.0%	
Biblioteket ska i samverkan med andra aktörer erbjuda publika arrangemang, antal	10	20	23	55	25	
Andel av bibliotekets inköp av nytugivna medier utgöras av medier för barn och unga		41.5%	52.0%	60.0%	40.0%	
Andel skoleleverna med lånekort när de börjar årskurs1				15%	75%	
Ändamålsenliga lokaler						

*Utfall för 2023 publiceras under våren 2024

Barn- och utbildnings är formulerade utifrån att målvärdet ska öka, men verksamheten arbetar alltid för att nå 100% måluppfyllelse.

Mål 7. Fler Arbogabor i arbete

Adressering av målet: Kommunstyrelsen, barn- och utbildning och socialnämnden

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

Att få fler Arbogabor i arbete är viktigt för den egna försörjningen, välmående och för att kunna finansiera välfärden. Det behövs fler vägar in i arbete. Arboga har ett starkt näringsliv och ska fortsätta arbeta aktivt med att öka sysselsättningen.

För att säkra kompetensförsörjningen för företag och den egna organisationen behöver Arboga stärka omställningsförmågan i takt med att annan kompetens efterfrågas. För att öka sysselsättningen och att bidra med efterfrågad kompetens behövs samordnade insatser mellan kommun, näringsliv och arbetsförmedling. För att Arboga ska kunna rekrytera rätt kompetens behövs det bra kommunikationer med närliggande städer.

Arboga ska ha ett bra näringslivsklimat och företag ska i hög grad vara nöjda med kommunens handläggning. Arboga ska aktivt arbeta för nyetablering och bra planförutsättningar och en säker energiförsörjning. I takt med att digitaliseringen ökar blir det allt viktigare för företag att snabbt och enkelt kunna kommunicera med omvärlden.

För att stimulera det lokala näringslivet bör upphandlingar utformas så att det skapas möjligt att ge anbud på delar och eller på helheten.

Fokusområden är Fler i arbete, sysselsättning och fler vägar in i arbete, Egen försörjning, Rätt kompetens, Starkt näringsliv med aktiva företag, Bra förutsättningar för näringsliv, Digitalisering och Andel unga som är i arbete eller vidare studier efter avslutad gymnasieutbildning.

Målet är kopplat till målområdena Ett välmående Västmanland. Ett tillgängligt Västmanland och Ett ny skapande Västmanland genom hållbar tillväxt i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS). Delområdena är Minska andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll, Tillgång till snabbt bredband, Förbättrat företagsklimat, fler företag och organisationer hittar rätt kompetens och öka andelen sysselsatta.

Målet har även koppling till Agenda 2030 Ingen fattigdom, Minskad ojämlikhet, Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, Hållbara städer och samhällen, Fredliga och inkluderande samhällen, God utbildning för alla, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Bedömning: i hög grad är uppfyllt

Måluppfyllelse

Bedömningen är att målet Fler Arbogabor i arbete är i hög grad är uppfyllt.

Det oroliga världsläget har påverkat arbetsmarknaden och konjunkturläget under året. Arbetslösheten och antal hushåll som erhåller försörjningsstöd har minskat. Svenskt näringslivs senaste undersökning visar ett resultat som också är Sverigesnittet. Arboga placerar sig fortsatt högt upp på skalan för nöjdhetsindex, NKI för myndighetsservice, både i Västmanland och i jämförelse med hela landet.

Flera strategiska initiativ och insatser har genomförts för att förbättra företagsklimatet och attraktionskraften, energi- och effektkapaciteten, att få fler i arbete och öka egen försörjningen samt få fler vägar in i arbete.

Fler i arbete, egen försörjning, sysselsättning, fler vägar in i arbete

Arbetslösheten i Arboga har minskat jämfört med föregående år och Arboga har i december lägre arbetslöshet än riket och Västmanland. Årets utveckling för Arboga och Västmanland visar på en ganska kraftig minskning arbetslösa de första sex månaderna och därefter har det sakta ökat. Svensk ekonomi bedöms vara i en lågkonjunktur och arbetslösheten har ökat.

Arbetslösheten bland unga och utrikesfödda i Arboga har ökat.

Att växa upp under goda förutsättningar, i en familj med goda livsvillkor, påverkar barn och ungas hälsa och utveckling positivt både här och nu men även senare i livet. Barns rätt att utvecklas inom alla livsområden och att ha och få behålla en god psykisk och fysisk hälsa är en viktig

förutsättning för möjligheter att växa och lära. I Arboga har antal hushåll med försörjningsstöd och hushåll med barn som uppbär försörjningsstöd minskade med 18 respektive 41 hushåll jämfört med samma period året innan. Att leva i ekonomisk utsatthet är svårt både för barn och vuxen. Minskningen bedöms till viss del grunda sig i ett mer aktivt arbete med planeringar mot egen försörjning med personer som uppbär försörjningsstöd. Utbetalt bistånd minskat med totalt 1,3 miljoner kronor.

Arbetsmarknadsenheten har anställt fler BEA-anställda än budgeterat för att få fler i egen försörjning. 14 av 20 nyanställda lyftes från försörjningsstöd. Varje individ som får en anställning är positivt för individen själv och ger även en besparing per år med cirka 600 tkr. De betalar skatt och kvalificerar sig till a-kassa. Så det är ändå en besparing på totalen men mer balans behövs.

Samarbetet mellan arbetsmarknadsenheten och svenska för invandrare har stärkts och lett till att flera av de studerande får ytterligare kompetenshöjande insatser. Språkstödskurser och andra kompetenshöjande insatser anordnade av Jobbcenter erbjuds. Planerare på försörjningsstöd och de som arbetat med planering på arbetsmarknadsenheten har arbetat än mer intensivt med individerna.

Det treåriga ESF-projektet Destination Jobb startades upp i mars och cirka 15 unga upp till 29 år var inskrivna. På grund av personalomsättning och att tjänsten som ungdomsföljare tillika flykting- och integrationssamordnare inte återbesätts, kliver arbetsmarknadsenheten ur projektet vid årsskiftet.

Den nya organisationen har satt sig mer och samverkan över gränserna och med framför allt svenska för invandare har ökat. Samverkan med Arbetsförmedlingen fungerar återigen bra.

Fler unga är i arbete eller vidare studier efter avslutad gymnasieutbildning

Arboga erbjuder en så ändamålsenlig och bra gymnasietid som möjligt för kommunens ungdomar. Tack vare ett nära samarbete med många företag i närområdet, liksom studieresor och studiebesök, ges förutsättningar för gymnasieelever att skapa kontakter inför kommande studier och arbetsliv. Senaste mätningen visar att 97 procent av Arbogas ungdomar är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar två år efter slutförd gymnasieutbildning. Senaste mätvärdet är 2021.

Fortsatt bra företagsklimat och högt betyg för service till näringslivet

Företagarnas omdöme av Arboga i svenskt näringslivs undersökning visar ett resultat på 3,3, som också är Sverigesnittet. Utvecklingsområden som behöver förstärkas är fortfarande skolans kontakter med lokala näringslivet, upphandling och tillgång till relevant kompetens. Tillsammans med politiken har en förstärkt handlingsplan tagits fram under hösten för att stärka arbetet med företagsklimatet.

Myndighetsutövning och upphandling är också en grund för ett gott företagsklimat. Arboga fortsätter ha mycket höga nöjdhetsindexresultat, NKI. Ranking redovisas i april 2024, men redan nu går det att utläsa ett mycket högt resultatvärde. Inom undergrupperna bygglov och livsmedel har Arboga kommun väldigt höga NKI-betyg som återigen kan hamna högt i länet samt återigen rankas bland de högsta 20 procenten i Sverige. En viktigt notering är att det levereras en myndighetsservice med mycket hög nöjdhetsindex i vår kommun och vårt område av myndighetsförbundet.

Högt betyg för bygglovshantering hos Västra Mälardalens Myndighetsförbund som har flera e-tjänster inom området miljö- och bygg. Digitala kommunikationen med automatisk återkoppling och löpande information har bidragit till ökad nöjdhetsindex. Det har blivit enklare för kommuninvånarna och näringslivet och även påverkat tillgänglighet och handläggningstider positivt.

Under hösten påbörjades processarbetet med att ta fram strategidokumentet "Etableringsplan". Strategiprojektet beräknas vara klart under 2024 och ska fungera som styrdokument över en längre tid framöver och stödja en långsiktig framdrift av kommunens näringslivstillväxt.

Ett tjugotal företagsbesök genomfördes under året tillsammans med delar av kommunledningen. Dagligen och veckobaserat sker sammanlagt hundratals dialoger, möten och samtal med företag, företagare och näringsliv i Arboga under ett arbetsår – och så klart ett stort antal samtal med företag som ännu inte har etablerat sig i Arboga kommun. Det finns ett stort intresse för kommunens etableringsbara mark, och arbetet präglas av dagliga och veckobaserade kontakter med etablerare och företag.

DEL1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Elnätet en bromskloss för att växa: "Väldigt tydligt att vi har en kapacitetsbrist"

Viktigt steg för Arboga kommun under året var att bli delägare i Energikontoret i Mälardalen och göra allt för att skapa maximalt lärande och öppna upp för folkbildning kring hur Arboga jobbar robust med att säkra effekt- och eltillgång. Arboga har tillsammans med nätbolagen, närliggande kommuner i Västra Mälardalen och Energikontoret i Mälardalen AB startat en samordningsgrupp som kallas "KAK-el" för att bidra till god framdrift längs med hela regionalnätförändringen.

Elbrist hot mot Arbogas framtid: "Tvingats

tacka nej till etableringar med hundratals jobb". Det har blivit ett stort problem för dels kommunens egna satsningar på nybyggnationer och anläggningar, dels för nyetableringar som vill starta upp verksamheter i kommunen.

Vattenfall eldistributions ansökan om koncession för nytt regionalnät blev tilldelad koncession av Energimarknadsinspektionen i april, men tyvärr har inte Mark- & miljödomstolen vid årets slut ännu gett ett slutligt besked utifrån överklaganden.

Ett företag har ansökt om att satsa på norra Europas största solcellspark, detta tillsammans med två privata markägare.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Arbetslöshet	10.0%	8.2%	7.0%	6.6%	8.0%	●
Antal hushåll med barn som uppbär försörjningsstöd			93	75	100	●
Antal hushåll som uppbär försörjningsstöd			180	139	160	●
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%), alla	83.7%	97.0%	-	-	97.0%	●
Lokalt företagsklimat	3.6	3.5	3.5	3.3	3.6	◐
Nöjd kundindex	76	75	83	82	83	●

Inspirerande organisation

Mål 8. En attraktiv arbetsgivare

Adressering av målet: Kommunstyrelsen, samtliga nämnder och kommunala bolag

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

Arboga kommun arbetar aktivt och strategiskt med kompetensförsörjning. Det handlar om att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla rätt kompetens i organisationen. Medarbetarna och deras kompetens är kommunens viktigaste resurs.

För att utveckla Arbogas attraktivitet och för att möta framtida demografiska utmaningar behöver alla arbetsgivare arbeta aktivt för en god och hållbar arbetsmiljö. I Arboga kommun finns tydliga värderingar och ett medarbetarskap som präglas av ansvar och respekt, där professionalism, mod och innovation är centrala ledord. En nyckelfaktor för detta är ett gott ledarskap som främjar en arbetsmiljö som präglas av tillit, arbetsglädje och delaktighet. Fokusområden är Attraktiv arbetsgivare, God och hållbar arbetsmiljö, Medarbetarskap och Ledarskap.

Målet är kopplat till målområdena Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt och delmålen God ekonomisk utveckling i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) samt Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030.

Bedömning: i hög grad är uppfyllt

Måluppfyllelse

Bedömningen är att målet En attraktiv arbetsgivare till hög grad är uppfyllt under året.

Årets hållbart medarbetarindex (HME) totalt och ledarskap ökar och så även frisknärvaron. För att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare kommer kompetensförsörjningen och att erbjuda en god arbetsmiljö och gynnsamma arbetsvillkor att fortsatt vara i fokus. Vidare kommer insatser inom medarbetarskap och ledarskap vara viktiga.

I avsnittet väsentliga personalförhållanden kan du läsa mer ingående om de aktiviteter och insatser som genomförts under året.

HME värdena har tidigare inte sammanställts för kommunen och dess helägda bolag tillsammans och därför finns inga jämförelsevärden bakåt i tiden.

Definitionen på frisknärvaro är 0 - 5 sjukfrånvarodagar under året.

HME Totalindex

Nästan 90 kommuner har rapporterat in sitt HME index för år 2023 och det kan konstateras att enbart tre kommuner ligger högre än Arboga. Genomsnittet för Sveriges kommuner ligger på index 80 som jämförelse. Detta visar på att Arboga har ett högt värde där många medarbetare är nöjda med styrningen, ledning och känner motivation.

HME ledarskap

Nästan 90 kommuner har rapporterat in sitt HME index för ledarskap år 2023 och det kan konstateras att enbart en kommun har ett högre index än Arboga och endast tre andra kommuner har samma index som Arboga. Resterande kommuner ligger under Arboga. Genomsnittet för Sveriges kommuner ligger på index 80 som jämförelse. Detta visar på att Arboga har ett högt värde på hur medarbetare upplever ledarskapet vilket visar att de satsningar som görs på ledare i kommunen gett resultat. Insatser har bestått av

DEL 1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

utbildningar till chefer, fördjupat och utvecklat stöd till dem samt åtgärder utifrån resultatet av chefoskopet som genomfördes under år 2022. Chefoskopet är ett metodstöd från Sunt Arbetsliv som handlar om att kartlägga chefers organisatoriska förutsättningar att utöva sitt ledarskap.

Frisknärvaro

Det kan konstateras att frisknärvaron har ökat under året jämfört med tidigare år. Detta ligger i linje med att sjukfrånvaron minskat och effekterna av pandemiåren visar att våra medarbetare börjar komma tillbaka och få friskare medarbetare och det är en positiv trend. Insatser och åtgärder för att förebygga ohälsa och sjukdom har fortsatt under året och nya rutiner för sjukfrånvaro och rehabilitering har tagits fram och en ny leverantör och nytt samarbete har inletts med ny företagshälsovård.

Framtid

För framtiden är det viktigt att trygga den framtida kompetensförsörjningen för koncernens verksamheter. Fortsätta utveckla kärnuppdraget i respektive verksamhet.

Fortsätta arbeta med att erbjuda attraktiva arbetsvillkor och en god arbetsmiljö där medarbetarna trivs och vill stanna kvar. Utveckla medarbetarskapet genom olika insatser.

Fortsätta utveckla chefer och ledare och skapa förutsättningar för att bedriva ett gott ledarskap.

Arbeta vidare med förebyggande och hälsofrämjande insatser för att öka frisknärvaron och minska sjukfrånvaron.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	Bedömning
Hållbart medarbetarengagemang, Totalt index				83	82	●
Hållbart medarbetarengagemang – Ledarskap index				85	83	●
Frisknärvaro	41%	49%	39%	49%	47%	●

Mål 9. En långsiktig hållbar ekonomi

Adressering av målet: Kommunstyrelsen, samtliga nämnder och kommunala bolag

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

En långsiktig hållbar ekonomi innebär ordning och reda, en god ekonomi nu och i framtiden, ansvarsfullt och effektivt nyttjande av kommunens resurser.

Skattesatsen ska vara oförändrad. Kommunens kärnverksamhet och människors möjligheter till egen försörjning ska prioriteras.

Hållbar utveckling kräver smarta arbetssätt, medarbetare som mår bra, kommunikation, kvalitet, god service och tillgänglighet. Organisationen ska använda digital teknik som frigör resurser för att höja kvalitet inom andra områden. Det är viktigt att fortsätta arbeta för ständiga förbättringar i verksamheten för att uppnå ökad effektivitet.

Fokusområden är Resultat efter jämförelsestörande poster i förhållande till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Finansiell stabilitet (soliditet) och Effektivitet.

Målet är kopplat till målområdena Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt och delmålen God ekonomisk utveckling i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) samt Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030.

Bedömning: Målet är uppfyllt

Måluppfyllelse

Den samlade bedömningen för målet En långsiktig hållbar ekonomi är att kommunen och de helägda bolagen i årsredovisningen har en långsiktig hållbar ekonomi.

Ur ett finansiellt perspektiv har kommunen och bolagen en långsiktig hållbar ekonomi då de finansiella indikatorerna är helt uppfyllda. Arbogas verksamhet anses vara ändamålsenlig. Vid bedömningen ges en större tyngd för indikatorn verksamheten är ändamålsenlig då den riktar sig direkt till Arbogas invånare.

Ändamålsenlig verksamhet

Arbogas verksamhet kan anses vara ändamålsenlig. De verksamhetsmässiga målen är i årsredovisningen helt, i hög grad uppfyllt eller delvis uppfyllda. Målet Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter helt uppfyllt. Målen Arboga är tryggt och inkluderande, Fler Arbogabor i arbete, En attraktiv arbetsgivare är i hög grad uppfyllda och resterande fyra målen Arboga växer och utvecklas, En god omsorg för alla, En ekologisk hållbar kommun, En god och likvärdig utbildning för alla är delvis uppfyllda.

Finansiell ställning

Den finansiella ställningen mäts med indikatorerna resultat av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning, soliditet och verksamhetens budgetavvikelse. De finansiella indikatorernas målvärdena är alla uppfyllda.

Det ekonomiska resultatet 2023-12-31 för kommunen uppgår till 32,7 miljoner kronor vilket motsvarar 3,2 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Målvärdet är att resultatet före extraordinära poster ska under mandatperioden i genomsnitt uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Årets budgeterade resultat 0,1 miljon kronor och målvärdet för 2023 är 0,01 procent.

Kommunens soliditet, beräknad exklusive samtliga pensionsåtaganden uppgår på balansdagen 2023-12-31 till 66,3 procent. Målvärdet större än 62,6 procent för 2023 är uppnått.

Kommunens soliditet, beräknad inklusive samtliga pensionsåtaganden uppgår på balansdagen 2023-12-31 till 45,0 procent. Målvärdet är

uppnått för 2023. det vill säga är större än 43,1 procent.

Kommunkoncernens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden uppgår på balansdagen till 26,2 procent. Målvärdet är uppnått för 2023, det vill säga större än 26,0 procent.

Verksamheten redovisar totalt en ekonomi i balans, alltså budgetavvikelsen är mer än noll. Nämnderna och kommunstyrelsens budgetavvikelse är plus 9,7 miljoner kronor och de helägda bolagens budgetavvikelse är minus 4,2 miljoner kronor för 2023. Läs mer om orsakerna till avvikelserna i del 3 Verksamhetsöversikt.

Den finansiella ställningen betonar att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten visar hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, det vill säga koppling mellan ekonomi och verksamhet.

Arbetet under året har utöver ekonomiprocessens grunduppdrag fortsatt fokusera på ett förbättrat stöd till chefer, tydliggöra och effektivisera ekonomiprocessen samt ha en kontinuerlig uppföljning.

En hållbar ekonomi ställer krav på att kommunen har en långsiktighet i sin planering. Det kräver till exempel en analys av verksamhetsförändringar på grund av den demografiska utvecklingen. Dessutom regelbunden uppföljning.

En annan viktig aktivitet som pågår är implementering av inköpsorganisation för att möjliggöra ökad avtalstrohet, god intern kontroll och begränsa antalet inköpare med målsättning till ökad effektivisering och införande av ett e-handelssystem.

Effektivisering genom ökad digitalisering för mindre kommuner kräver ofta samverkan för att om möjligt dela på kostnader och resurser när verksamheten inte har tillgång till egna eller begränsat ekonomiskt utrymme. Samverkan möjliggör genomförande men kan också skapa beroenden för andras prioritering. Ett exempel på detta är e-handel där Arboga nu tillsammans med kommunerna Köping, Surahammar, Kungsör förbereder tillsammans med Västra Mälardalens kommunalförbund ett beslut om införande.

DEL 1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

En reviderad finanspolicy har även beslutats och här ses uppföljning och processer över.

Kommunfullmäktige antog Strategisk- och ekonomisk plan 2024 till 2026 i augusti och slutligen i november. Målvärde för 2024 och komplettering målvärde mandatperioden beslutades i januari 2024.

Stora delar av den kommunala verksamheten bedrivs av bolag eller förbund och därför är det viktigt att se koncernen i sin helhet. I likhet med kommunsektorn i övrigt finns ett stort behov av investeringar vilket innebär att det krävs ett större driftöverskott för att inte i hög grad behöva låna till investeringarna.

Årets utmaningar avseende de ekonomiska förutsättningarna har bestått av prisökningar till följd av inflation, räntehöjningar och ökade pensionskostnader och osäkerheten kring utvecklingen kan komma bestå en tid framöver. Dessutom finns tecken på lågkonjunktur. Dessa faktorer tillsammans med investeringsbehov i verksamheten, inte minst i kommunens verksamhetslokaler samt ökat behov av välfärdstjänster gör att effektivisering och omprioritering i den kommunala verksamheten behöver ske framåt.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Ekonomi i balans i verksamheten, Budgetavvikelse, mkr (inkl. helägda bolag)				5,6 mkr	>0mkr	
Verksamheten är ändamålsenlig				100%	100%	
Kommunens resultat före extraordinära poster, procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (snitt mandatperioden)	6.0%	3.3%	-2.1%	3,2%	0.01 %	
Kommunens soliditet, exklusive samtliga pensionsåtaganden	54.5%	55.1%	62.6%	66,3%	>62.6%	
Kommunens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden	32.6%	33.8%	43.1%	45,0 %	>43.1%	
Kommun koncernens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden	22.4%	24.1%	26.0%	26,2 %	>26.0%	

Samlad god ekonomisk hushållning

Här ges en samlad bild över kommunfullmäktiges mål och dess bedömd måluppfyllelse i år och resonemang om god ekonomisk hushållning.

Det strategiska området Inspirerande livsmiljö har fem mål

- Arboga växer och utvecklas
- Arboga är tryggt och inkluderande
- En god omsorg för alla
- Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter
- En ekologisk hållbar kommun

Mål 1. Arboga växer och utvecklas 🟡

Bedömningen är att målet Arboga växer och utvecklas delvis har uppfyllts under året.

År 2023 har varit ett utmanande år. Det oroliga världsläget har fortsatt, vilket medfört kraftig prisutveckling, höjda räntor och pensionskostnader. Detta i sin tur innebär diskussioner i offentliga sektorn om säkerhetsläget och om åtgärder så som effektiviseringar, besparingar, skattehöjningar och ökade statsbidrag. Det osäkra världsläget påverkar både nuläget och framtidsutsikterna för svenska kommuner och regioner. Det finns avvikelser i utfallet av flera indikatorer som befolkningsutveckling, flyttningsnetto och nybyggnation av bostäder.

Mål 2. Arboga är tryggt och inkluderande 🟢

Bedömningen är att målet Arboga är tryggt och inkluderande i hög grad har uppfyllts under året.

Kommunkoncernens olika verksamheter fortsätter att arbeta med prioriterade mål och aktiviteter för att öka delaktighet, trygghetsskapande och inkluderande insatser.

Mål 3. En god omsorg för alla 🟡

Bedömningen är att målet En god omsorg för alla delvis har uppfyllts under året.

Brukarenkäter som visar på att över 80 procent är nöjda med bemötandet och vår service men antal vårdare som besöker en person i hemtjänsten har ökat.

Verksamheterna fortsätter att arbeta med prioriterade mål och aktiviteter för att öka hög självbestämmande och kvalitet, trivsel och välmående samt med förebyggande insatser för att påverka så alla i Arboga får en god omsorg. Bland annat har hemtjänningsteamet givit ökad

livskvalité med ”rätt vårdtagare på rätt plats i rätt tid” och Arboga kommuns framtida hemtjänst håller på att byggas upp. Oroväckande att antal ärenden hos individ- och familjeomsorgen och missbruksplaceringar ökar. Utmaningen framåt är att fler Arbogabor är äldre och att färre personer är i arbetsför ålder så det att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla våra kompetenta medarbetare.

Mål 4. Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter 🟢

Bedömningen är att målet Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter är uppnått.

Arboga kommun erbjuder ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Arboga ligger i 39:e plats i Infostats ranking för området fritid. Biblioteket, Ekbäcksbadet, ungdomsenheten erbjuder flertal aktiviteter liksom kommunens förening för barn och ungdomar under skollov. Arrangörsavtal med föreningar medför att allmänheten erbjuds fler kultur- och fritidsaktiviteter.

Mål 5. En ekologisk hållbar kommun 🟡

Bedömningen är att målet En ekologisk hållbar kommun är delvis uppfyllt.

En av de mest påtagliga omvärldsfaktorer som påverkar vår verksamhet är utvecklingen inom miljöområdet. Energi- och miljöfrågorna och utvecklingen mot det hållbara samhället behöver få allt större betydelse. Detta kommer att kräva nya idéer, lösningar och åtgärder.

Arboga klättrar på rankingen av Sveriges bästa miljökommun, förskolan Norrgården tilldelades Skolverkets utmärkelse ”Skola för hållbar utveckling” och för fastighetsbolagen är energiefektivisering ett kontinuerligt arbete. Energisnåla insatser genomförs i fastigheter. Kostverksamheten arbetar aktivt med att minska klimatavtrycket och att köpa in hög andel svenska och ekologiska livsmedel. Det har varit svårt eftersom flera prisökningar skett, och fler insatser behövs för att minska klimatavtrycket bland annat kring Agenda 2030 och i arbetet kring koldioxidbudget.

Det strategiska området Inspirerande lärande och arbete har två mål

- En god och likvärdig utbildning för alla
- Fler Arbogabor i arbete

Mål 6. En god och likvärdig utbildning för alla

Bedömningen är att målet En god och likvärdig utbildning för alla delvis har uppfyllts under året.

Barn- och utbildningsnämndens, fritid- och kulturkommitténs och socialnämndens olika verksamhetsområden fortsätter att arbeta med prioriterade mål och aktiviteter för att främja kunskap, arbetsro och trygghet i syfte att nå likvärdig utbildning av god kvalitet.

Goda möjligheter till utbildning bidrar till det livslånga lärandet och ger alla goda förutsättningar för ett gott liv. Det finns i Arboga goda möjligheter till utbildning på olika nivåer, från förskola till vuxenutbildning inklusive flera yrkeshögskoleutbildningar. Det finns även möjlighet till högskolestudier på distans. Arboga har bra kommunikation till närliggande städer vilket medför att det är möjligt att bo kvar och studera på annan ort.

I Arboga är en stor andel barn inskrivna i förskolan, vilket främjar likvärdigheten. Forskning visar att barn som gått i en förskola med god kvalitet har bättre förutsättningar att lyckas i skolan. Grundskolans årskurs 1-5 visar fortsatt god trend gällande resultat, och skillnaden mellan skolorna minskar. Resultaten för elever i årskurs 6 har minskat jämfört med eleverna året innan. Årskurs 9 nådde ungefär samma resultat som eleverna året innan. Andelen examensbevis hos elever som tog studenten på Vasagymnasiet i juni 2023 har minskat sedan året innan. Vuxenutbildningen i Arboga håller hög kvalitet och har en behörig och engagerad personal. Biblioteket fortsätter med satsningen på läsfrämjande aktiviteter för barn och unga, bland annat genom kontakt med vårdnadshavare samt samverkan med föreningar och fritidsgården Gluggen.

Mål 7. Fler Arbogabor i arbete

Bedömningen är att målet Fler Arbogabor i arbete är i hög grad uppfyllt.

Det oroliga världsläget har påverkat arbetsmarknaden och konjunkturläget under året. Arbetslösheten och antal hushåll som erhåller försörjningsstöd har minskat. Svenskt näringslivs senaste undersökning visar ett resultat som också är Sverigesnittet. Arboga placerar sig fortsatt högt upp på skalan för nöjdhetsindex, NKI för myndighetsservice, både i Västmanland och i jämförelse med hela landet.

Flera strategiska initiativ och insatser har genomförts för att förbättra företagsklimatet och attraktionskraften, energi- och effektkapaciteten, att få fler i arbete och öka egen försörjningen samt få fler vägar in i arbete.

Det strategiska området Inspirerande organisation har två mål

- En attraktiv arbetsgivare
- En långsiktig hållbar ekonomi

Mål 8. En attraktiv arbetsgivare

Bedömningen är att målet En attraktiv arbetsgivare i hög grad är uppfyllt under året.

Årets hållbart medarbetarindex (HME) totalt och ledarskap ökar och så även frisknärvaron. För att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare kommer kompetensförsörjningen och att erbjuda en god arbetsmiljö och gynnsamma arbetsvillkor att fortsatt vara i fokus. Vidare kommer insatser inom medarbetarskap och ledarskap vara viktiga.

Mål 9. En långsiktigt hållbar ekonomi

Arboga bedöms ha en långsiktig hållbar ekonomi. Målet är helt uppfyllt.

Detta eftersom de finansiella indikatorerna är helt uppfyllda och indikatorn verksamheten är ändamålsenlig (anses vara uppfyllt), som dessutom är viktigast för kommunmedborgaren och dem vi är till för. De verksamhetsmässiga målen 1-8 är helt, i hög grad uppfyllt eller delvis uppfyllda.

Arboga bedöms ha en god ekonomisk hushållning

Arboga anses ha en god hushållning ur ett finansiellt perspektiv. Detta eftersom alla de finansiella målen (indikatorer) för god ekonomisk hushållning är uppfyllda. Indikatorerna kan ni läsa om under mål 9 ovan. De som mäts är följande:

- Ekonomi i balans i verksamheten som mäts med verksamhetens budgetavvikelse, mkr
- Resultatet före extraordinära poster ska under mandatperioden i genomsnitt årligen uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning
- Soliditeten, inklusive och exklusive samtliga pensionsåtaganden ska i slutet av varje mandatperiod vara lägst den nivå som gällde vid

mandatperiodens början med oförändrade redovisningsprinciper.

- Kommun koncernens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden

De verksamhetsmässiga målen är i årsredovisningen är helt, i hög grad eller delvis uppfyllda. Målet Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter helt uppfyll. Målen Arboga är tryggt och inkluderande, Fler Arbogabor i arbete, En attraktiv arbetsgivare är i hög grad uppfylla och resterande fyra målen Arboga växer och utvecklas, En god omsorg för alla, En ekologisk hållbar kommun, En god och likvärdig utbildning för alla är delvis uppfyllda.

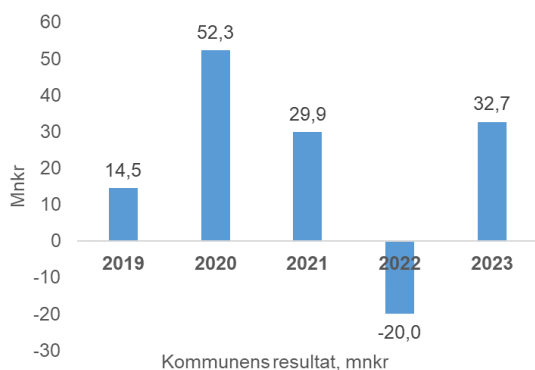
Med anledning av graden av måluppfyllelse av mål 1-8 så är bedömningen att kommunkoncernen vid året har en god ekonomisk hushållning ur ett verksamhets och finansiellt perspektiv men att det finns utvecklingsområden.

Utvärdering resultat och ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av kommunen och den kommunala koncernens ekonomiska ställning. För att belysa detta redovisas nedan resultatutvecklingen, investeringar och dess finansiering samt finansiell stabilitet.

Resultatutveckling

Efter de extraordinära posterna kan årets resultat, förändring av eget kapital, utläsas. Det egna kapitalet är den del av tillgångarna som kommunen betalat med egna medel, det vill säga förmögenheten.

Grafen ovan visar utvecklingen av årets resultat för kommunen under senare år. Årets resultat per 31 december uppgår till 32,7 miljoner kronor och eget kapital uppgår på balansdagen 31 december till 736,7 miljoner kronor

Budgeterat överskott år 2023 var 0,1 miljoner kronor och således blev det en positiv avvikelse mot budget med 32,6 miljoner kronor.

Nämnderna och kommunstyrelsen i kommunen redovisar för 2023 ett ekonomiskt överskott med 9,7 miljoner kronor. Mer om nämndernas resultat redovisas under avsnittet "Driftredovisning". Intäkter och kostnader som inte kan hänföras till en specifik nämnd så som pensioner, lokalpott, lönepott, oförutsedda kostnader och finansnetto visar ett underskott jämfört med budget med 2,5 miljoner kronor. Dessa poster beror i huvudsak på både ökade finansiella intäkter, även något lägre exploateringsresultat samt lägre kapitalkostnader än budget genom att relativt få anläggningstillgångar aktiverats med flera. Några större kostnadsposter avseende lagervärdering anslutningsavgifter samt saneringskostnader har däremot ökat kostnaderna mot budget.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsvisar ett överskott jämfört med budget med 38,6 miljoner kronor. Detta beror på en positiv slutavräkning av skatteintäkterna.

Det finns flera motiv till att årligen ha ekonomiskt överskott. Lagstiftningen med balanskravet är ett minimikrav på resultatet, men för att få en god ekonomisk hushållning förutsätts ett större sammantaget överskott. Ett överskott skapar handlingsfrihet och möjlighet till en mer långsiktig planering. En marginal krävs också för att klara oförutsedda påfrestningar och att därmed inte urholka det egna kapitalet och framför allt för att kunna finansiera investeringar.

Koncernens resultat uppgick till 2023 35,0 miljoner kronor och det egna kapitalet uppgick på balansdagen till 887,7 miljoner kronor.

Mer om de kommunala bolagen och kommunalförbunden finns att läsa under avsnittet "Ekonomisk redovisning".

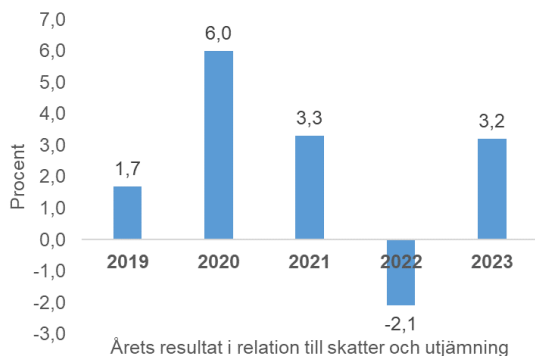

DEL 1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

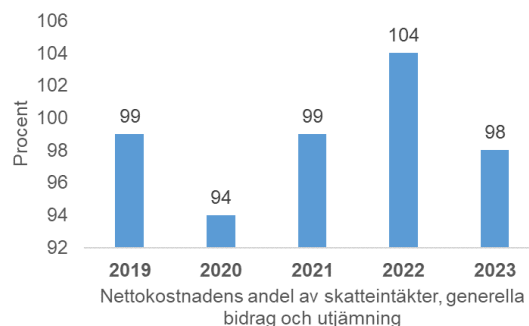
Resultatet före extraordinära poster redovisar de medel som blir över eller saknas när den löpande verksamheten är betald och ett mått är att sätta resultat före extraordinära poster i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Utfallet 2023 blev 3,2 procent.

Vid höga investeringsnivåer krävs goda resultat för att kunna ha en hög självfinansieringsgrad av investeringar.

För verksamhetens nettokostnader visar hur stor del av kommunens löpande verksamhet som måste finansieras. De utgör skillnaden mellan kostnader (inklusive avskrivningar) och intäkter i kommunens driftverksamhet. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på denna balans är att sätta nettokostnaderna i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Redovisas en andel under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter och kan bidra till självfinansiering av investeringar.

Verksamhetens nettokostnader exklusive jämförelsestörande poster uppgår till 975,3 miljoner kronor 2023 vilket är en ökning med 10,3 procent jämfört med 2022. Skatteintäkterna, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning ökade med 5,6 procent mellan 2022 och 2023. Verksamhetens nettokostnadsandel av skatteintäkter, generella bidrag utjämning uppgick till 98 procent, vilket är en förbättring jämfört med 2022.

Finansnetto

Finansnettot består av skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader. 2023 års finansnetto i Arboga kommun är positivt och uppgick till 14,3 miljoner kronor, vilket blir 7,2 miljoner bättre än budgeterat.

De finansiella intäkterna består av ränta på utlämnade lån till fastighetsbolagen. Vidare borgensavgift från i huvudsak Kommunfastigheter i Arboga AB samt utdelningar från Kommuninvest, Sturestaden Fastighets AB, Mälarenergi Elnät AB och återbetalning av medlemsbidrag från Västra Mälardalens Myndighetsförbund. Här finns även ränteintäkter på likvida medel bland de finansiella intäkterna.

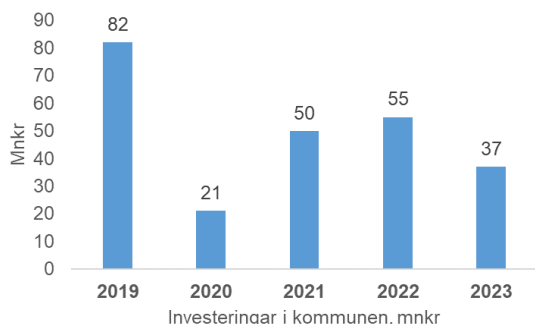
De finansiella kostnaderna avser finansiella kostnader på pensionsskulden. Numera lånar bolagen upp sina egna lån och de finansiella räntekostnaderna finns i bolagen. Det nya ränteläget och osäkerheten hur räntorna utvecklas samt behovet av upplåning påverkar bolagen.

Koncerns finansnetto var under 2023 negativt och uppgick till -22,4 miljoner kronor. Den genomsnittliga låneräntan (exklusive Sturestaden) uppgick till 1,59 procent att jämföra med 0,61 procent föregående år.

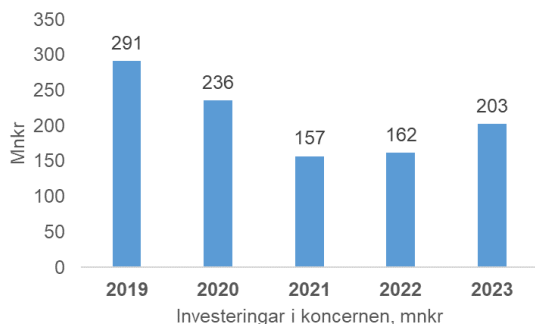
Investeringar och dess finansiering

Kommuns nettoinvesteringar för 2023 uppgår till 36,8 miljoner kronor (54,5 miljoner kronor år 2022). Budgeterade investeringar uppgår till 70,8 miljoner kronor vilket innebär en avvikelse på 34,0 miljoner kronor. Orsaker till överskottet är i huvudsak tidsförskjutningar i visst genomförande samt lägre utgifter än budgeterat för markförvärv, fiber. De enskilt största investeringarna under året avsåg Storgatan, beläggningsunderhåll samt infrastruktur ny grundskola och ny infart till Vasagymnasiet. Till kommunens investeringar tillkommer huvudsakligen investeringar i verksamhetsfastigheter

utförda av Kommunfastigheter i Arboga. Investeringar i inventarier under året har exempelvis varit inventarier till förskola och skola, bibliotek samt konstnärlig utsmyckning till ett äldreboende för att nämna några.

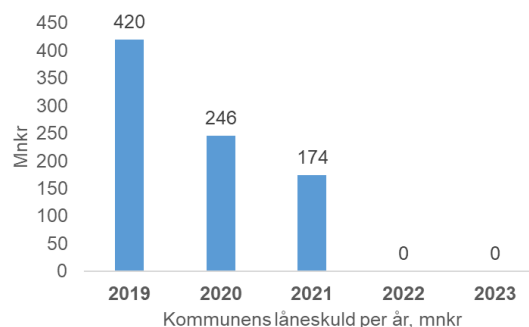
Nettoinvesteringar i koncernen uppgår till 234,4 miljoner kronor fördelat på kommunen 36,8, Rådhuset i Arboga AB 156,7, Sturestadens fastighets AB 3,1, Västra Mälardalens kommunalförbund 37,8 och Västra Mälardalens myndighetsförbund 15 tkr. Investeringarna i koncernen med hänsyn tagen till kommunens ägarandel uppgår till 203,5 miljoner kronor.

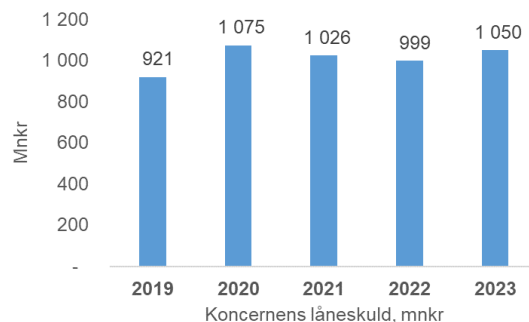
Självfinansieringsgrad investeringar

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat plus avskrivningar minus amorteringar. 100 procent innebär att kommunen kan självfinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens finansiella handlingsutrymme stärks. Kommunens självfinansieringsgrad uppgår för 2023 till 153 procent.

Den låneskuld som kommunen tidigare tagit upp för helägda bolag har bolagen själva nu lånat upp och därmed har kommunen inga lån.

Låneskulden för koncernen uppgick på balansdagen till 1050,0 miljoner kronor. Förutom dessa finns utelämnade lån från Arboga kommun på 279,3 miljoner kronor.

Finansiell stabilitet

Soliditeten är ett mått som används för att mäta kommunens ekonomiska styrka, det finansiella handlingsutrymme, i ett långsiktigt perspektiv. Måttet anger hur stor andel av de totala tillgångarna som finansierats med eget kapital. Eget kapital i balansräkningen kan således beskrivas som en historisk framskrivning av resultaträkningens utveckling. En successivt försämrad soliditet påvisar en hög finansiell risk.

Det är ett negativt tecken för ekonomin om soliditeten successivt försämras. En ökning av soliditeten kan uppnås med en förbättrad resultatutveckling och genom att nettoinvesteringsnivån bättre harmoniserar med egna tillförda medel. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan behålls och utvecklas i en positiv riktning.

DEL 1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Soliditetsutveckling kommunen (procent)

År	2019	2020	2021	2022	2023
Soliditets exklusive pensionsförpliktelser intjänade före år 1998	46	54	55	63	66
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser	25	33	34	43	45

Soliditeten, beräknad inklusive samtliga pensionsförpliktelser, uppgick 31 december 2023 till ca 45,0 procent (vid utgången av år 2022 till ca 43,1 procent). Trenden är något positiv.

Kommunen soliditet exklusive fullfondsredovisning av pensioner (blandmodellen) uppgår den 31 december 2023 till ca 66,3 procent (vid utgången av år 2022 till ca 62,6 procent).

Anledning till ökningen är det goda driftresultatet och att investeringarna till stor del är självfinansierade. Även att bolagen genomför upplåning i egen regi då upplåning i kommunens regi som sedan vidareutlånas till bolag påverkar soliditeten i negativ riktning.

Soliditetsutveckling koncernen (procent)

År	2019	2020	2021	2022	2023
Soliditets exklusive pensionsförpliktelser intjänade före år 1998	33	34	36	35	36
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser	19	22	24	26	26

Soliditeten för koncernen, beräknad inklusive pensionsförpliktelser uppgick på balansdagen till 26,2 procent. Motsvarande för år 2022 var 26,0 procent.

Likviditet och rörelsekapital

Rörelsekapitalet, som består av omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder, kan sägas vara ett mått på den ekonomiska styrkan på kort sikt. Det är viktigt att skapa ett positivt rörelsekapital för att få en bra handlingsberedskap inför framtiden. Det sker bäst genom ett starkt resultat som bland annat möjliggör en högre grad av självfinansiering av investeringar. Rörelsekapitalet i kommunen uppgår på balansdagen den 31 december till 61,8 miljoner kronor och har förbättrats under året med 40,5 miljoner kronor.

Prognosavvikelser och utfall i förhållande till budget

En god prognossäkerhet innebär att kommunen och koncernen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året.

Budgetföljsamhet är ett annat mått på finansiell kontroll. Nämnderna/styrelsen i kommunen har i stort sett månatligen genomfört helårsprognoser. Kommunstyrelsen har kontinuerligt fått en redovisning från nämnder/styrelse. Vid befarat negativt underskott på någon av nämnderna har kommunstyrelsen fått en åtgärdsplan hur nämnden/styrelsen ska uppnå ekonomisk balans. Styrelserna för bolagen och förbunden följer också kontinuerligt upp resultat och delger sina respektive styrelser och direktioner planer för eventuella åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Budgetavvikelser i nämnder, styrelser och direktioner rapporteras för såväl drift- som investeringar. Den totala prognossäkerheten har varit hyfsat god för de flesta verksamheterna. Enskilda poster på finanserna har varierat exempelvis skatteintäkter som fått en förbättrad prognos under året, förbättrat finansnetto påverkat av ränteläget och god likviditet. Även kostnader såsom saneringskostnader samt lagerförändring anslutningsavgifter av enstaka karaktär. Även andra kostnader såsom pensioner, löner och hyreskostnader har förändrats under året.

Både Kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden har förbättrat resultatet succesivt under året. Den nämnd som redovisat störst avvikelse är socialnämnden och som tidigt på året befarade en negativ budgetavvikelse på närmare 14 miljoner kronor. Nämnden föreslog en åtgärdsplan att ta i anspråk sedan tidigare beviljade statsbidrag för att täcka årets befarade underskott. Vid årets slut redovisade nämnden en positiv budgetavvikelse på nästan 6 miljoner kronor. Förutom denna åtgärd beslutades om en i övrigt restriktiv hållning kring kostnader.

Bolagen har succesivt under året försämrat prognosen för att slutligen hamna på underskott i alla helägda bolag utom Arboga bostäder AB med ett blygsamt överskott på 0,3 miljoner kronor. De stora förklaringarna gäller påverkan från höga priser till höga räntenivåer.

För investeringar redovisas stora budgetavvikelser som främst beror på årsöverskridande projekt men också att investeringen av andra skäl inte hunnit helt eller delvis genomföras. För vidare information med förklaringar kring budgetavvikelser hänvisas till del 3 Verksamhetsöversikten där varje verksamhet förklarar avvikelser av drift respektive investering.

DEL 1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Sammanställning av budgetavvikelse avseende drift för nämnder, styrelse, helägda bolag samt finans.

Prognossäkerhet driftredovisning, mnkr	Tertial prognos avvikelse mot budget	Delår prognos avvikelse mot budget	Utfall 2023-12-31 avvikelse mot budget
Kommunstyrelsen inkl KF och överförmyndaren	0,5	1,5	2,7
Revision	0,0	0,0	0,0
Valnämnd	0,0	0,0	0,2
Barn-och utbildningsnämnden	-2,2	0,0	0,6
Fritids- och kulturnämnden	0,0	0,0	0,2
Socialnämnden	0,0	0,0	6,0
Finans	10,9	18,7	22,7
Arboga kommun	9,2	20,2	32,4
Arboga kommunal teknik AB	-2,5	1,3	-1,5
Kommunfastigheter i Arboga AB	0,3	3,5	-1,6
Arbogabostäder AB	0,0	0,2	0,3
Arboga Vatten och avlopp AB	-2,0	-1,0	-1,4
Rådhuskoncernen	-4,2	3,9	-4,2
Totalt	5,0	24,1	28,3

Kommunalskatt

Kommunalskatten för Arboga kommun uppgår under 2023 till 22,41 procent. År 2016 höjdes skatten med 0,65 procent för att år 2017 sänkas med 0,10 procent. Sedan har ingen förändring skett. Den totala skattesatsen i Arboga inklusive landstingsskatten uppgår för år 2023 till 33,29 procent. I förhållande till länet och riket så ligger Arboga högre.

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktssidan genom ett ökat skatteuttag.

BALANSKRAVSRESULTAT

Balanskravet är ett lagstadgat krav som kommunen måste uppfylla. Det trädde i kraft år 2000 och utgör en undre gräns för vilket resultat som är tillåtet att budgetera och redovisa. Balanskravet innebär att kommunerna ska besluta om en budget och redovisa i bokslut där intäkterna överstiger kostnaderna.

Om resultatet ändå blir negativt i bokslutet är huvudprincipen att underskottet ska kompenseras med motsvarande överskott inom tre år. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Beslut om reglering ska fattas i budgeten senast det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom. Om det finns synnerliga skäl kan fullmäktige besluta att inte reglera hela underskottet ett visst år.

Avstämningen mot det lagreglerade balanskravet visar att kommunens balanskravsresultat uppfylls. Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 32,5 miljoner kronor. Vid balanskravsavstämningen finns 0,1 miljoner kronor realisationsvinster som påverkar balanskravsresultat.

Kommunfullmäktige beslutade under 2023 om nya riktlinjer om god ekonomisk hushållning samt resultatutjämningsreserv (RUR). Reservering av medel till RUR får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. I årsredovisning föreslår kommunstyrelsen därför att disponering till RUR görs

med 22,4 miljoner kronor. Årets balanskravsresultat är 10,1 miljoner kronor.

Årets balanskravsresultat före RUR(126 tkr i reavinst)	32,5
1% av skatter o bidrag	-10,1
Utrymme att avsätta till RUR	22,4

Resultatutjämningsreserv (RUR) syftar till att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Kommunfullmäktige har fastställt riktlinjer när RUR får disponeras, hur mycket RUR får uppgå till. För att disponera RUR enligt riktlinjerna så är definitionen att det råder lågkonjunktur, om kommunens skatteutveckling för året är lägre än rikets genomsnittliga utveckling de senaste 10 åren. Dessutom ska balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat (eller så långt som reserven räcker). Reservering och disponering till/ur RUR redovisas som en del av eget kapital i balansräkningen och påverkar inte kommunens resultat.

Balanskravsutredning 2023	
(mkr)	
Årets resultat	32,7
Samtliga realisationsvinster	-0,1
Realisationsvinster enl. undantagsmöjlighet	0
Realisationsförluster enl. undantagsmöjlighet	0
Orealiserade förluster i värdepapper	0
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0
Årets resultat efter balanskravsjustering	32,5
Medel till resultatutjämningsreserv	-22,4
Medel från resultatutjämningsreserv	0
Årets balanskravsresultat	10,1

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Det här avsnittet innehåller väsentliga personalförhållanden i kommunkoncernen vilket i detta avsnitt avser Arboga kommun och dess helägda bolag. Det innebär uppgifter om bland annat antal medarbetare, ålder, könsfördelning och sjukfrånvaro. Jämförelse under avsnittet är mot föregående år. Vidare redovisas vilka aktiviteter och insatser som genomförts inom områdena kompetensförsörjning, arbetsmiljö, ledarskap och medarbetarskap.

Konkurrenskraftig arbetsgivare

Kompetensförsörjningen är en av kommunkoncernens stora utmaningar. Att säkerställa god kvalitet och kompetens inom kommunkoncernens verksamheter både idag och i framtiden är en av våra viktigaste prioriteringar. En stor utmaning är att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetenta medarbetare i en konkurrensutsatt situation. De kompetensförsörjningsplaner som tagits fram för förvaltningar och bolag innehåller områden och aktiviteter som har arbetats med under året. Några aktiviteter som har genomförts är deltagande på Örebro universitets arbetsmarknadsmässa, samarbeten med universitet och emottagande av VFU-studenter och andra praktikanter. Socialförvaltningen har arbetet med heltidsresan och organisering och bemanning för att öka attraktiviteten och även marknadsfört förvaltningens sommarjobb med "speeddating" för att locka fler att pröva arbete inom vård- och omsorg.

Rekrytering

Under året har 100 tjänster utannonserats i kommunkoncernen. Ett knappt tiotal av tjänsterna kunde inte tillsättas på grund av att de sökande inte levde upp till kraven. Främst är det lärartjänster med inriktning el- och energi, teknik och svenska som andraspråk samt exploateringsingenjör som inte kunde tillsättas. Andra lösningar fick genomföras för att lösa vakanserna tillfälligt. Över lag söker många kandidater de tjänster Arboga utlyser vilket visar att det finns ett intresse för att arbeta i kommunkoncernen.

Lönebildning

Löneöversyn har genomförts med samtliga fackliga organisationer och nya löner har utbetalats på april månads löneutbetalning respektive juni månads löneutbetalning för Kommunals avtalsområde. Lönekartläggning av 2023 års löner påbörjades i slutet av året och kommer avslutas i början av 2024.

Personalstruktur

Antalet tillsvidareanställda inom koncernen har ökat med 31 medarbetare från 2022 till 2023. Andelen tillsvidareanställda har ökat både inom koncern och kommun och att andelen visstidsanställda har minskat. Den förändringen är störst inom socialförvaltningen vilket är en positiv utveckling i vår målsättning att vara en attraktiv arbetsgivare.

Personalstruktur	2022	2023
Koncern		
Antal tillsvidareanställda koncern	1069	1090
Antal visstidsanställda koncern	154	130
Kommunen		
Antal tillsvidareanställda	929	948
Antal visstidsanställda	150	127
Andel tillsvidareanställda	86%	88%
Andel visstidsanställda månadsanställda	14%	12%

Åldersstruktur

Åldersstruktur, andel i %	Kvinnor	Män	Total
- 29 år	5	17	7
30 - 39 år	21	26	22
40 - 49 år	24	20	23
50 - 59 år	34	25	32
60 - år	17	11	16

Medelåldern har sjunkit från 48 år till 47 år inom Arboga kommunkoncern. I Arboga kommun har medelåldern ökat från 46 till 47 år.

I december 2023 arbetade 30 personer kvar efter att de fyllt 65 år och 16 av dessa är mellan 66 och 68 år.

De närmaste 3 åren kommer 58 medarbetare att uppnå 65 års ålder och den största andelen inom kommunen och Socialförvaltningen.

Sysselsättningsgrad

	2022	2023
Kommunkoncern	93%	93%
Kommun	92%	0,93

Andel heltidsanställda	2022	2023
Koncern	72%	74%
Kommun	66%	71%
varav		
Kvinnor	55%	58%
Män	11%	13%

Andelen kvinnor i koncernen har minskat från 81 procent till 80 procent och inom kommunen från 84 procent till 83 procent.

Arbetsmiljö och hälsa

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Arboga kommunkoncern har under 2023 fortsatt utveckla och stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet. En stor del av utvecklingsarbetet sker genom det digitala arbetsmiljösystemet Opus där chefer får bra stöd och verktyg för att göra Systematiskt arbetsmiljöarbete, SAM, till en naturlig del i verksamheten, skapa förutsättningar för samverkan och få en överblick över årliga teman, riskbedömningar, mätningar, åtgärder och uppföljning.

Arbetsgivaren utvecklar löpande de arbetsmiljöutbildningar som genomförs två gånger per år och som erbjuds chefer och skyddsombud. Målet med utbildningarna är att de ska vara verksamhetsnära och omsättningsbara. Under hösten erbjöds alla skyddsombud en repetitionsutbildning.

Arbetsskador och tillbud

Under året har fyra öppna digitala utbildningstillfällen erbjudits med målet att öka kunskapen om vikten av att anmäla arbetsskador och tillbud samt hur anmälan går till i det digitala systemet Stella.

Under 2023 inkom 156 arbetsskadeanmälningar i kommunkoncernen, vilket är en minskning från tidigare år (186 år 2022). Majoriteten av anmälningarna kommer från socialförvaltningen, 84, följt av barn- och utbildningsförvaltningen med 53. Arbetsskadeanmälningarna är

fördelade på sjukdom, 25, olycksfall, 112 och färdolycksfall 19.

Antalet inkomna tillbud är 273, vilket är en liten ökning. Av dessa var 114 från barn- och utbildningsförvaltningen och 140 från socialförvaltningen.

Pulsmätningar och hållbart medarbetarengagemang

Pulsmätningar har genomförts vid fyra tillfällen under året för att fånga upp medarbetarnas organisatoriska förutsättningar och psykosociala arbetsmiljö. Resultaten hanteras på arbetsplatsträffar där åtgärder tas fram för att förbättra och utveckla arbetsmiljö- och hälsoarbetet. Höstens sista pulsmätning bestod även av tolv frågor inom områdena motivation, ledarskap och styrning – Hållbart medarbetarengagemang (HME). Resultatet av mätningen redovisas under avsnittet med måluppfyllelse, se mål 8 En attraktiv arbetsgivare.

Sjukfrånvaro

För 2023 var den totala sjukfrånvaron i kommunkoncernen 7,60 procent av arbetad tid. Motsvarande siffra för 2022 var 8,66 procent vilket visar på en vändande trend med sjukfrånvaro som nu även ligger lägre än 2021.

Andelen långtidssjukskrivna har fortsatt att öka. Totala sjukfrånvaron har minskat men antalet långtidssjukskrivna medarbetare har varit relativt konstant över tid. Detta genererar en högre procent långtidssjukskrivna eftersom det är förhållandet mellan all sjukfrånvaro och de sammanhängande sjukfrånvaroperioder på mer än 59 dagar som mäts.

Av koncernens medarbetare är den totala sjukfrånvaron högre bland kvinnor. Männen långtidsfrånvaro har minskat. Både den totala sjukfrånvaron och långtidsfrånvaron stiger med stigande ålder och bland medarbetare som är 50 år och äldre ligger total sjukfrånvaro på 7,75 procent och långtidsfrånvaro på 41,08 procent.

För Arboga kommun ser trenden för sjukskrivningar och fördelningen total sjukfrånvaro kontra långtidsfrånvaro ut på ett liknande sätt som i koncernen i stort (se tabell nedan). En minskning av sjukfrånvaron har skett samtidigt som att andelen långtidssjukskrivna har ökat. Vidare är kvinnor i högre utsträckning sjukskrivna mer än män.

DEL 1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Frisknärvaro

Frisknärvaro mäts under mål 8 En attraktiv arbetsgivare för att fånga det som fungerar bra.

Frisknärvaron har ökat med 10 procent eftersom sjukfrånvaron minskat. Effekterna av pandemin börjar avta och trenden visar på friskar medarbetare igen.

Ålder koncern, kön alla	Total sjukfrånvaro i procent av arbetad tid			60 dagar eller mer i procent av den totala sjukfrånvaron		
	31-dec 2021	31-dec 2022	31-dec 2023	31-dec 2021	31-dec 2022	31-dec 2023
Koncern	7,78	8,66	7,6	31,87	34,79	35,6
Kvinnor	8,32	9,5	8,2	34,46	36,45	37,77
Män	5,88	5,83	5,64	19,05	25,7	25,46
29 år och yngre	7,12	7,98	6,95	13,72	20,47	20,21
30–49 år	7	8,19	7,6	26,11	32,78	33,52
50 år och äldre	8,68	9,29	7,75	39,72	39,39	41,08
Kommun	7,76	8,67	7,71	31,75	33,34	34,04
Kvinnor	8,2	9,55	8,31	34,09	35,96	36,61
Män	5,9	5,24	5,53	18,21	14,66	20,04

Rehabilitering och ny företagshälsovård

Insatser och åtgärder för att förebygga ohälsa och sjukdom har genomförts under året där bland annat ny rutin för sjukfrånvaro och rehabilitering har tagits fram för att tydliggöra och underlätta arbetet med att hantera ohälsa hos medarbetare, minska korttidssjukfrånvaro och stödja medarbetare tillbaka i arbete genom rehabiliteringsprocessen. En ny leverantör av företagshälsovård har genererat ett utökat samarbete med dem och ett bredare insatsutbud. Stort fokus ligger i detta på att förstärka de tidiga insatserna för att ytterligare kunna minska den upprepade korttidsfrånvaron och förebygga eller förkorta sjukskrivning.

Ledarskap och medarbetarskap

Under året har kompetenshöjande insatser för våra chefer och arbetsledare genomförts för att utveckla och öka deras kunskap och kompetens inom olika områden. Bland annat har utbildning skett i riskbruk och skadligt bruk, utbildning i

det kommunikativa ledarskapet, inspirationsföreläsning om ledarskap och självledarskap samt att en introduktionsdag för nya chefer har genomförts under hösten. Vidare har åtgärder genomförts utifrån resultatet av chefoskopet som genomfördes året innan. Systematiskt brandskyddsarbete och strukturen för att bygga brandskyddsorganisationen har arbetats fram och en fördjupad genomlysning av hur cheferna kan få än mer stöd från stödfunktionerna HR, ekonomi och administration har kartlagts och arbetats vidare med.

Introduktion för nya medarbetare har genomförts vid ett tillfälle på våren och ett tillfälle på hösten. En utbildningsinsats har påbörjats inom vård- och omsorg på socialförvaltningen samt på kommunstyrelseförvaltningen gällande medarbetarskap och vad det egentligen innebär för medarbetare att ta rollen som medarbetare. Detta arbete kommer att fortsätta under 2024 och framåt. Alla medarbetare har genomgått en digitalbrandskyddsutbildning.

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

RESULTATRÄKNING

Här redovisas kommunens och koncernens resultat för året. Jämförelse görs med budget och med föregående år. Mer detaljerad redovisning finns i noterna.

BALANSRÄKNING

Här redovisas kommunens och koncernens ekonomiska ställning vid årets slut. Jämförelse görs med föregående år. Mer detaljerad redovisning finns i noterna.

KASSAFLÖDESANALYS

Här redovisas hur kommunens och koncernens likviditet har förändrats under året. Jämförelse görs med budget och föregående år.

NOTFÖRTECKNING

Redovisningsprinciper och detaljerad redovisning av poster i resultat- och balansräkning.

DRIFTREDOVISNING

Här redovisas en sammanställning över styrelsens och nämndernas löpande verksamhet. Jämförelse görs med budget och föregående år. Även en redovisning av kommunstyrelsens och nämnders samt kommunala bolags och organisationers verksamhet, ekonomi och framtid.

INVESTERINGSREDOVISNING

Här redovisas en sammanställning över styrelsens och nämndernas investeringar. Jämförelse görs med budget och föregående år.

REVISIONSBERÄTTELSE

Kommunrevisionen uttalar sig utifrån de granskningar som genomförts.

RESULTATRÄKNING

Resultaträkning, tkr	Not	Kommun	Kommun	Kommun	Kommun	Koncern	Koncern
		Bokslut 2022	Budget 2023	Bokslut 2023	Budget- Avvikelse	Bokslut 2022	Bokslut 2023
Verksamhetens intäkter	4	175 183	116 912	191 064	74 152	296 518	317 766
Verksamhetens kostnader*	5,6	- 1 093 773	-1 075 494	-1 166 355	-90 861	- 1 121 204	-1 175 579
Jämförelsestörande post	7	- 50 746	4 000	4 692	692	50 746	4 014
Avskrivningar	8	- 27 033	-26 330	-23 497	2 833	86 821	-101 295
VERKSAMHETENS							
NETTOKOSTNADER	-	996 369	-980 912	-994 096	-13 184	962 253	-955 094
Skatteintäkter	9	707 515	723 090	737 187	14 097	707 515	737 187
Generella statsbidrag och utjämning	10	251 064	250 813	275 290	24 477	251 064	275 290
Finansiella intäkter	11	20 799	16 309	23 729	7 420	8 036	13 314
Finansiella kostnader	12	- 2 969	-9 200	-9 452	-252	11 691	-35 687
RESULTAT FÖRE							
EXTRAORDINÄRA POSTER	-	19 960	100	32 658	32 558	7 329	35 010
Extraordinära poster		-	0		0	-	0
ÅRETS RESULTAT	13	19 960	100	32 658	32 558	7 329	35 010

* Koncernens jämförelseår 2022 är korrigerat pga rättningar i VMKF bokslut 2022, vht kostnader -92 tkr

Koncernens resultat 2022 förändrades med -92 tkr

BALANSRÄKNING

Balansräkning, tkr	Not	Kommun 2022	Kommun 2023	Koncern 2022*	Koncern 2023
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar inkl. pågående projekt	14	359 702	377 126	1 899 482	1 990 386
Maskiner och inventarier inkl. pågående projekt	15	45 819	40 516	98 242	100 149
Finansiella anläggningstillgångar exklusive bidrag statlig infrastruktur	16	423 585	424 963	129 066	130 286
Summa anläggningstillgångar		829 106	842 605	2 126 790	2 220 821
Bidrag till statlig infrastruktur	17	11 287	10 640	11 287	10 640
Omsättningstillgångar					
Förråd	18	23 814	20 206	25 239	21 768
Fordringar	19	109 906	105 139	114 147	90 690
Kassa och bank	20	150 049	133 081	169 583	141 987
Summa omsättningstillgångar		283 769	258 426	308 969	254 445
SUMMA TILLGÅNGAR		1 124 162	1 111 671	2 447 046	2 485 906
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	21	704 010	736 668	852 959	887 724
- varav årets/periodens resultat		- 19 960	32 658	- 7 329	35 010
Avsättningar					
Avsättning pensioner	22	102 914	124 513	106 837	128 118
Avsättningar skatter	23	-	0	33 069	31 084
Övriga avsättningar	24	27 110	27 110	27 110	27 110
Summa avsättningar		130 024	151 623	167 016	186 312
Skulder					
Långfristiga skulder	25	27 655	26 749	1 093 569	1 144 646
Kortfristiga skulder	26	262 473	196 631	333 502	267 224
Summa skulder		290 128	223 380	1 427 071	1 411 870
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 124 162	1 111 671	2 447 046	2 485 906
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Ansvarsförbindelser	27	1 060 688	1 298 321	251 788	269 421
Ansvarsförbindelser pensioner intjänade tom 1997 inkl. löneskatt		218 522	236 155	218 522	236 155
Övriga ansvarsförbindelser		842 166	1 062 166	33 266	33 266
Soliditet exklusive pensionsförpliktelser intjänade t o m 1997		62,6%	66,3%	34,9%	35,7%
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser		43,2%	45,0%	25,9%	26,2%

* Koncernens jämförelseår 2022 är korrigerat pga rättningar i VMKF bokslut 2022

KASSAFLÖDESANALYS

Kassaflödesanalys, tkr	Not	Kommun	Budget	Kommun	Koncern	Koncern
		2022	2023	2023	2022*	2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	-	19 960	100	32 658	7 329	35 010
Justering för ej likviditetspåverkande poster	29	29 259	41 635	45 096	90 328	121 026
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		9 299	41 735	77 754	82 999	156 036
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-	33 629	-8 092	5 414	19 581	40 516
Ökning/minskning förråd och varulager	-	13 680	1 000	3 607	14 486	3 470
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-	4 812	-7 000	-65 842	16 044	-82 080
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	-	42 822	27 643	20 934	64 976	117 941
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investeringsbidrag	-	-	0	0	-	0
Investeringar materiella anläggningstillgångar	-	54 547	-47 750	-36 757	161 819	-203 476
Försäljning materiella anläggningstillgångar	-	5 279	0	6	84	800
Omklassificering materiella anläggningstillgångar	-	15 591	0	1 132	15 591	6 158
Investeringar finansiella anläggningstillgångar	-	638	0	-1 378	638	-1 628
Försäljning finansiella anläggningstillgångar	-	-	0	0	-	35
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN	-	34 315	-47 750	-36 996	146 782	-198 110
Nyupptagna lån	-	-	0	0	26 022	82 875
Amortering av skuld inkl omf av kortfr del	-	168 476	0	0	15 263	-29 039
Förändring övriga långfristiga skulder	-	906	-893	-906	906	-906
Amortering av långfristiga fordringar	-	174 044	0	0	-	0
Förändring långfristiga fordringar	-	1 632	0	0	1 632	0
KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		6 294	-893	-906	11 485	52 930
ÅRETS KASSAFLÖDE	30	- 70 844	-21 000	-16 968	70 321	-27 239
Likvida medel vid årets början		220 893	140 000	150 049	239 903	169 583
Likvida medel vid periodens slut		150 049	119 000	133 081	169 583	141 987
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-	70 844	-21 000	-16 968	70 321	-27 239

NOTFÖRTECKNING

Not 1 Redovisningsprinciper

Ändrad redovisningsprincip

Ändringar av redovisningsprinciper görs utifrån RKR R12. Ingen ändring av redovisningsprinciper har gjorts under året.

God redovisningssed

Ambitionen är att följa lagen om kommunal bokföring och redovisning samt de rekommendationer som Rådet för kommunal redovisning utger. Rekommendationen RKR R1 gäller för bokföringskyldiga enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed. Rådet för kommunal redovisning (RKR) är normgivande organ inom kommunal redovisning och har till uppgift att utveckla god redovisningssed enligt LKBR.

Nedan lämnas kommentarer till de redovisningsprinciper kommunen använt samt avvikelser jämfört med lagstiftning och rekommendationer.

Rättvisande bild

Enligt LKBR 4:3 ska årsredovisningens delar upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens ekonomiska ställning. Om det behövs för att bilden ska bli rättvisande, ska ytterligare upplysningar lämnas i en not.

Periodiseringar har skett för att ge en rättvisande bild av kommunens resultat och finansiella ställning. Det innebär att utgifter kostnadsförts den period då förbrukningen skett och inkomster intäktsförts den period då intäkterna genererats. Väsentlighetsprincipen har varit utgångspunkten för belopp som periodiserats (10 tkr).

Avvikelse från grundläggande redovisningsprinciper

Kommunen avviker ifrån RKR R5 Leasing. Kommunens hyresavtal för verksamhetsfastigheter redovisas som operationella och upplysning lämnas i not. En översyn har påbörjats. Avvikelsen från rekommendationen har stor påverkan på balansomslutningen.

Enligt RKR R3 Immateriella tillgångar, rättigheter utan begränsad nyttjandeperiod som t.ex. ledningsrätter har inte tagits upp som immateriell

tillgång. Avvikelsen har ingen stor påverkan för rättvisande redovisning.

Kommunen avviker från RKR R9 Avsättningar då deponin inte är nuvärdesberäknad. En utredning pågår kring deponi och väntas vara klar under år 2024.

Intäkter och kostnader

Prognos för avräkningen av skatteintäkterna för åren 2022 och 2023 har baserats på SKR:s prognos i cirkulär 23:58 i december månad 2023 i enlighet med rekommendation RKR R2.

Avskrivning påbörjas månaden efter investeringen är slutförd. På tillgångar i form av mark, väggkropp vid nyanläggning, konst samt pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Inkomster av anslutningsavgifter redovisas enligt RKR R2 och intäktsförs direkt då anslutningarna tas i drift och kommunen fullgjort sin förpliktelse.

Korttidsinventarier med en ekonomisk livslängd på max 3 år och inventarier av mindre värde, max ett prisbasbelopp, kostnadsförs direkt.

Löneöversyn har genomförts under året för samtliga löntagare. Utbetalning av nya löner har gjorts under året för samtliga anställda. Förändringen av semesterlöneskulden, som avser ej uttagna semesterdagar samt okompenserad övertid, har kostnadsförts, i gällande löneläge inklusive arbetsgivaravgifter för innevarande år, i respektive nämnds resultat och som kortfristig skuld i balansräkningen.

I årsbokslutet 2022 har korrigerings gjorts för den felberäkning som SCB gjort i kostnadsutjämnningen enligt uppgift 230202.

Utdelningar bokförs enligt kontantprincipen

Leasingavtal redovisas som operationella i not som en upplysningspost i balansräkningen.

Jämförelsestörande poster särredovisas, när dessa förekommer, i not till respektive post i resultaträkningen enligt RKR R11. Försäljning av tillgångar och exploateringsmark redovisas som jämförelsestörande post och i not har exploateringsresultatet specificerats.

Tillgångar, avsättningar och skulder

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandetid om minst tre år

klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen på ett prisbasbelopp. För att bestämma anskaffningsvärdet tillämpas huvudmetoden, det vill säga att i anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader.

Anläggningstillgångar enligt RKR R4 har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. Kommunen tillämpar linjär avskrivningsmetod. Ny bedömning av nyttjandeperioder görs varje år. Om ny bedömd nyttjandetid avviker väsentligt har innevarande och framtida perioder justerats.

Viss vägledning finns i SKR:s förslag till avskrivningstider. Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 25, 30, 33, 50, 65 samt 80 år.

Rättigheter utan begränsad nyttjandeperiod som till exempel ledningsrätter har inte tagits upp som immateriell tillgång.

Vi följer rekommendation RKR R7 Finansiella tillgångar och skulder och har klassificerat alla aktier, andelar och utelämnade lån i koncernföretag som finansiella anläggningstillgångar.

Tomtmark som iordningställts i avsikt att försäljas har klassificerats som omsättningstillgång.

Det finns inga specifika bestämmelser om redovisning av lager i LKBR, utan dessa följer principerna för omsättningstillgångar. För redovisning av lager är bedömningen att det inte finns någon kommunal särart utan att principerna väl följer motsvarande avsnitt i Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2012:1) om årsredovisning och koncernredovisning (K3). Kommunen följer RKR R19 Lager.

Omsättningstillgångar har värderats till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde. Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp de beräknas inflyta.

Kundfordringar som är äldre än ett år betraktas som osäkra och har skrivits av i redovisningen. Dock kvarstår fordran mot den enskilde.

Utländsk valuta har värderats enligt 7 kap. 9§, lagen om kommunal bokföring och redovisning, med valutakurs som publicerats på Riksbankens webbplats och som är ett beräknat medelvärde av olika bankers köp- och säljkurser.

Fordran med förfallotid inom ett år från balansdagen betraktas som kortfristig fordran.

Koncernkonton kan definieras som bankkonton som används av flera företag inom en koncern. Vid redovisning av koncernkonton är det avgörande vem som juridiskt är gäldenär gentemot banken. Om moderbolaget är ensam gäldenär ska moderbolaget redovisa hela krediten/tillgången som sin. Om koncernföretagen gemensamt skrivit på förbindelsen kan respektive bolag redovisa sin andel i den totala skulden/tillgången som sin skuld/tillgodohavande hos banken. Internt redovisas respektive bolags saldo som fordran/skuld koncernbolag. Ovanstående definition är enligt K3 (Red U 5, Redovisning av gemensamt bankkonto i koncern). Från år 2015 redovisar Arboga kommun enligt BFNs allmänna råd K3 hela krediten/tillgången som sin eftersom Arboga kommun är ensam gäldenär mot banken och koncernbolagen redovisar fordran/skuld koncernbolag.

Bland avsättning finns deponi för framtida täckning av Kallstenstippen. Under året har inga nya avsättningar gjorts, total avsättning är 27,1 miljoner kronor. Åtagandet är inte nuvärdesberäknat. Beloppen baseras på en bedömning under år 2021. En utredning av tippar har pågått under året och beräknas vara klar under år 2024. I utredningen kommer det framgå en beräknad användningstid som kan leda till en förändrad avsättning och redovisning enligt RKR R9.

Åtaganden för kommunens personal

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda och förtroendevalda i kommunen är beräknad enligt RIPS21 och redovisas enligt den så kallade blandmodellen i enlighet med RKR R10 samt lag om kommunal bokföring och redovisning. Det innebär att pensionsåtaganden intjänade före år 1998 redovisas som ansvarsförbindelse, det vill säga som en upplysningspost i balansräkningen. Pensionsåtaganden avseende det individuella valet, och som intjänats under perioden, har kostnadsförts och redovisats som kortfristig skuld. Det gäller även den särskilda löneskatten (24,26 procent) för individuella delen. Åtaganden för visstidspension eller särskild ålderspension samt intjänad pension på löneandelar över 7,5 basbelopp har kostnadsförts under perioden samt redovisats som avsättning i balansräkningen.

Upplysning ska lämnas om antalet visstidsförordnanden för anställda och förtroendevalda samt särskilda villkor som avviker från vad som är normalt och kan leda till betydande ekonomiska konsekvenser. Tillämpning av PBF och OPF-KL är inte sådana avvikande villkor. Kommunen har idag

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

inga visstidsförordnanden för anställda eller förtroendevalda.

Enligt 9 kap. 11 § LKBR ska upplysning lämnas om vilket belopp som pensionsavsättning eller ansvarsförbindelse har minskat med från föregående bokslutsdag, i de fall minskning skett till följd av att försäkring har tecknats eller medel överförts till pensionsstiftelse. Arboga kommun har under år 2022 gjort en delinlösen av ansvarsförbindelsen till försäkringslösning. Se detaljer i not 28.

Kassaflödesanalysen har upprättats enligt indirekta metoden enligt RKR R13.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

Drift- och investeringsredovisningen är upprättad enligt RKR R14.

Löner belastats med ett personalomkostnadspålägg på 44,53 procent som inkluderar sociala avgifter, avtalsförsäkringar och pensionskostnader.

Internränta på materiella anläggningstillgångar belastar driftredovisningen enligt SKR rekommendation för 2023 på 1,25 procent på bokfört värde.

Gemensam central administration som ekonomi, personal och upphandling fördelas inte ut på de olika verksamheterna.

Sammanställd redovisning

Kommunens redovisningsprinciper har varit vägledande vid upprättande av den sammanställda redovisningen. I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där

kommunen har ett röstetal på minst 20 procent. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av figuren under avsnittet "Den kommunala koncernen" i förvaltningsberättelsen. Det har skett en förändring i sammansättningen av kommunkoncernen under räkenskapsåret. Arboga kommuns ägarandel av Västra Mälardalens kommunalförbund är år 2023 24 procent mot föregående år 27 procent, detta på grund av att Surahammars kommun har blivit fullvärdig medlem i kommunalförbundet.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt RKR R16 förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att kommunens bokförda värden på aktier i företagen elimineras med företagens egna kapital vid förvärvstillfället. Proportionell konsolidering innebär att endast ägda andelar av företagens räkenskapsposter sammanförs med kommunens poster efter eliminering av koncerninterna mellanhavanden och att endast de ägda andelarna av räkenskapsposterna har tagits med.

Företagens obeskattade reserver har, efter avdrag för uppskjuten skatt, betraktats som eget kapital.

Sambandet mellan drift- och investeringsredovisningen och årsredovisningens övriga delar

Kravet i 4 kap. 2 § LKBR på att årsredovisningen ska upprättas på ett överskådligt sätt medför att sambandet mellan drift- och investeringsredovisningen och årsredovisningens övriga delar ska beskrivas översiktligt (RKR R14 Drift- och investeringsredovisning), se nedan.

Driftredovisning

Belopp i tkr	Intäkter	Kostnader
KF, Kommunstyrelsen		
Revision		
Valnämnd		
Barn och utbildningsnämnden		
Fritid och kulturnämnden		
Socialnämnden		
Finansiering		
Avgår interna poster		
Avgår poster ej hänförliga till verksamhetens		
intäkter o kostnader i resultaträkningen		
SUMMA verksamhetens kostnader o intäkter att jämföra med Resultaträkningen		

Resultaträkning

Verksamhetens intäkter	
Verksamhetens kostnader	
Avskrivningar	
NETTOKOSTNADER	
Skatteintäkter, generella bidrag och utjämning	
Finansiella intäkter	
Finansiella kostnader	
POSTER	
Extraordinära poster	
ÅRETS RESULTAT	

Investeringsredovisning

Belopp i tkr	Utgift
Projekt A	
Projekt B	
SUMMA INVESTERINGAR	

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN
Årets resultat
Avskrivningar/nedskrivningar
INVESTERINGSVERKSAMHETEN
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN
ÅRETS KASSAFLÖDE

Balansräkning

Anläggningstillgångar	se not
Omsättningstillgångar	se not
Eget kapital	se not
Skulder	se not

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

I noten redovisas väsentliga uppskattningar och bedömningar som ligger till grund för de finansiella rapporterna.

Avskrivningar av anläggningstillgångar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod per komponent. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (t.ex. verksamhetsförändringar, tekniskiften och organisationsförändringar). Om en ny bedömning av nyttjandeperioden avviker från tidigare fastställd nyttjandeperiod ändras avskrivningstiden alltid, om den bedöms vara kortare. Bedöms nyttjandeperioden vara längre, ändras den normalt bara om det påverkar resultatet betydligt. Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod beräknas i Arboga enligt RKR R4 Materiella anläggningstillgångar genom anskaffningsvärdet divideras med summan för årets avskrivningskostnader som är hänförliga till dessa tillgångar.

I RKR R6 Nedskrivningar ska en anläggningstillgång som vid räkenskapsårets utgång har ett lägre värde än redovisat värde skrivas ned till detta lägre värde, om värdenedgången kan antas vara bestående. Enligt LKBR 7 kap. 4 § tredje stycket ska en nedskrivning återföras, om det inte längre finns skäl för den. En prövning av nedskrivnings- eller återföringsbehov görs i två steg. I första steget görs en bedömning av om det finns indikationer som ger anledning till en prövning av tillgångens värde. Om så är fallet, görs det i ett andra steg en beräkning av tillgångens återvinningsvärde som sedan jämförs med redovisat värde. Under året har inga indikationer visat på nedskrivningsbehov.

Exploateringsstomter för försäljning värderas kollektivt per exploateringsområde där totala utgifterna fördelas per tomt utifrån yta. I anskaffningsvärdet ingår mark och direkta utgifter för åtgärder på tomtmarken.

Avsättningar pensioner är redovisade enligt KPA pensionsberäkning enligt RIPS21 per 2023-12-10.

Vid värdering av lager för anslutningsavgifter vid Sättra NV så har en uppskattning av framtida byggyta på 25 procent gjorts baserat på tidigare genomsnittlig byggyta på exploateringsområdet Sättra.

Grund för bedömning av vad som redovisas som jämförelsestörande poster, RKR R11, är händelser som inte avser ordinarie verksamhet och som oftast inte är årligen återkommande.

Not 3 Upplysning av upprättade särredovisningar

RKR R18 Övriga upplysningar som ska lämnas i not. Utöver lagens krav på upplysningar om vilka särredovisningar som upprättats under räkenskapsåret ska även information lämnas om var särredovisningarna finns tillgängliga. Upplysningen ska även lämnas i separat not avseende kostnader för räkenskapsrevision. Från år 2020 bedriver Arboga kommun VA-verksamheten i Arboga Vatten och Avlopp AB och därav sker ingen särredovisning i kommunens årsredovisning. Arboga Vatten o Avlopp AB:s årsredovisning finns publicerad på arboga.se. I separat not redovisas kostnader för räkenskapsinformation.

Belopp i tkr	Kommun	Kommun	Koncern	Koncern
	2022	2023	2022	2023
Not 4 - Verksamhetens intäkter				
Taxor och avgifter	21 342	24 051	53 257	57 775
Försäljningsintäkter	14 624	15 220	14 931	15 918
Försäljning verksamhet och konsulttjänster	26 055	26 977	54 600	54 038
Hyror och arrenden*	21 721	23 366	79 453	84 840
Övriga bidrag	2 816	1 254	2 816	1 254
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	81 150	93 836	81 262	93 903
EU-bidrag	196	695	196	695
Offentliga investeringsbidrag	906	906	906	906
Övriga verksamhetsintäkter	6 373	4 759	9 097	8 438
SUMMA EXTERNA INTÄKTER	175 183	191 064	296 518	317 766

Tomträttsavgälder*

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

Tomträttsavgälder*	Antal		Taxeringsvärde (Tkr)	
	2022	2023	2022	2023
Kategori				
Småhus	63	62	Uppg.saknas	58 537
Flerfamiljshus	2	2	Uppg.saknas	20 817
Industri/företag	5	5	Uppg.saknas	6 481
Övrigt/föreningar	5	5	Uppg.saknas	618
SUMMA:	75	74	0	86 453

	Kommun	Kommun	Koncern	Koncern	
	2022	2023	2022	2023	
Not 5 - Verksamhetens kostnader					
Personalkostnader exkl. pensioner	-	566 825	-602 844	- 708 215	-697 305
Pensionskostnader	-	50 335	-72 879	ingår i posten ovan	-82 045
Köp av verksamhet samt konsultkostnad	-	144 826	-148 455	- 157 794	-158 248
Lämnade bidrag och transfereringar	-	36 135	-33 736	- 25 402	-23 954
Lokal-, markhyror o fastighetskostnader	-	149 934	-162 368	- 45 631	-45 125
Driftkostnader. bränsle, energi o vatten	-	8 780	-7 026	- 84 812	-70 364
Bolagsskatt	-	-	0	- 5 269	-2 023
Övriga verksamhetskostnader	-	136 938	-139 048	- 94 081	-96 515
SUMMA EXTERNA KOSTNADER	-	1 093 773	-1 166 356	- 1 121 204	-1 175 580
*Koncernens jämförelseår 2022 korrigerad med -92 tkr i personalkostnader pga rättningar i VMKF bokslut					
Not 6 - Upplysning om räkenskapsrevision i vht kostnad					
Kostnad för räkenskapsrevision					
Sakkunnigt biträde	100	240	489	762	
Förtroendevalda	48	65	80	65	
Delsumma räkenskapsrevision:	148	305	569	827	
Kostnad för övrig revision					
Sakkunnigt biträde	606	412	697	569	
Förtroendevalda	193	258	193	259	
Delsumma övrig revision:	799	670	890	828	
SUMMA UPPLYSNING OM RÄKENSKAPSREVISION	947	975	1 458	1 655	
Not 7 - Jämförelsestörande post, verksamheten					
Pensionsförsäkringslösning delinlösen ansvarsförbindelse	-	48 110	0	- 48 110	0
Löneskatt pensionsförsäkringslösning delinlösen ansvarsförbindelse	-	11 672	0	- 11 672	0
Försäljning mark o exploatering*	5 123	3 490	5 123	2 779	
Bokfört värde försäljning exploatering*	-	1 155	-193	- 1 155	-160
Försäljning anläggningstillgångar	13	132	-	132	
Bokfört värde försäljning anläggningstillgångar	-	13	-6	-	-6
Kompensation höga sjuklönekostnader pga Covid 19	5 068	0	5 068	0	
Elstöd	-	1 268	-	1 268	
SUMMA JÄMFÖRELSESTÖRANDE POST, VERKSAMHET	-	50 746	4 692	- 50 746	4 014

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

Belopp i tkr	Kommun		Koncern	
	2022	2023	2022	2023
Not 8 – Avskrivningar				
Avskrivningar byggnader och tekniska anläggningar	- 17 442	-13 442 -	67 659	-79 655
Avskrivningar maskiner o inventarier	- 9 591	-10 055 -	19 163	-21 640
SUMMA AVSKRIVNINGAR	- 27 033	-23 497 -	86 821	-101 295
Not 9 - Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	686 545	722 434	686 545	722 434
Preliminär slutavräkning innevarande år	16 494	11 087	16 494	11 087
Slutavräkning föregående år	4 476	3 666	4 476	3 666
SUMMA SKATTEINTÄKTER	707 515	737 187	707 515	737 187
Not 10 - Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	186 542	202 628	186 542	202 628
Kostnadsutjämning	- 3 877	-5 776 -	3 877	-5 776
LSS-utjämning	- 6 151	-6 160 -	6 151	-6 160
Regleringsavgift/bidrag	38 881	32 907	38 881	32 907
Kommunal fastighetsavgift	31 806	33 499	31 806	33 499
Generella bidrag staten	3 863	18 192	3 863	18 192
SUMMA GENERELLA STATS BIDRAG OCH UTJÄMNING	251 064	275 290	251 064	275 290
Not 11 - Finansiella intäkter				
Räntor utlämnade lån	4 171	6 645	-	0
Utdelningar koncern	3 564	2 868	-	0
Utdelningar övriga	6 973	6 149	6 975	6 149
Räntor likvida medel	700	3 197		6 784
Borgensavgifter	5 239	4 533	51	41
Övriga finansiella intäkter	152	337	1 010	340
SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER	20 799	23 729	8 036	13 314
Not 12 - Finansiella kostnader				
Räntor upptagna lån	- 593	0 -	9 149	-25 916
Finansiell kostnad intjänad pension inklusive löneskatt	- 2 315	-9 451 -	2 458	-9 724
Övriga finansiella kostnader	- 61	-1 -	83	-47
SUMMA FINANSIELLA KOSTNADER	- 2 969	-9 452 -	11 691	-35 687
Not 13 - Årets/periodens resultat				
Årets resultat*	- 19 960	32 658 -	7 329	35 010
SUMMA ÅRETS RESULTAT	- 19 960	32 658 -	7 329	35 010

*Koncernens jämförelseår 2022 är korrigerad pga rättning i VMKF vht kostnader för löneskatt -92 tkr vilket påverket koncernens resultat 2022 -92 tkr

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

Belopp i tkr	Kommun		Koncern	
	2022	2023	2022	2023
Not 14 - Mark, byggnader o tekn anl inkl. pågående projekt				
Ingående anskaffningsvärde*	416 551	438 606	2 153 028	2 259 392
Årets investeringar	46 072	31 916	141 141	177 083
Årets försäljning	- 5 279	-6	-	-8 053
Årets utrangering	- 2 982	-13 690	4 939	-13 690
Omklassificeringar	- 15 756	-1 044	29 838	-1 044
Utgående anskaffningsvärde	438 606	455 783	2 259 392	2 413 689
Ingående ackumulerade avskrivningar	- 64 609	-78 904	- 296 784	-359 910
Årets avskrivningar	- 17 442	-13 442	66 695	-79 573
Avskrivningar på försäljning	267	0	267	2 491
Avskrivningar på utrangeringar	2 880	13 690	3 302	13 690
Utgående ackumulerade avskrivningar	- 78 904	-78 656	- 359 910	-423 302
Redovisat utgående värde	359 702	377 126	1 899 482	1 990 386
Avskrivningstider: (ingen avskrivning på mark)	3-65 år	3-65 år	3-65 år	3-65 år
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod exklusive mark och pågående projekt:	19 år	24 år	27 år	24 år
*Från år 2023 har pågående projekt inkluderats i not 14, 2022 års värden justerade				
Specifikation				
Markreserv	24 647	23 598	19 529	17 770
Verksamhetsfastigheter	8 349	7 900	876 245	7 900
Fastigheter för affärsverksamhet	132	124	623 757	1 619 212
Publika fastigheter	318 052	305 487	318 052	305 487
Fastigheter för annan verksamhet	4 196	3 775	4 196	3 775
Pågående projekt	4 326	36 242	57 703	36 242
	359 702	377 126	1 899 482	1 990 386
Not 15 - Maskiner och inventarier inkl. pågående projekt				
Ingående anskaffningsvärde	99 508	87 365	225 047	238 855
Årets investeringar	8 475	4 672	20 678	26 392
Årets försäljning/avyttring*	-	0	84	-6 439
Årets utrangering	- 20 618	-9 469	20 734	-29 935
Omklassificeringar	-	46	13 947	-260
Utgående anskaffningsvärde	87 365	82 614	238 855	228 613
*Avyttring 2023 avser minskad ägarandel VMKF med 3% pga Surahammars kommun blivit fullvärdig medlem.				
Ingående ackumulerade avskrivningar	- 52 573	-41 546	- 141 177	-140 613
Årets avskrivningar	- 9 591	-10 021	20 127	-21 686
Avskrivningar på avyttring*	-	0	-	4 027
Avskrivningar på utrangeringar	20 618	9 469	20 691	29 806
Utgående ackumulerade avskrivningar	- 41 546	-42 098	- 140 613	-128 465
*Avyttring 2023 avser minskad ägarandel VMKF med 3% pga Surahammars kommun blivit fullvärdig medlem.				
Redovisat utgående värde	45 819	40 516	98 242	100 149
Avskrivningstider:	3-30 år	3-30 år	3-30 år	3-30 år
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod:	5 år	4 år	5 år	5 år

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

Belopp i tkr	Kommun	Kommun	Koncern	Koncern
	2022	2023	2022	2023
Not - 16 Finansiella anläggningstillgångar				
Ingående värde	597 976	423 585	129 348	129 066
Förändringar långfristiga fordringar	- 347	1 378	282	1 376
Avyttring*	-	0	-	-156
Minskade utelämnade lån	- 174 044	0	-	0
Utgående värde	423 585	424 963	129 066	130 286
*Avyttring 2023 avser minskad ägarandel VMKF med 3% pga Surahammars kommun blivit fullvärdig medlem.				
Därav:				
Aktier				
Mälarenergi Elnät AB	99 185	99 185	99 185	99 185
Sturestadens Fastighets AB	1 500	1 500	-	0
Rådhuset i Arboga AB	100	100	-	0
Västra Mälardalens VA AB	-	0	-	250
Summa	100 785	100 785	99 185	99 435
Andelar				
Mellanskog	53	53	53	53
Västmanlands tolkservice	22	22	22	22
Räddningstjänst Mälardalen	2 789	2 789	2 789	2 789
Kommuninvest i Sverige AB	7 412	8 775	7 412	8 775
Energikontoret Mälardalen	-	15	-	15
Husbyggnadsvaror	-	0	80	80
Inera AB	42	42	42	42
Summa	10 318	11 696	10 398	11 776
Utlämnade lån/långfristig fordran				
VafabMiljö Kommunalförbund	2 912	2 912	2 912	2 912
Sturestadens Fastighets AB	3 000	3 000	1 500	1 500
Seniorbostäder i Arboga AB	2 250	2 250	1 125	1 125
Marieborgs lagerfastigheter i Arboga AB	25 000	25 000	12 500	12 500
Arbogabostäder AB	33 224	33 224	-	0
Kommunfastigheter i Arboga AB	192 196	192 196	-	0
Rådhuset i Arboga AB	53 900	53 900	-	0
Övriga långfristiga fordringar	-	0	1 410	1 037
Summa	312 482	312 482	19 447	19 074
Bostadsrätter				
Bostadsrätter HSB	-	0	37	2
Summa	-	0	37	2
SUMMA FINANSELL ANLÄGGNINGSTILLGÅNG	423 585	424 963	129 066	130 286
Not 17 - Bidrag till statlig infrastruktur				
Citybanan	16 176	16 176	16 176	16 176
Akkumulerad upplösning bidrag statlig infrastruktur	- 4 889	-5 536	4 889	-5 536
-varav årets upplösning	- 647	-647	647	-647
Summa	11 287	10 640	11 287	10 640
SUMMA FINANSIELL ANLÄGGNINGSTILLGÅNG INKL. STATL.INFRASTRUKTUR	434 872	435 603	140 353	140 926

*Bidraget upplöses på 25 år med början 2013-05-01

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

Belopp i tkr	Kommun		Koncern	
	2022	2023	2022	2023
Not 18 - Förråd				
Förråd tekniska vht	-	0	1 425	1 529
Förråd marknadsföring	95	55	95	55
Förråd Ekbacksbadet	96	125	96	125
Exploateringsfastigheter tomter samt anslutningsavgifter VA	23 623	20 026	23 623	20 059
SUMMA	23 814	20 206	25 239	21 768
Not 19 - Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar koncern	4 215	9 906	-	0
Kundfordringar	12 391	3 028	20 639	16 650
Fastighetsavgift	25 253	27 920	25 253	27 920
Övriga fordringar staten	2 290	1 870	2 594	1 893
Övriga kortfristiga fordringar koncern	-	0	-	0
Övriga kortfristiga fordringar	511	427	7 764	683
Förutbetalad kostnad och upplupen intäkt koncern	12 991	19 992	-	0
Förutbetalad kostnad och upplupen intäkt	5 240	4 154	10 817	5 036
Upplupna skatteintäkter	37 336	31 247	37 336	31 247
Avräkning moms	9 679	6 595	9 745	7 261
SUMMA	109 906	105 139	114 147	90 690
Not 20 - Kassa och bank				
Handkassor	10	7	10	7
Sparbanken Västra Mälardalen	89 431	92 967	108 965	101 873
Sparbanken Västra Mälardalen koncernkontot	60 608	40 107	60 608	40 107
SUMMA	150 049	133 081	169 583	141 987
*Kommunen har en checkkredit på 50 mnkr som inte var utnyttjad vid bokslutstillfället.				
Not 21 - Eget kapital				
Ingående värde*	724 955	704 010	861 844	852 959
Årets resultat	- 19 960	32 658	- 7 329	35 010
-varav Resultatutjämningsreserv	-	22 400	-	22 400
**Direktbokning Eget kapital	- 985	0	- 1 556	-245
Utgående värde	704 010	736 668	852 959	887 724
* Koncernens jämförelseår 2022 är korrigerad pga rättningar obetald löneskatt i VMKF's bokslut 2017-2022				
**Avyttring 2023 minskad ägarandel VMKF med 3% pga Surahammars kommun blivit fullvärdig medlem.				
Not 22 - Avsättningar pensioner				
Avsatt till pensioner intjänade från och med år 1998				
Ingående avsättning	89 786	92 828	93 643	96 315
Nya förpliktelser/förändring under året	3 042	21 735	3 108	21 854
Därav:				
Nyintjänad pension	3 707	15 141	3 966	15 160
Ränte- och basbeloppsuppräknig	1 798	7 331	1 875	7 604
Pension till efterlevande	12	13	12	13
Övrig post	63	-1 694	60	-1 698
Årets utbetalningar	- 3 132	-3 299	- 3 412	-3 493
Förändring löneskatt	594	4 243	607	4 268
Utgående avsättning	92 828	114 563	96 751	118 170
Aktualiseringsgrad	93%	93%		

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

Avsatt till pensioner intjänade från och med år 1998 förtroendevalda

Ingående avsättning	3 148	3 568	3 148	3 568
Nya förpliktelser under året	420	209	420	209
Därav:				
Nyintjänad pension	273	-71	273	-71
Ränte- och basbeloppsuppräknig	65	280	65	280
Årets utbetalningar	-	0	-	0
Förändring löneskatt	82	44	82	44
Utgående avsättning	3 568	3 821	3 568	3 821

Avsatt till pensioner VMKF

Ingående avsättning	1 258	1 280	1 258	1 280
Förändring avsättning exkl. löneskatt	18	93	18	93
Förändring löneskatt	4	22	4	22
Utgående avsättning	1 280	1 395	1 280	1 395

Avsatt till pensioner RTMD

Ingående avsättning	5 511	5 238	5 511	5 238
Förändring avsättning exkl. löneskatt	- 220	-406	- 220	-406
Förändring löneskatt	- 53	-99	- 53	-99
Utgående avsättning	5 238	4 733	5 238	4 733

SUMMA AVSATT TILL PENSIONER

102 914   124 513   106 837   128 118

Not 23 - Avsättning skatter

Avsättning skatter enligt ÅR	-	0	33 069	31 084
SUMMA	-	0	33 069	31 084

Not 24 - Övriga avsättningar

Avsättning för återställande av deponi Kallstenstippen*

Redovisat värde vid årets början	27 110	27 110	27 110	27 110
Nya avsättningar	-	0	-	0
lanspråkstagna avsättningar	-	0	-	0
Outnyttjade belopp som återförts	-	0	-	0
Förändring av nuvärdet	-	0	-	0
SUMMA	27 110	27 110	27 110	27 110

*Återställandet beräknas att påbörjas inom 4 år beroende på vad pågående utredning kommer visa.

Not 25 - Långfristiga skulder

Kommuninvest i Sverige AB	-	0	796 427	854 965
Skuld till övriga institut	-	0	263 401	260 081
Kortfristig del långfristig skuld	-	0	82 180	-65 819
Övriga långfristiga skulder	-	0	21 342	841
DELSUMMA	-	0	998 989	1 050 068
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	-	0	2,64	2,72
Genomsnittlig låneränta	-	0	0,61%	1,59%
Genomsnittlig räntebindningstid, år	-	0	2,43	2,60

Kapitalförfall andel av lån

0-1 år	-	0	uppg.saknas	uppg.saknas
1-3 år	-	0	uppg.saknas	uppg.saknas
3-5 år	-	0	uppg.saknas	uppg.saknas
5-10år	-	0	uppg.saknas	uppg.saknas
över 10 år	-	0	uppg.saknas	uppg.saknas

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

Belopp i tkr	Kommun	Kommun	Koncern	Koncern
	2022	2 023	2022	2 023
Anslutningsavgifter*	-	0	66 227	66 925
Årets periodiseringar av nya anslutningsavgifter	-	0	1 794	2 025
Ackumulerad upplösning anslutningsavgifter	-	0	1 096	-1 121
DELSUMMA	-	0	66 925	67 829
IB Skuld för investeringsbidrag	28 561	27 655	28 561	27 655
Årets investeringsbidrag	-	0	-	0
Årets upplösning investeringsbidrag	- 906	-906	906	-906
DELSUMMA	27 655	26 749	27 655	26 749
SUMMA	27 655	26 749	1 093 569	1 144 646
Belopp i tkr	Kommun	Kommun	Koncern	Koncern
	2022	2023	2022	2023
Not 26 - Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder koncern	35 519	6 900	-	0
Leverantörsskulder	26 411	34 665	73 488	83 026
Interimsskulder koncern	66 727	41 490	-	0
Interimsskulder	11 491	15 119	39 690	15 261
Statsbidragsskulder	33 278	17 206	33 278	17 206
Arbetsgivaravgift	10 944	11 665	11 309	12 173
Personalens källskatt	9 569	9 764	9 871	10 041
Semesterlöneskuld	32 406	35 228	33 091	35 924
Massflyktigdirektiv Ukraina	1 769	1 190	1 769	1 190
Kortfristig del långfristig skuld	-	0	82 180	65 819
Upplupen pension individuell del inkl. löneskatt	22 220	20 395	23 480	21 577
Momsskuld skatteverket	603	544	3 043	1 386
Preliminär skatteavräkning	10 608	1 655	10 608	1 655
Övriga kortfristiga skulder koncern	-	789	-	0
Övriga kortfristiga skulder	928	21	11 694	1 965
SUMMA	262 473	196 631	333 502	267 224
Not 27 - Ansvarförbindelser				
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna o avsättningarna				
Ansvarförbindelse för pensioner intjänade till och med 1997				
Ingående avsättning	279 810	218 522	279 810	218 522
Ränte- och basbeloppsuppräknig	6 437	14 571	6 437	14 571
Övrig post	6 494	13 353	6 494	13 353
Årets utbetalningar inklusive löneskatt	- 17 573	-13 733	17 573	-13 733
Förändring löneskatt exkl. löneskatt årets utbetalningar	3 136	3 442	3 136	3 442
Minskning av avsättning genom tecknande av försäkring IPR inkl. löneskatt, delinlösen	- 59 782	0	59 782	0
Utgående avsättning	218 522	236 155	218 522	236 155
Avsatt till pensioner, intjänade till och med år 1997 Förtroendevalda				
Ingående avsättning	9	0	9	0
Årets utbetalningar inklusive löneskatt	- 9	0	9	0
Utgående avsättning	-	0	-	0
Delsumma pensionsförpliktelser	218 522	236 155	218 522	236 155
Konsolideringsgrad kommunens samtliga pensionsförpliktelser inklusive pensionsavsättningar	19%	16%	17%	16%
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF	2	2	2	2
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	34	32	34	32
Antal anställda med rätt till visstidspension	-	0	-	0

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

Belopp i tkr	Kommun 2022	Kommun 2023	Koncern 2022	Koncern 2023
Borgensförbindelser beviljade				
Kommunala bolag(även de som inte ingår i kommunkoncern)				
Arboga Vatten och Avlopp AB avseende lån	208 000	228 000	-	0
-varav utnyttjad borgen avseende lån	207 977	217 977	-	0
Arboga Kommunalteknik AB avseende lån	5 000	5 000	-	0
-varav utnyttjad borgen avseende lån	-	5 000	-	0
Kommunfastigheter i Arboga AB	572 000	772 000	-	0
-varav utnyttjad borgen	568 911	612 478	-	0
VafabMiljö Kommunalförbund	28 313	28 313	28 313	28 313
-varav utnyttjad borgen	10 263	8 119	10 263	8 119
Västra Mälardalens Kommunalförbund	23 900	23 900	-	0
-varav utnyttjad borgen	15 940	19 061	-	0
Övriga				
Arboga Golfklubb	525	525	525	525
Hjälmarens vattenförbund	4 428	4 428	4 428	4 428
-varav utnyttjad borgen	4 320	4 320	4 320	4 320
Delsumma Övriga ansvarsförbindelser	842 166	1 062 166	33 266	33 266
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER	1 060 688	1 298 321	251 788	269 421
Not 28 - Operationell och finansiell leasing				
Operationella leasingavtal				
Årets kostnad lokalyresavtal	128 923	138 926	-	0
Årets kostnad inventarier o utrustning*	6 267	5 926	8 322	10 603
Årets kostnad fordon*	450	1 525	531	1 525
Framtida leasingavgifter inventarier och utrustning				
-som förfaller inom ett år	6 183	333	9 224	3 077
-som förfaller efter ett till fem år	24 293	410	19 866	1 699
Framtida leasingavgifter fordon				
-som förfaller inom ett år	1 353	1 432	3 870	1 432
-som förfaller efter ett till fem år	1 860	979	6 860	979
SUMMA KOSTNADER FRAMTIDA OPERATIONELL LEASING	33 689	3 154	39 819	7 187
*Från år 2022 inkluderas leasingsiffroma med operationell leasing för PC, MAC, IPAD och telefoni från VMKF samt fordronsleasing via Arboga Kommunalteknik AB				
Operationella leasingavtal-leasinggivare				
Årets intäkter hyror	115 356	125 048	-	0
Årets intäkter tomträttsavgifter	230	219	230	219
-som förfaller inom ett år	115 586	125 267	-	0
-som förfaller efter ett till fem år	154 197	197 241	-	0
SUMMA INTÄKTER FRAMTIDA OPERATIONELL LEASING	269 783	322 508	-	0
Finansiella leasingavtal				
Årets kostnader	-	0	-	0
Framtida leasingavgifter				
-som förfaller inom ett år	-	0	-	0
-som förfaller efter ett till fem år	-	0	-	0
SUMMA FRAMTIDA FINANSIELL LEASING	-	0	-	0

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

Not	Kommun	Budget	Kommun	Koncern	Koncern
	2022	2023	2023	2022*	2023
Not 29 Justering för ej likvidpåverkande poster					
Avskrivningar	27 033	26 330	23 497	86 821	101 295
Nedskrivningar	-	0	0	-	0
Utrangeringar	-	0	0	-	0
Förändring pensionsavsättningar inklusive löneskatt	3 211	15 305	21 599	3 277	21 716
Ändrad redovsningsprincip fullfond till blandmodell pensioner	-	0	0	-	0
Direktbokning eget kapital	-	985	0	-	985
Förändring avsättning deponi Kallstenstippen	-	0	0	-	0
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-	0	0	1 215	-1 985
SUMMA JUSTERING FÖR EJ LIKVIDPÅVERKANDE POSTER	29 259	41 635	45 096	90 328	121 026
Not 30 Årets kassaflöde - Betalningspåverkande händelser som avviker från det normala samt specifikation av räntor och utdelningar					
Försäljning mark, exploateringstomter och arrendetomter	5 123	4 000	3 424	5 123	3 424
Delinlösen ansvarsförbindelsen	-	48 110	0	-	48 110
Elstöd	-	0	1 268	-	1 268
Kompensation höga sjuklönekostnader Covid 19	5 068	0	0	5 068	0
Ränteintäkter inkl. borgen	5 023	10 100	9 842	-	4 066
Räntekostnader inkl. borgen	-	593	0	-	9 260
Utdelningar	10 537	9 220	9 017	6 973	6 149
SUMMA	-	22 952	23 320	-	44 272

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

Not 31 Koncerninterna förhållanden

Enhet	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning	
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
		Kommunen	-	-	-	-	-
Västra Mälardalens Myndighetsförbund	60%	-	-	-	-	162	
Sturestaden fastighets AB	50%	-	-	-	-	2 706	

Enhet	Ägd andel	Försäljning		Räntor och borgensavgifter		Kortfristiga skulder		Långfristiga skulder/avsättningar		Fordringar	
		Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
		Kommunen		280 235	7 866	-	11 644	-	16 074	-	335
Rådhuset i Arboga AB	100%	7 700	267 937	9 250	-	14 901	-	-	-	-	279 320
Sturestaden Fastighets AB	50%	64	2 247	2 297	-	1 032	-	-	-	-	15 125
Västra Mälardalens kommunalförbund	24%	18	6 440	-	-	138	-	335	-	-	-
Västra Mälardalens Myndighetsförbund	60%	83	3 611	97	-	3	-	-	-	-	-
Sturestadens Fastighets AB		74	2 517	2 297	-	-	932	-	15 125	-	-
Arboga kommun	50%	2 247	64	-	2 297	902	-	15 125	-	-	-
Rådhuset i Arboga AB koncern	50%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Mälardalens kommunalförbund	24%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Mälardalens Myndighetsförbund	50%	270	10	-	-	30	-	-	-	-	-
Västra Mälardalens kommunalförbund		99	7 073	-	-	-	569	-	-	335	-
Arboga kommun	24%	6 440	18	-	-	492	-	-	-	-	335
Rådhuset i Arboga AB koncern	24%	472	80	-	-	62	-	-	-	-	-
Sturestaden Fastighets AB	24%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Mälardalens Myndighetsförbund	24%	161	-	-	-	14	-	-	-	-	-
Rådhuset i Arboga AB		8 255	268 056	9 250	-	-	75 200	-	279 320	-	-
Arboga kommun	100%	267 937	7 700	-	9 250	75 200	-	279 320	-	-	-
Sturestaden Fastighets AB	50%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Mälardalens kommunalförbund	24%	80	472	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Mälardalens Myndighetsförbund	60%	39	83	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Mälardalens Myndighetsförbund		554	3 705	97	-	-	2 044	-	-	-	-
Arboga kommun	60%	3 611	83	-	97	2 017	-	-	-	-	-
Rådhuset i Arboga AB	60%	83	39	-	-	3	-	-	-	-	-
Sturestaden Fastighets AB	50%	10	270	-	-	24	-	-	-	-	-
Västra Mälardalens kommunalförbund	24%	-	161	-	-	-	-	-	-	-	-
SUMMA:		289 217	289 217	11 644	11 644	-	94 818	-	294 780	294 780	-

Not 32 Poster ej hänförliga till verksamhetens inäkter och kostnader i resultaträkningen

	Intäkter		Kostnader		Nettokostnad		Budget	
	Utfall 2023	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2022	Netto 2023	Avvikelse 2023
Interna poster	- 228 260	- 204 215	228 260	204 215	0	-	0	0
Jämförelsestörande poster	- 4 884	- 10 189	193	60 936	-4 691	50 747	-4 000	-691
Avskrivningar	-	-	23 497	27 033	23 497	27 033	26 330	-2 833
Skatter, bidrag, generella statsbidrag	- 1 024 415	- 968 607	11 936	10 028	-1 012 479	958 579	-973 903	-38 576
Finansiella poster	- 23 729	- 20 799	9 452	2 969	-14 277	-	-7 109	-7 168
	- 1 281 288	- 1 203 810	273 338	305 181	-1 007 950	898 629	-958 682	-49 268

DRIFTREDOVISNING

DRIFTREDOVISNING per nämnd	Intäkter		Kostnader		Nettokostnad		Budget	
	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Netto	Avvikelse Budget- utfall
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2023
Belopp i tkr								
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen	15 819	23 577	170 990	155 696	155 171	132 119	157 892	2 721
Revision	-	-	974	947	974	947	958	16
Valnämnd	-	414	26	573	26	159	240	214
Barn- och utbildningsnämnd	78 298	72 407	464 423	433 977	386 125	361 569	386 770	645
Fritids- och kulturnämnd	9 552	12 068	29 316	55 777	19 764	43 709	19 950	186
Socialnämnd	130 084	110 582	530 698	491 743	400 613	381 161	406 610	5 997
Finansen	1 238 598	1 159 944	243 267	260 239	995 331	899 705	972 520	22 811
Avgår poster ej hänförliga till verksamhetens intäkter o kostnader i resultaträkningen	- 1 281 287	- 1 203 810	273 338	305 181	- 1 007 949	- 898 629	- 958 682	- 49 267
Summa verksamhetens intäkter och kostnader att jämföra med Resultaträkningen	191 064	175 183	- 1 166 355	- 1 093 773	- 975 291	- 918 590	- 958 582	- 16 709

DRIFTREDOVISNING per verksamhet	Intäkter		Kostnader		Nettokostnad		Budget	
	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Netto	Avvikelse
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2023
Belopp i tkr								
Politisk verksamhet	486	977	13 809	13 601	13 322	12 624	13 914	592
Infrastruktur, skydd mm	7 105	7 996	87 206	79 136	80 100	71 140	79 469	632
Fritid och kultur	13 452	11 738	58 784	55 495	45 332	43 757	45 789	457
Pedagogisk verksamhet	88 553	83 217	470 348	452 778	381 795	369 561	383 234	1 439
Vård och omsorg	82 934	69 298	462 854	432 277	379 920	362 979	386 439	6 519
Särskilt riktade insatser	34 953	30 035	47 252	39 013	12 299	8 978	11 464	836
Affärsverksamhet	6 622	5 250	9 859	9 391	3 237	4 141	3 049	188
Gemensamma verksamheter	1 238 245	1 170 482	289 582	317 261	948 663	853 221	923 456	25 207
Avgår poster ej hänförliga till verksamhetens intäkter o kostnader i resultaträkningen, se not Not 32	- 1 281 288	- 1 203 810	273 338	305 181	- 1 007 949	- 898 629	- 958 682	- 49 268
Summa verksamhetens intäkter och kostnader att jämföra med Resultaträkningen	191 064	175 183	- 1 166 355	- 1 093 773	- 975 291	- 918 590	- 958 582	- 16 710

En redogörelse av sambandet mellan drift- och investeringsredovisningen och årsredovisningens övriga delar går att läsa i not 1 Redovisningsprinciper.

Kommentarer till driftredovisningen

Nämnderna och kommunstyrelsen i kommunen redovisar för budgetåret 2023 en budgetavvikelse på 9,7 miljoner kronor. Kommunstyrelsen och Socialnämnden redovisar de största avvikelserna mot budget, vilket förklaras av bland annat exempelvis lägre gemensamma kostnader, vakanser och statsbidrag som inte kan användas framåt i tiden. Övriga nämnder redovisar smärre avvikelser mot budget. Finansförvaltningen redovisar sammantaget en budgetavvikelse på 22,8 miljoner kronor. För finansförvaltningen finns flera förklaringar mot avvikelser mot budget såsom

lägre pensionskostnader, kapitalkostnader men också skatteintäkter som redovisat betydligt högre utfall än budgeterat. Givetvis finns kostnader exempelvis sanneringskostnader av mark 1,8 miljoner kronor i och med påbörjat arbete med nya grundskolan som inte alls varit budgeterade. Även avseende posten omvärdering av lager har ökade kostnader om 4,5 miljoner kronor och inte heller varit budgeterat. Jämfört med föregående år så redovisas dock sammantaget en förbättring.

DEL 2 EKONOMISK REDOVISNING

Budgetförändringar i driftbudgeten

Ursprunglig budget för 2023 beslutades av Kommunfullmäktige 2022-11-24 §115 i Strategisk- och ekonomisk plan åren 2023-2025. Olika justeringar, tilläggsanslag har beslutats under året enligt delegation såsom lönerrevision, omorganisation eller andra

tekniska justeringar. Dessa åskådliggörs i nedanstående tabell för budgetförändringar.

DRIFTRIEDOVISNING per nämnd Belopp i tkr	Budget 2023 SEP KF belsut 22 november	Förändrade ramar budget 2022	Åter utökad driftbidrag 2022	Ökat po- pålägg 2023	Hyrespott	Löne- översyn	Kapital- kostnad	Förändrat ansvar anläggningar	Omorganisation FKN	Budget 2023-12-31
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen	- 137 008	- 1 067	960	- 1 265	- 1 857	- 744	- 2 355	- 11 689	2 867	- 157 892
Revision	- 945			8		5				- 958
Valnämnd	- 235			5						- 240
Barn- och utbildningsnämnd	- 361 645			8 346	- 241	- 5 400	- 262		10 876	- 386 770
Fritids- och kulturnämnd	- 44 023			748	- 1	- 497	- 75	11 689	13 705	- 19 950
Socialnämnd	- 385 807	- 20		10 887	- 973	- 9 006	- 45		38	- 406 610
Finansen	929 762	1 087	960	21 259	3 072	15 651	2 647			972 520
Årets resultat	100	-	-	-	-	-	-	-	-	100

INVESTERINGSREDOVISNING

Belopp i tkr	Årets investeringar			Totalutgift*		
	Budget	2023	Nettoutgift 2023	Avvikelse 2023	Total budget	Ack.utfall
Kommunstyrelsen	63 731	32 456	31 275			
-varav markförvärv	6 397	0	6 397			
-varav samhällsbyggnadsenheten	782	0	782			
-varav övrigt KS	1 300	0	1 300			
-varav fritidsanläggningar	2 584	1 499	1 085			
-varav fiber	6 000	3 410	2 590			
-varav gator, vägar, broar, lekplatser och GC-vägar (totalutgift avser Storgatan)	39 785	26 231	13 554	30 500	18 040	12 460
-varav trafik, trygghet och tillgänglighet	800	667	133			
-varav övrig infrastruktur	2 283	522	1 761			
-varav exploatering (totalutgift avser projekt Sätra NV)	3 800	127	3 673	21 988	27 457	5 469
Barn- och utbildningsnämnd	2 090	1 551	539			
-varav inventarier	2 090	1 551	539			
Fritids- och kulturnämnd	1 451	937	514			
-varav konst	871	799	72			
-varav inventarier	580	138	442			
Socialnämnd	3 479	1 813	1 666			
-varav inventarier	3 279	1 613	1 666			
-varav maskiner	200	200	0			
SUMMA INVESTERING ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	70 751	36 757	33 994			

*Totalutgift avser fleråriga projekts totala budget samt totalt ackumulerade utfall med avvikelse, för projekt som inte är fleråriga redovisas årets utfall samt årsbudget o avvikelse. År 2023 redovisas Storgatan samt expl. Projekt Sätra NV som fleråriga totalutgift

En redogörelse av sambandet mellan drift- och investeringsredovisningen och årsredovisningens övriga delar går att läsa i not 1 Redovisningsprinciper.

Kommentarer investeringar

Årets nettoutgifter för investeringar inom nämnder och kommunstyrelsen uppgår till 36,8 miljoner kronor att jämföra med budgeterade på 70,8 miljoner kronor. Budgetöverskottet på 34 mnkr härrör främst till kommunstyrelsens verksamheter. Orsaker till överskottet består av flera olika delar. Det handlar om exempelvis ej nyttjade belopp för markförvärv, tidsförskjutning i de fleråriga projekten Storgatan, stabiliseringsåtgärder och fiber, elljusspår på söder lägre utgifter än budgeterat samt tidsförskjutningar i projekten inom exploatering, ny infart till gymnasiet och infartskyltar.

För barn- och utbildningsnämnden har förskolan investerat i bland annat solskydd vilka blev billigare än budgeterat. Gymnasiet har investerat i klassrumsmöbler och skulle ha investerat i laboratorieutrustning som inte kunnat genomföras. Kulturskolan har haft planer på att göra

investeringar i ny lås- och säkerhetsanordning, eftersom detta ska bekostas av hyresvärden och i och med det läggs som en hyreskonsekvens så har kulturskolan en större avvikelse på investeringar för 2023.

För fritids- och kulturnämnden har de anpassningar och renoveringar som planerades på biblioteket för 2023 har inte kunnat slutföras. Fastighetsägaren arbetar med ventilationsfrågan och renovering av långväggen i galleriet. Arbetena beräknas kunna slutföras under 2024.

Socialnämnden har en positiv budgetavvikelse 2023 på totalt 1,7 miljoner kronor och avser verksamhetssystem IFO där upphandling pågår men införandet är inte påbörjat. Möbler inom vård och omsorg är inte förbrukade då dessa medel är planerade att användas till sängar på boendena och leverantören inte kunde leverera dessa under 2023.

Budgetförändringar i investeringsbudgeten

En investeringsbudget på 47,8 miljoner kronor beslutades i Strategisk och ekonomisk år 2023 enligt §115 i kommunfullmäktige 2022-11-24.

Kommunstyrelsen beslutade även under våren 2023 om investeringar som inte hunnit slutföras av olika anledningar att föras med till 2023 års totala investeringsbudget. Kompletteringsbudgeten §61 antogs i kommunfullmäktige 2023-04-20. Beloppet som begärdes i kompletteringsbudgeten uppgick till 23 miljoner kronor, mestadels fördelat till KS verksamheter på 20,7 miljoner kronor, fritid och kulturnämnden 0,9 miljoner

kronor, barn och utbildningsnämnden 0,4 miljoner kronor samt socialnämnden 1,0 miljoner kronor.

Under 2023 beslutades även om en omprioritering enligt § 106 Kommunfullmäktige 2023-11-23 inom Kommunstyrelsens verksamheter från markförvärv till fritidsanläggningar på 0,6 miljoner kronor. På grund av omorganisationen av ungdomsenheten så togs på delegation en ombudgetering av verksamhetens investeringsbudget.

Belopp i tkr	Beslutad budget 2023	Beslutad kompletteringsbudget 2023	Beslutad ombudgetering under året	Budget 2023-12-31
Kommunstyrelsen	43 000	20 731	-	63 731
-varav markförvärv	7 000	-	603	6 397
-varav samhällsbyggnadsenheten	500	282		782
-varav övrigt KS	1 300	-		1 300
-varav fritidsanläggningar	300	1 681	603	2 584
-varav fiber	4 000	2 000		6 000
-varav gator, vägar, broar, lekplatser och GC-vägar (totalutgift avser Storgatan)	28 600	11 185		39 785
-varav trafik, trygghet och tillgänglighet	800	-		800
-varav övrig infrastruktur	-	2 283		2 283
-varav exploatering (totalutgift avser projekt Sätra NV)	500	3 300		3 800
Barn- och utbildningsnämnd	1 300	430	360	2 090
-varav inventarier	1 300	430	360	2 090
Fritids- och kulturnämnd	940	871	360	1 451
-varav konst	-	871		871
-varav inventarier	940	-	360	580
Socialnämnd	2 510	969		3 479
-varav inventarier	2 310	969		3 279
-varav maskiner	200	-		200
SUMMA INVESTERING ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	47 750	23 001	-	70 751

REVISIONSBERÄTTELSE

DEL 3 VERKSAMHETSÖVERSIKT

VERKSAMHETSÖVERSIKT

Här redovisar varje nämnd sin verksamhet och ekonomi för året samt ger en kortare framtidsbedömning. Här finns även motsvarande information för de kommunala bolagen och kommunalförbunden där kommunens röstetal överstiger 20 procent.

KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH KOMMUNSTYRELSEN

Ekonomi, tkr	Bokslut	Bokslut
	2023	2022
Verksamhetens intäkter	15 813	23 577
Verksamhetens kostnader	170 984	155 696
Nettokostnad	155 171	132 119
Budget	157 892	134 056
Årets resultat	2 721	1 937
Investeringar		
Investeringar utgifter	32 456	49 555
Investeringar inkomster	0	0
Nettoinvesteringar	14 664	26 105
Prognos nettoinvesteringar	32 456	49 555
Nettokostnader, tkr	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Kommunfullmäktige	1 644	1 662
Kommunstyrelsen	4 927	4 711
Överförmyndaren	1 743	1 702
Kommundirektör	3 471	8 843
Administrativa enheten	8 890	3 507
HR-enheten	7 112	7 257
Ekonomi och styrning	9 672	9 111
Näringsliv- och turism	6 607	5 890
Samhällsbyggnad	8 116	7 504
Teknisk verksamhet	35 850	19 303
Gemensamma verksamhet	67 139	62 702
Summa nettokostnader	155 171	132 192

Uppdrag

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet så att kommunfullmäktiges beslut efterlevs och genomförs. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i företag och kommunalförbund som kommunen är medlem i. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att följa de frågor som kan påverka kommunens ekonomiska ställning. Styrelsen ska ha en fortlöpande dialog med nämnderna om utveckling av ekonomin och verksamheten, samordna ekonomi- och verksamhetsstyrningen, samman-

ställa förslag till Strategisk och ekonomisk plan, utarbeta förslag till årsredovisning och delårsrapport och översända dessa till revisorerna för granskning.

Styrelsen ansvarar även för kommunens organisation, omvärldsbevakning, utvecklingsarbete, lokalfrågor, näringslivs- och turistverksamhet, kommunikation, marknadsföring, samhällsplanering samt kontakter med externa myndigheter och organisationer. Styrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och göra de framställningar som behövs hos fullmäktige samt övriga nämnder och styrelser. Styrelsen får från övriga nämnder, beredningar och anställda i kommunen begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att kunna fullgöra sina uppgifter.

Årets verksamhet

År 2023 var första året på mandatperioden vilket innebar för verksamheten att förhålla sig till det politiska programmet och den inriktning som kommunfullmäktiges mål indikerar. Utöver förvaltningens ordinarie grunduppdrag har det genomförts många aktiviteter. Ett axplock av aktiviteter redovisas i nedanstående punkter;

- Politiska programmet för mandatperioden
- Kommunfullmäktiges övergripande mål för mandatperioden
- Kommunstyrelsens mål för mandatperioden och dess indikatorer
- Politikerutbildning
- Nytt gemensamt driftbolag inom vatten och avlopp tillsammans med Kungsörs kommun
- I februari lanserades en ny, moderniserad webbplats med fokus på service, användarvänlighet och tillgänglighet
- Framtagande av reviderat kommunvapen
- Investeringsbeslut och första spadtaget för ny grundskola
- Ny organisation för kommunens fritids- och kulturverksamheter
- Arbetet med Södra spåret slutfört
- Fortsatt högt betyg för service till näringslivet
- Ceremoni för nya svenska medborgare i samband med nationaldagen

- Chefoskopet, översyn av chefers organisatoriska förutsättningar
- Utbildning i medarbetarskap
- Nulägesanalys av verksamheterna utifrån 2022 års utfall
- Implementering ny inköpsorganisation
- Anpassning av verksamheten avseende nya regler om dygnsvila
- Ny leverantör företagshälsovård
- Firande av 25-års jubilarer
- Företagsbesök och morgonsoffor
- Flytt- och boendestudie
- Koncession för nytt regionalnät avseende kraftförsörjning
- Etableringsplan
- Flera evenemang genomförda så som Medeltidsdagar, Antikmässa och Julmarknad
- Arbete med att ta fram attraktiva tomter för bostäder och etableringsmark
- Markanvisningar
- Strategiska samtal med försvarsindustrin och Försvarsmakten.

Måluppfyllelse

Kommunstyrelsen har egna mål och indikatorer som stödjer att kommunfullmäktiges övergripande mål uppnås. Till målen i styrmodellen finns indikatorer där syftet är att kunna följa resultat över tid för att se om utvecklingen går åt rätt håll. Kommunstyrelsen har 6 mål och 25 indikatorer. Under 2023 är 1 mål helt uppfyllt, 2 mål i hög grad uppfyllda och 3 mål delvis uppfyllda.

Ekonomi

Kommunstyrelsen visar för år 2023 ett överskott mot den ekonomiska ramen på 2 721 tkr. Överskottet beror framför allt på vakanta tjänster, lägre kostnader kollektivtrafik, lägre kostnader för företagshälsovård samt kommunförsäkringar samt högre intäkter för fiber. Underskott finns bland annat för ökade kostnader avseende driftbidraget till Arboga kommunalteknik AB till följd av ökade kapitaltjänstkostnader, snöröjning samt utredningar.

Investeringarna visar ett utfall på 32,5 miljoner kronor jämfört med budgeterade 63,7 miljoner kronor, vilket innebär en avvikelse på 31,3 miljoner kronor. Orsaker till överskottet består av olika delar. Ej nyttjade belopp för markförvärv,

tidsförskjutning i de fleråriga projekten Storgatan, stabiliseringsåtgärder och fiber, Elljusspår på söder lägre utgifter än budgeterat samt tidsförskjutningar i projekten inom exploatering, ny infart gymnasiet och infartsskyltar.

Framtid

År 2023 var ett utmanande år med oroliga världsläget med kraftig prisutveckling, höjda räntor och pensionskostnader. Detta i sin tur innebär diskussioner i offentliga sektorn om säkerhetsläget och om åtgärder så som effektiviseringar, besparingar, skattehöjningar och ökade statsbidrag. Inför 2024 finns stora utmaningar. Vi behöver fortsatt hantera dessa faktorer ihop med alla andra utmaningar som kommunerna behöver arbeta med. Ska kommunerna klara av dagens och morgondagens utmaningar kan vi inte fortsätta att göra som vi alltid har gjort. Framåt ökar behoven av välfärdstjänster. Befolkningsförändringen är en av de stora utmaningarna, utvecklingen som pågår fortsätter de kommande åren. Utvecklingen innebär att kostnaderna för demografin ökar snabbare än intäkterna. I likhet med kommunsektorn i övrigt finns ett stort behov av investeringar vilket innebär att det krävs ett större driftöverskott för att inte i hög grad behöva låna till investeringarna.

Kompetensförsörjningen för kommunens välfärdsuppdrag är en stor utmaning för kommunen som organisation. Konkurrensen om arbetskraften ökar bland annat till följd de demografiska förändringarna. För att upprätthålla den planberedskap som kommunen avser ha för framtiden behöver ytterligare detaljplaner tas fram. Likaså att ha en bra planberedskap för att kunna erbjuda mark till försäljning för nyetableringar och för befintliga verksamheter i kommunen. Elförsörjningen är en stor utmaning i framtiden. Utbyggnaden av elsystem i ett mångårigt perspektiv både bakåt och framåt. Lokalförsörjningen avseende verksamhetslokaler är även den en utmaning. Stora investeringar är på gång, bland annat ny grundskola, vilket kräver en långsiktighet i planeringen. Stort fokus kommer också att ligga i framtagandet av strategiska dokument med dialog som kan hjälpa kommunen att få framdrift och riktning i den framtida planeringen av Arbogas utveckling. Fokus måste också vara på stödprocesser till våra chefer och dess verksamhet.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Ekonomi, tkr	Bokslut	Bokslut
	2023	2022
Verksamhetens intäkter	78 298	72 407
Verksamhetens kostnader	464 423	433 997
Nettokostnad	386 125	361 570
Budget	386 770	361 664
Årets resultat	645	94
Investeringsutgifter	1 551	2 389
Investeringsinkomster	0	0
Nettoinvesteringar	1 551	2 389
Nettokostnader, tkr	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Politisk verksamhet	1 367	987
Förskola	99 206	94 754
Fritidshem	13 370	16 033
Förskoleklass	10 447	8 878
Grundskola	152 274	146 821
Anpassad grundskola	16 450	13 838
Anpassad gymnasieskola	6 774	6 882
Gymnasieskola	75 700	72 626
Barn- och utbildningskontor	-195	751
Ungdomsenheten	10 732	987
Summa nettokostnader	386 125	361 570

Uppdrag

Barn- och utbildningsnämnden fullgör, genom att själv anordna eller genom att köpa skolplatser, kommunens uppgifter inom utbildningsområdet. Nämndens ansvar omfattar förskola, fritidshem, förskoleklass, grund- och anpassad grundskola, gymnasium och anpassad gymnasieskola. Nämnden ansvarar vidare för det kommunala aktivitetsansvaret KAA (ungdomar under 20 år, som gått ut grundskolan och inte fullföljt en utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan) samt elevhemsverksamhet för gymnasieelever på RIG brottning (Riksidrotts-gymnasium). Inom ungdomsenheten ansvarar nämnden för Kulturskolan samt fritidsgården Gluggen.

Nämnden utövar kommunens tillsyn över den fristående förskolan Solkatten. I skollagen (2010:800) samt läroplanen för förskolan (Lpfö 18) finns tydliga krav på att varje förskola ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete där verksamheten planeras, följs upp och utvecklas i förhållande till de nationella målen. Kommunen har även mål och mätningar som regelbundet följs upp för att utvärdera verksamheten.

Skolans huvuduppdrag är att ge eleverna de kunskaper och färdigheter de behöver för fortsatta studier, ett framtida yrkesliv och ett livslångt lärande. Skolan har två övergripande uppdrag enligt läroplanen. De övergripande målen omfattar normer och värden samt kunskaper, som alla elever bör ha utvecklat när de lämnar grundskolan. Skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Dessa ger också grund för fortsatt utbildning. Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet.

Elevhälsans arbete syftar bland annat till att elever ska få lika tillgång till en likvärdig utbildning. Precis som all undervisning i skolan, ska elevhälsans arbete vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Elevhälsan förhåller sig till rådande lagstiftning, bland annat skollagen, hälso- och sjukvårdslagen, patientsäkerhetslagen, patientdatalagen samt offentlighets- och sekretesslagen. Utöver dessa tillkommer ett antal författningar, föreskrifter och allmänna råd.

Kulturskolan erbjuder alla barn och unga möjlighet att delta i kulturskolans verksamhet genom skapande ämnen musik, dans och film. Fritidsgårdarnas uppdrag är att bedriva öppen fritidsverksamheten för elever i årskurs fyra till sex, traditionell fritidsgårdsverksamhet samt ungdomsfullmäktige. Ungdomsfullmäktiges uppdrag är att öka ungdomars möjlighet att påverka sin situation i Arboga kommun. Det ska även ses som en remissinstans för politiker och tjänstepersoner vid frågor som rör unga.

Måluppfyllelse

Barn- och utbildningsnämnden har 8 mål som stödjer att kommunfullmäktiges övergripande mål uppnås. I uppföljningen är 5 mål uppfyllda

DEL 3 VERKSAMHETSÖVERSIKT

och 3 mål delvis uppfyllda. Resultatet är en förbättring från tidigare år. Till målen i styrmodellen finns 31 indikatorer där syftet är att kunna följa resultat över tid för att se om utvecklingen går åt rätt håll. 5 av indikatorerna redovisas även könsuppdelat.

Mål per strategiskt område	2023
Inspirerande livsmiljö	
Barn och elevers upplevelse av trygghet ökar	
Barn och ungdomar ska erbjudas attraktiva och ändamålsenliga fritids- och kulturverksamheter	
Inspirerande lärande och arbete	
Alla elever upplever studiero	
Barngruppernas storlek ska ligga inom Skolverkets riktlinje	
Måluppfyllelsen förbättras inom nämndens verksamheter	
Fler unga är i arbete eller vidare studier efter avslutad gymnasieutbildning	
Inspirerande organisation	
En attraktiv arbetsgivare	
En långsiktig hållbar ekonomi	

Ekonomi

Helårsprognosen för 2023 var vid delårsbokslutet 0 kr och årets resultat visar + 645 tkr. Förskolans resultat är + 1 208 tkr. Grundskolans resultat (inkluderat fritidshem och förskoleklass) är - 3 046 tkr. Anpassad grundskolas resultat är 975 tkr. Gymnasieskolan har ett resultat på - 31 tkr. Anpassad gymnasieskola har ett resultat på 1 147 tkr. Ungdomsenhetens resultat är - 9 tkr.

Framtid

Verksamhetsområde förskola

För att vara bättre rustade för förändringar i antalet förskoleplatser finns behov av en mer flexibel lösning av lokalerna. Trots färre inskrivna barn har antalet barn i gruppen barn i behov av särskilt stöd fördubblats de senaste åren. En kartläggning om användandet av visstidsanställda och korttidsvikarier kommer att genomföras för att utreda möjligheten att ha en organisation med högre grundbemanning.

En utmaning är att hitta tid till dokumentation och analys av barns utveckling, så under 2024 kommer två förskolor att prova en modell med timbank där varje enskild medarbetare själv ansvarar för en del av tiden.

Förskolans utökade ledningsgrupp arbetar fram en långsiktig planering med fokusområden för fem år, för att säkerställa att rätt saker genomförs i rätt tid. Fokusområden för 2024 är en stabil personalförsörjning samt ökade kunskaper i specialpedagogik.

Verksamhetsområde grundskola

I samband med IFOUS-programmet arbetar både verksamhetschef och rektorer i grundskolan och anpassade grundskolan med att utveckla sitt pedagogiska ledarskap utifrån den egna kontexten.

Tidiga insatser är avgörande för att små utmaningar inte ska växa sig stora. Grundskolan fokuserar på att stärka utbildningen i förskoleklass under kommande läsår. För att stärka det språkutvecklande arbetet träffas SVA-lärare (svenska som andraspråk) i nätverk och fritidshemmets personal arbetar fokuserat med språkutveckling.

Att skapa goda relationer är en förutsättning för att eleverna ska känna sig trygga på skolan. Flera olika typer av relationsbyggande aktiviteter pågår kontinuerligt. Den kooperativa metoden har visat sig bygga goda relationer mellan klasskamrater och ökat känslan av samhörighet. Elevhälsan har en viktig roll i det främjande och förebyggande trygghetsarbetet. Ett exempel är en generell elevhälsoplan som varje skola ska arbeta med inom sin kontext.

Verksamhetsområde gymnasieskola

Skolinspektionens beslut (april 2023) ligger till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet. I syfte att fler elever ska nå gymnasieexamen inom tre och fyra år avser verksamheten fortsätta identifiera framgångsfaktorer som främjar likvärdig undervisning.

Verksamheten arbetar med förhållningssätt och användande av AI (Artificiell Intelligens) och ChatGPT i undervisning och bedömning.

Vasagymnasiet ser över utbudet av program och inriktningar för att kunna erbjuda efterfrågade utbildningar. Den kommande gymnasiedimensioneringen av programutbud och platsantal som är samverkad inom Västmanland beräknas vara klar till höstterminen 2025.

Verksamhetsområde elevhälsa

Behovet av skolsköterske-, skolläkar- och kuratorstid är stort. Från januari 2024 finns två psykologer i tjänst på vardera 50% och ett eventuellt beviljat statsbidrag skulle kunna möjliggöra en utökning av skolpsykologtid.

Verksamhetsområde ungdomsenheten

Att statsbidrag för utveckling minskar är en utmaning för verksamheten. Det påverkar möjligheten att rekrytera lärare, vilket dessutom försvåras av att det finns få utbildade kulturskololärare. Fritidsgården Gluggen arbetar uppsökande på högstadieskolorna men saknar en funktion som kan länka skola, socialtjänst och fritidsgård närmare varandra.

och kan därmed bedriva annan utökad verksamhet än vad som annars vore möjligt.

Investering

Eckbacksbadet är klara med investeringarna för 2023.

Biblioteket. De anpassningar och renoveringar som planerades för 2023 har inte kunnat slutföras. Fastighetsägaren arbetar med ventilationsfrågan och renovering av långväggen i galleriet. Arbetena beräknas kunna slutföras under 2024. 440 t kr begärs överflyttade i kompletteringsbudgeten. Konstnärlig utsmyckning på Åspegeln är slutfört.

Framtid

Intresset för fritids- och kulturaktiviteter är stort i Arboga och utgör en viktig del av det moderna samhället. Ett rikt fritids- och kulturliv bidrar till stadens attraktivitet för boende, näringsliv, handel och besöksnäring. Kulturverksamheterna i Arboga främjar samhällets demokratiska utveckling genom att erbjuda fri kunskap, bildning och kulturupplevelser. De bidrar även till delaktighet i samhället samt prioriterar att alla barns rätt tas till vara. Fritidsverksamheterna fyller en viktig funktion för såväl hälsa, välbefinnande och gemenskap, som integration och framtidstro.

Arbetet fortgår med att forma den nya organisationen.

Biblioteket fortsätter att erbjuda fri kunskap och kultur för alla Arbogabor. Biblioteket ska med sina olika funktioner: mötesplats, informations- och kunskapscenter, kulturinstitution, sträva efter att nå bredare förankring lokalt, såväl hos ovana vuxna biblioteksbesökare som hos barn och unga. Medborgarkontoret ska erbjuda stöd i kontakt med myndigheter och andra samhällstjänster samt hjälp att klara av digitala verktyg i vardagen.

Biblioteket kommer att medverka i arbetet med den konstnärliga utsmyckningen och planering av biblioteksdelen i bygget av ny grundskola.

Enligt skollagen ska alla elever ha tillgång till ett bibliotek. Nuvarande regering har beslutat att

Sveriges grundskolor ska ha bemannade skolbibliotek från och med hösten 2025. Frågan om bemannade skolbibliotek i Arboga behöver utredas.

I närområdet finns flera nya bad som konkurrerar och Eckbacksbadet måste se till att badets popularitet bland besökarna bibehålls. Eckbacksbadet fortsätter utveckla utbudet av kurser med mera utifrån efterfrågan från Arbogaborna.

Föreningslivet står inför stora utmaningar. Någonstans att vara, oavsett om det är idrottshallar, konsertlokaler eller mötesrum är en viktig fråga för föreningarna. Det är därför av största vikt att underhåll och utveckling av lokaler fortsatt prioriteras. En annan viktig fråga för föreningarna är svårigheten att hitta engagerade medlemmar. Oavsett om det handlar om ledare, styrelsemedlemmar eller funktionärer behöver många föreningarna hitta fler personer. Ett fortsatt ekonomiskt stöd är viktigt för utvecklingen av föreningslivet. Kostnader ökar och så även för alla föreningar. Med den inflation som råder i dagsläget är ett oförändrat ekonomiskt stöd i realiteten ett minskat stöd.

De kommande åren kommer vara utmanande i och med de allt stramare ekonomiska läget. De kommande årens utmaningar kan sammanfattas:

- En ekonomi i balans
- Rikt utbud på fritids- och kulturaktiviteter
- Ökade kostnader
- Föreningslivets förutsättningar
- Personal- och kompetensförsörjning
- Lokaler, teknik och utrustning för att kunna möta moderna krav

Det pågår ett krig i Europa och det påverkar verksamheterna på olika sätt. Verksamheterna påverkas av att hushållen har ökade levnadsomkostnader.

SOCIALNÄMNDEN

Ekonomi, tkr	Bokslut	Bokslut
	2023	2022
Verksamhetens intäkter	130 084	110 582
Verksamhetens kostnader	530 698	491 743
Nettokostnad	400 613	381 161
Budget	406 610	381 609
Årets resultat	5 997	448
Investeringsutgifter	1 813	1 957
Investeringsinkomster	0	0
Nettoinvesteringar	1 813	1 957
Nettokostnader, tkr	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Politisk verksamhet	1 150	800
Central administration	10 303	9 794
Arbete och vuxenutbildning	41 143	39 985
Individ och familjeomsorg	52 364	45 725
Vård och omsorg	229 893	207 413
Verksamheten för funktionsstöd	78 285	77 444
Prestationsmedel	-12 525	800
Nettokostnad	400 563	381 161

Uppdrag

Socialnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter för äldre- och funktionshindrade enligt socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Socialnämnden ska också fullgöra kommunens uppgifter enligt Socialtjänstlagen vad gäller individuellt stöd och förebyggande insatser för barn, unga och vuxna.

Vidare fullgör socialnämnden kommunens uppgifter enligt lag om arbetslöshetsnämnd där uppdraget är främja kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet.

Socialnämnden ansvarar bland annat för:

- Verksamheten för äldre- och funktionshindrade enligt socialtjänstlagen och

följdlagstiftning (SoL)

- Kommunal hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL)
- Hemsjukvård och hembesök inom primärvårdens uppdrag till och med sjuksköterske-, arbetsterapeut- och fysioterapeutnivå
- Kommunens verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Färdtjänst enligt lagen om färdtjänst
- Riksfärdtjänst enligt lagen om riksfärdtjänst
- Kommunens uppgifter enligt socialtjänstlagen (SoL) och följdlagstiftning vad gäller individuellt stöd och förebyggande insatser för barn, unga och vuxna, lagen om vård av missbrukare (LVM) och lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), föräldrabalken (FB), lag om särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL) samt insatser för ungdomar enligt lag om medling med anledning av brott
- De uppgifter som ankommer på kommunens socialtjänst vad avser flyktingverksamhet och integration
- Serveringstillstånd och tillsyn enligt Alkohollagen
- Dödsboanmälan enligt Ärvdabalken
- Vuxenutbildning

Årets verksamhet

Vård och omsorg

Hösten 2022 gjordes en genomlysning av hemtjänsten. Denna påvisade bland annat att det fanns en massiv kritik gentemot ledningen och förekomst av misskötsel hos medarbetarna. För att skapa rätt förutsättningar för ledning och medarbetare och för att få en ekonomi i balans togs ett beslut om organisationsutveckling. Ett positivt resultat av arbetet förväntas först under 2024, då det är ett gediget arbete att bygga upp grunden inom hemtjänsten.

Den 1 juni startade hemtagningsteamet upp som ett projekt där även biståndshandläggning ingår. Syftet med teamet är att personer vid utskrivning från sjukhus i större utsträckning går direkt hem i stället för till korttidsenheten. Detta ska leda till att personer med sviktande hemsituation i större utsträckning ska få sin vård i hemmet, uppleva trygghet och utifrån en tydlig plan undvika onödiga inläggningar på sjukhus.

Målet är att uppnå en kostnadseffektiv organisation där rätt vårdtagare är på rätt plats i rätt tid. Projektet pågick till den 31 dec 2023. Efter utvärdering fattades beslut om att hemtagningslaget kommer att fortgå under 2024.

Sveriges kommuner och regioner och Kommunal driver ett utvecklingsprojekt där målet är att heltidsarbete ska bli norm. Inom vård och omsorg är målet att 20 procent av våra medarbetare per enhet ska erbjudas heltid under 2023. Samtliga enheter ska upprätta en implementeringsplan på hur arbetet ska bedrivas vidare under 2024 och framåt. Målet är att erbjuda samtliga medarbetare heltid.

Kompetensenheten startades i socialförvaltningens regi under våren 2021. Under hösten 2022 gjordes en utvärdering där det framkom att kompetensenheten inte är ekonomiskt självförsörjande samt har svårt att uppfylla målen. Under hösten 2023 omstrukturerades kompetensenheten till en bemanningsenhet.

Verksamheten för funktionsstöd

Sedan årsskiftet 22/23 utför verksamheten inte längre korttidstillsyn vid Solögat åt barn- och utbildningsförvaltningen. Det var för få ungdomar som hade insatsen och därmed var det inte kostnadseffektivt för kommunen.

Projektering av ny gruppboende vid Alphyddan är klar och upphandling är gjord. Byggarbetet påbörjades i december och beräknas ta ett år.

Individ- och familjeomsorg

Under flera år har IFO barn och familj haft ett ökat inflöde av ärenden. Aktualiseringar, orosanmälningar och ansökningar har under de senaste två åren ökat med cirka 45 procent. Även familjehemsplaceringar har ökat.

För att förebygga placeringar har IFO satsat på tidiga insatser. Förebyggande åtgärder inkluderar samarbete med skolor, förskolor och kulturverksamheter. Insatsen "Extra Vuxen" har startats för att ge stöd till utsatta barn med hjälp av Maskrosbarn.

Inom IFO vuxen har missbruksplaceringar, insatser för våldsutsatta och våldsutövare ökat. En omställning pågår att hitta fler fungerande hemmaplanslösningar kring människor i missbruk.

IFO har använt flera statsbidrag för att möta upp nya behov och utveckla sin verksamhet. Några exempel är projektet "Bostad först" - ett nytt arbetssätt kring personer med bostadssociala

problem, projektet "Dans för hälsan" - en metod för att förebygga psykisk hälsa samt kompetenshöjande aktiviteter för personal inom familjehemsvården.

IFO har ett gott samarbete med Köping och Kungsör kring olika områden inom verksamheten som till exempel familjerätt, missbruksbehandlingen 12-steg samt familjerådgivning. Individbaserad systematisk uppföljning har varit fokus för att säkerställa kvaliteten på verksamhetens resultat.

Arbete och vuxenutbildning

Antal hushåll med försörjningsstöd samt hushåll med barn som uppbär försörjningsstöd har minskat jämfört med samma period året innan.

Samarbetet mellan AME och SFI har stärkts och lett till att flera av de studerande fått ytterligare kompetenshöjande insatser.

Det treåriga ESF-projektet Destination jobb avslutades vid årsskiftet.

Språkstödskurser och andra kompetenshöjande insatser anordnade av Jobbcenter erbjuds deltagare på AME.

Inga nya flyktingar har anvisats till Arboga under året förutom från Ukraina.

Det är fortsatt högt tryck på budget- och skuldrådgivning.

På grund av för få sökande till kursen för underhållsingenjörer hösten 2023 startas ingen ny kurs.

Tvätteriet har flyttat till AME. Jobbcenter och planeringshandläggare har flyttat från Högskolecentrum till AME och AVVAB har flyttat in på Högskolecentrum.

Central administration

Implementeringen av ett nytt verksamhetssystem har tagit mycket tid och energi utifrån brister från företaget gällande utbildningen och introduktionen när det gäller avgiftshandläggningen. Inloggningen till det nya verksamhetssystemet sker via SITHS-kort och det innebär att alla medarbetare behöver ha SITHS-kort vilket har medfört ett omfattande arbete med beställningar, fotograferingar samt utlämnande av korten. Kommunens nya hemsida publicerades i februari. Upphandling gällande färdtjänst och riksfärdtjänst har påbörjats under slutet av 2023.

Måluppfyllelse

5 av socialnämndens mål är uppfyllda samt 2 är delvis uppfyllda.

Ekonomi

Socialförvaltningens totala resultat är 5 997 tkr. Den främsta anledningen till att förvaltningen gjorde ett positivt resultat beror på att förvaltningen under år 2022 fick statsbidrag för prestationer som de genomfört under åren 2021–2022. Medlen fick användas under åren 2022–2023. Socialnämnden beslutade den 8 mars 2023 att dessa medel skulle användas för att täcka befarat underskott som då uppgick till 14 500 tkr. Förvaltningen har vidtagit en rad åtgärder under året för att ha en ekonomi i balans inför 2024. Detta har resulterat i att det befarade underskottet minskade och resultatet utan statsbidraget blev – 6 928 tkr.

Vård och omsorg redovisar ett underskott om – 12 897 tkr, vilket beror mestadels på att hemtjänsten och de särskilda boendena visar på ett stort underskott när det gäller personalbudgeten. Hemtjänstens minus kan även härledas till att antal insatser och tiden för insatserna har ökat vilket har krävt ökad bemanning för att kunna verkställa besluten. Implementeringen av heltidsresan är även det en bidragande orsak då verksamheten ännu inte hittat rätt sätt att arbeta med schema och överbemanning.

I verksamheten för funktionsstöd redovisas ett överskott om 10 091 tkr vilket beror på fler saker. Dels har färre personer haft insatsen korttidsvistelse och därmed mycket färre dygn som ska verkställas vilket gör att bemanningen har minskats. Färre personer har haft insatsen personlig assistans. Inom boendena och daglig verksamhet har många medarbetare varit hemma för vård av barn eller sjukdom i olika perioder under året och det har varit svårt att få in vikarier vilket gör att personal har fått klara sig på lägre bemanning. Verksamheten har haft vakant enhetschef som inte ersatts.

Individ- och familjeomsorg redovisar ett underskott på – 7 269 tkr vilket beror på att antalet placeringar inom både barn, unga, beroende samt våld i nära relationer har ökat i jämförelse med 2022. Detta är kostnader som inte helt går att styra över, verksamheten arbetar med att få fler öppenvårdsinsatser vilket kan minska antalet placeringar. Verksamheten arbetar även med att

få egna familjehem vilka är billigare än om konsulentstödda familjehem behövs användas.

Inom verksamheten Arbete och vuxenutbildning redovisas ett överskott på 2 664 tkr som till största del beror på ett minskat behov av ekonomiskt bistånd då hushållen som uppbär detta har minskat.

Resultatet för socialnämnden, den centrala administrationen, färdtjänst och riksfärdtjänst är plus 892 tkr.

Förvaltningens investeringar har en positiv budgetavvikelse 2023 på totalt 1 666 tkr.

Framtid

Vård och omsorg

Eftersom den demografiska trenden påvisar att andelen äldre ökar i Arboga kommer fler platser behöva skapas i särskilda boenden. Under 2023 har vi också satt en ökning av hemtjänstbeslut och har behövt utöka hemtjänstens personalresurser.

Trenden påvisar att andelen människor i arbetsför ålder minskar, vilket betyder att Vård- och omsorg redan nu och framledes kommer att få ökade utmaningar med kompetensförsörjningen.

Under oktober flyttade hemtjänsten in i nya lokaler på Hällbacken. Ett arbete har påbörjats med att förbättra personalens arbetsmiljö samt medvetandegöra vad medarbetarskap innebär. Hösten 2024 beräknas det nyrenoverade särskilda boende på Hällbacken stå klart. I samband med öppnandet planeras en avveckling av Strandgården, vilket betyder att vi inte utökar antalet platser, utan endast omfördelar de befintliga särskilda boendeplatserna.

Att arbeta förebyggande är enligt forskning en framgångsfaktor och bör prioriteras utifrån våra ekonomiska förutsättningar.

Verksamheten för funktionsstöd

Då lokalerna för daglig verksamhet vid Ekvägen hyrs externt samt att verksamheten önskar nya lokaler som är samlokaliserade och mer centralt ses möjligheterna över att kunna bygga om verkstadslokalen vid Vasagymnasiet. Inga beslut är fattade än.

Byggandet av ny gruppbostad, Alphyddan, har påbörjats och beräknas ta ett år. Uppskattningsvis kan det stå färdigt för inflyttning i januari 2025.

Förändringar i AB som reglerar dygnsvilan samt förändringar gällande "sovande jour" har tillsammans med Heltidsresan varit svårt att kombinera.

Individ- och familjeomsorg

Den nya regeringen avser att gå vidare med förslaget till ny socialtjänstlag under 2024 som bland annat har fokus på icke-behovsprövade förebyggande insatser. Verksamheten behöver börja planera för denna omställning. En annan föreslagen lagändring är att regionen ska ta över all behandling av skadligt bruk och beroende där ansvaret idag ligger hos kommunen. Förslaget föreslås träda i kraft 1 januari 2026 och ett arbete har påbörjats tillsammans med regionen att kartlägga behov och inventera resurser gällande beroendevården.

Antal orosanmälningarna inom IFO har ökat sedan flera år tillbaka. Ett arbete pågår att effektivisera insatserna så att beviljad insats blir rätt insats och där utfallet blir att familjer och enskilda klarar sin livsföring utan inblandning av socialtjänsten.

Yrkesresan är en nationell satsning för introduktion och långsiktig kompetensutveckling. Socialförvaltningen valde att gå med i denna satsning under våren 2023 och först ut att utbildas är personal som arbetar inom myndighetsutövning barn och familj.

Arbete och vuxenutbildning

Antalet beredskapsanställda är något för många och behöver ses över. Arbeta mer mot a-kassegrundande anställningsformer så att deltagaren snabbare kommer ut i egen försörjning. AME arrangerar tillsammans med näringslivsenheten en sommarjobbsmessa i februari 2024.

Vuxenutbildningen har fortsatt fokus på att få studenter att söka till ingenjörsutbildningar och att finna LIA-platser till dem. SFI är under utveckling och där ingår sambedömningar mellan olika kurser samt tydliggöranden av vad som förväntas för varje delkurs. Att samtlig personal tränas i språkutveckling är ett planerat projekt. Det goda samarbetet inom KAK fortlöper där studerande enkelt kan läsa önskad utbildning om den finns på någon av orterna.

Samarbete med övriga KAK-kommuner stärks genom Team Samverkan från januari 2023 där individer som är långtidssjukskrivna och uppbär försörjningsstöd ska kunna fångas upp bättre.

Central administration

I och med nya avtal gällande färdtjänst och riksfärdtjänst så kommer det att innebära mycket arbete vid uppstarten. Stort fokus kommer att vara på ekonomin för 2024. Den kommunövergripande utvecklingsgruppen kommer att fortsätta arbetet gällande förtydligande och ta fram enhetliga rutiner gällande målstyrningsarbetet.

RÅDHUSET I ARBOGA AB

Fakta (koncern)	2023	2022	2021
Nettoomsättning tkr	305 453	294 420	231 004
Årets resultat tkr	-2 242	4 663	26 415
Investeringar tkr	156 655	83 524	39 269
Soliditet, procent	5	6	5
Balansomslutning tkr	1 347 539	1 228 601	1 258 030
Antal anställda	142	129	107

Uppdrag

Rådhuset i Arboga AB moderbolag till dotterbolagen Arboga Bostäder AB, Kommunfastigheter i Arboga AB, Arboga Kommunalteknik AB samt Arboga Vatten och Avlopp AB. Bolagen är helägda av Arboga kommun.

Arbogabostäder AB har till ändamål för sin verksamhet att inom Arboga kommun förvärva, äga, bebygga och förvalta fastigheter och byggnader med huvudsakligen bostäder.

Kommunfastigheter i Arboga AB ska med sitt fastighetsbestånd bland annat arbeta för hållbar utveckling, eftersträva energieffektiva och miljöanpassade lösningar samt i om- och tillbyggnader utgå från att minimera klimatpåverkan. Vidare ska bolaget, på kort och lång sikt, sträva efter balanserad ekonomisk utveckling samt ge en god bas för framtida utveckling av verksamheten. Det är huvudsakligen Arboga kommuns förvaltningar som är bolagets hyresgäster.

Arboga Kommunalteknik AB ska inom kommunen förvalta och bedriva drift av kommunens mark- och infrastruktur. Bolaget ansvarar också för utredning, projektering och utförande av investerings- och exploateringsprojekt på uppdrag av kommunen. Vidare ska bolaget utföra drift och projekt av övriga kommunala bolags markinnehav och anläggningar enligt beställning. Bolaget ska delta i och vid behov driva och hantera ärenden som berör medborgarfrågor och frågor på förbunds-, regional- och nationell nivå avseende bolagets verksamheter. Bolaget ansvarar även för att tillaga, distribuera och servera måltider till kommunens verksamheter och att utföra lokalvård till kommunens och bolagens lokaler.

Arboga Vatten och Avlopp AB ska inom kommunen producera och distribuera dricksvatten, omhändertaga och rena avloppsvatten och dagvatten och annan därmed förenlig verksamhet.

Dricksvatten levereras också till Valskog i Kungsörs kommun.

Väsentliga händelser under året

Rådhuset i Arboga AB

Inga bolag har förvärvats eller avyttrats under året.

Arbogabostäder AB

Arbogabostäder AB fick under år 2020 förvärva fyra bostadsrätter av Arboga kommun. Ett utav syftena med det var att ge möjlighet till försäljning på extern marknad när avflyttning skett. Under första halvåret 2023 har bolaget getts möjlighet till avyttring utav två av dessa. Vilket har lett till en realisationsvinst.

Bolaget har haft stora investeringar för ombyggnation av Västerlånggatan 1, denna investering har möjliggjort två nya lägenheter. Inflyttning har skett från 1 augusti. Denna investering gör Arbogabostäder till en mer attraktiv hyresvärd samt att fastigheten ökar i värde.

Kommunfastigheter i Arboga AB

Rådande omständigheter i Europa har fortsatt och även översynen av skyddsrum i fastighetsbeståndet samt behovet av energieffektivisering på grund av skenande energipriser. Genomgången av skyddsrummen är snart klar, skyddsrummen i fastighetsbeståndet kommer att vara uppdaterade och i gott skick till årsskiftet.

Projekt Ny grundskola i Arboga samt de utredningar kring skola som har pågått under förra verksamhetsåret har nu blivit verklighet och projektet har startat. Skolan beräknas att vara klar under första halvåret 2026. I och med beslut av byggnation ny grundskola påverkar det avskrivningstiden på den befintliga byggnaden. Under året har stor nedskrivning gjorts för att successivt bli nollvärde vid rivning. Nedskrivningen har påverkat resultatet.

Bolaget har från 1 maj övertagit underhållsansvaret av inventarier samt driftkostnaderna av fritidsfastigheter. Bolaget har under sommaren tagit in offerter för utbyte av det som är mest bristfälligt.

Ladubacksskolans gymnastiksal drabbades av en omfattande vattenskada under våren.

Ombyggnationen av Hällbacken fortskrider enligt plan och etapp 1 med bland annat ett nyrenoverat storkök, omklädnings- och pausrum till hemtjänsten, samt kontor för biståndshandläggarna blev klar under hösten. Etapp 2 med 40 nya trygghetsboenden startade under oktober månad.

Arboga Kommunalteknik AB

Bolagets samtliga verksamhetsområden har på ett eller annat sätt påverkats av händelserna i vårt närområde och världsläget med kraftigt höjda världsmarknadspriser och leveransproblem inom vissa områden som samhällsbyggnadssektorn. Bolaget har också påverkats av kraftiga prishöjningar av drivmedel och livsmedel vilket direkt påverkar driftresultatet.

Bolaget har under året arbetat med de investerings- och exploateringsprojekt som antagits i strategisk och ekonomisk plan samt driftuppdrag enligt avtal med Arboga kommun. Arboga kommunalteknik AB har även utfört drift- och underhåll samt investeringsprojekt åt Arboga vatten och avlopp AB, Kommunfastigheter i Arboga AB samt Arbogabostäder AB enligt utförande avtal.

Nedanstående är exempel på utföranden gjorda under året:

- Storgatan med byte av VA-ledningar och ny gatubeläggning
- Etableringsområde Sätra Nordväst
- Färdigställande avseende renovering av Södra spåret
- Översyn av skyddsrum
- Hällbacken, etapp 2
- Byggnation ny grundskola med tillhörande infrastruktur
- Gång- och cykelväg Engelbrektsleden
- Gång- och cykelväg Sofiedalsgatan
- Beläggningsunderhåll enligt plan
- Fiberinstallationer
- Trafiksäkerhetsåtgärder

Arboga vatten och avlopp AB

Nya lagar, riktlinjer, föreskrifter och en omvärld i förändring sätter vår organisation på prov. Samverkan är ett måste för små organisationer för att få till en större och mer robust organisation som är mindre sårbar. Därför har ett gemensamt driftsbolag (Västra Mälardalens VA AB) bildats tillsammans med Kungsör, arbetet med

att förbereda det nya bolaget inför verksamhetsövergången 1 januari 2024 har pågått under året.

Det rådande världsläget har lett till ökade kostnader för drivmedel, kemikalier, el och stigande räntor som påverkar vår ekonomi. På längre sikt måste vi förbereda oss på att det kan bli brist på både varor och tjänster. På längre sikt måste verksamheten fortsätta förbereda till för brist på varor och tjänster.

Säkerhet är ett arbete som pågår hela tiden, omvärlden påverkar oss och behovet av kris- och säkerhetsfrågor är stort. Ett viktigt arbete är att skapa en kultur där alla reagerar på ovanliga saker som sker. Bolaget arbetar aktivt både med det fysiska skalskyddet och informationssäkerhet. Under året har arbetet med säkerhetskyddsanalysen och komplettering av larminstallationer pågått.

Produktionen vid Arboga och Lungers vattenverk har fungerat bra med få störningar. Totalt har 1 174 346 m³ dricksvatten producerats under 2023 vilket är 34 284 m³ mindre jämfört med samma period föregående år. Vi kan fortsatt se resultatet av de investeringar vi gjort i ledningsnätet och de läcksökningar som utförts. Totalt har 7 läckor upptäckts och åtgärdats, vilket är 14 färre än under 2022. Arbetet med Hjälmarens vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter pågår med målsättning att ha ett färdigt förslag för beslut 2024.

Nederbörden har varit högre än föregående år, vilket avspeglas i inkommande mängd avloppsvatten. Även bräddningen av delvis behandlat avloppsvatten ökade. Med det som bakgrund behöver investeringarna i avloppsledningsnätet öka samt att utredningarna med felkopplingar i ledningsnätet intensifieras. Producerat avloppsslam från samtliga avloppsreningsverk har lagrats på slamplattan vid Arboga avloppsreningsverk. Under året levererades slam till Avesta där det använts till anläggningsjord. Kvaliteten på slammet uppnår inte ställda krav enligt REVAC för att återföra näringsämnen till åkermark. Tungmetallen kadmium i slammet har varit hög under några år vilket föranleder ett utökat uppströmsarbete.

Renovering av ledningsnätet pågår, Svenskt vatten rekommenderar en renoveringstakt av dricksvattenledningsnätet på 0,7 procent. De dricksvattenledningar som har renoverats

under året motsvarar en renoveringstakt på ca 0,7 procent och de avloppsledningarna som har renoverats motsvarar 0,6 procent. Några viktiga ledningsrenoveringar under året är matarledningen till mellanzon, Storgatan, Engelbrektsleden, Ångbåtgatan och ledningar under väg 572 i Götlunda.

Måluppfyllelse

Arbogabostäder AB

Bolaget följer upp följande politiska målen: god service till hyresgäster, en attraktiv hyresvärd, minska energiförbrukningen och en långsiktig hållbar ekonomi. God service till hyresgästerna är delvis uppfyllt och resterande är i hög grad uppfyllt. Bolaget har blivit bättre på att kommunicera med våra hyresgäster, har fått in en resurs till i receptionen samt infört "mina sidor" i verksamhetssystemet, som våra kunder nu får information om, till exempel vilken status deras felanmälan har.

Kommunfastigheter i Arboga AB

Bolaget har följande mål god service till hyresgäster, en attraktiv hyresvärd, minska energiförbrukningen, våra skolor och förskolors lokaler ska vara ändamålsenliga och möta dagens krav på verksamheten med utemiljö som ska inspirera till fysisk aktivitet och en långsiktig hållbar ekonomi. Målen är helt eller i hög grad uppfyllda. Bolaget samverkar i tidiga skeden av projektet med kommunen och övriga bolag för att få till en utbyggd och väl fungerande infrastruktur. Bolaget har genomfört sina planerade energiåtgärder.

Arboga Kommunalteknik AB

Bolaget har fem mål. Målet arbeta med offentliga miljöer så att de är tillgängliga, trygga och säkra för alla är enligt uppsatta målvärden helt uppnått medan övriga mål är delvis uppnådda. Dessa mål medverkar till att Arboga har en väl utbyggd och fungerande infrastruktur, en ekologisk hållbar verksamhet, är en attraktiv arbetsgivare och har en långsiktig hållbar ekonomi. Budgeten är inte i balans men verksamhetens mål är delvis uppfyllda, i hög grad uppfyllda eller helt uppfyllda.

Arboga vatten och avlopp AB

Bolaget har följande mål: medverka till att Arboga har en väl utbyggd och fungerande infrastruktur, har en trygg och säker dricksvattenförsörjning, utgående vatten från avloppsreningsverken ska uppfylla gällande myndighetskrav

och är en attraktiv arbetsgivare och har en långsiktig hållbar ekonomi. De första tre målen är helt uppfyllda. Att vara en attraktiv arbetsgivare är delvis uppfyllt och en långsiktig hållbar ekonomi är inte uppfyllt. Detta eftersom Arboga vatten och avlopp redovisar ett negativt resultat på 1,4 miljoner kronor.

Ekonomi

Arbogabostäder AB

Arbogabostäder AB har ett resultat på 0,3 miljoner kronor, vilket är positivt mot budgeterat noll resultat. Bolaget har haft realisationsvinst för två bostadsrätter 0,3 miljoner kronor samt fått beviljat elstöd på 0,4 miljoner. Ökat underhåll har påverkat resultatet avsevärt. Underhållet har överstigit budgeten med 1,9 miljoner kronor. Driftresultat utan ovanstående intäkter hade visat ett negativt resultat på minus 0,9 miljoner kronor. Bolagets nettoomsättning var 20,0 miljoner kronor.

Bolaget har haft stora investeringar för ombyggnation av Västerlånggatan 1, denna investering har möjliggjort två nya lägenheter. Inflyttning har skett från 1 augusti. Totala investeringsutgifterna för året är 4,4 miljoner kronor.

Kommunfastigheter i Arboga AB

Kommunfastigheter i Arboga AB har ett budgeterat resultat för året 0,3 miljoner kronor. Resultatet blev minus 1,3 miljoner kronor, en avvikelse mot budget på minus 1,5 miljoner kronor. Detta beror främst på att bolaget har genomfört stora nedskrivningar på två fastigheter, Gäddgårdsskolan och Engelbrektskolan samt genomfört väldigt stora investeringar till Arboga kommun. Dessa investeringar är helt beroende av finansiering genom att uppta nya lån. Fastighetsbolaget ser en väsentlig ökning av räntekostnader och borgensavgifter som bolaget får bära under hela byggprocessen. Bolagets nettoomsättning var 129,4 miljoner kronor. Investeringarna uppgår i år till 138,3 miljoner kronor.

Arboga Kommunalteknik AB

Arboga kommunalteknik AB redovisar ett negativt resultat efter finansiella poster (före extraordinära poster) på minus 0,2 miljoner kronor, dvs ekonomin är inte i balans eftersom budgeterat resultat var noll. Överavskrivningar på minus 0,8 miljoner är gjorda, dvs året resultat är minus 1,0 miljoner kronor. Anledningen till att överavskrivningar gjorts trots ett negativt resultat

beror på att det finns stora pensionskostnader som ej är skattemässigt avdragsgilla.

Resultat, tkr	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Ledning och administration	27 530	26 585
Projektavdelning	-5 241	-4 671
Driftavdelning	-22 876	-20 965
Lokalvård	560	-318
Kostavdelning	-452	147
Fastighetsavdelning	0	0
Gemensamt	277	0
Resultat efter finansiella poster	-202	778

Det negativa resultatet medför att bolaget inte behöver betala skatt. Under året har det fortsatt funnits utmaningar i hela verksamheten avseende de ekonomiska förutsättningarna såsom prisökningar till följd av inflation, räntehöjningar och ökade pensionskostnader, vilket såklart även påverkat bolaget.

Bolaget har en nettoomsättning på 164,5 miljoner kronor. Årets nettoinvesteringar uppgick till 4,8 miljoner kronor.

Arboga Vatten och Avlopp AB

Arboga Vatten och Avlopp AB har ett budgeterat nollresultat men redovisar ett resultat på minus 1,4 miljoner kronor och med en nettoomsättning på 34,7 miljoner kronor. Totala investeringsutgifterna för året är 26,7 miljoner kronor.

Framtid

Koncernen kommer att fortsätta satsningen på underhållsåtgärder och energieffektivisering samt i samarbete med bolagets kunder utveckla och förädla koncernens fastighetsbestånd.

Arbogabostäder AB

Bolaget ska fortsätta sitt arbete för hållbar utveckling, eftersträvande av energieffektiva och miljöanpassade lösningar samt vid om- och tillbyggnader utgå från att minimera klimatpåverkan. Vidare ska bolaget på kort och lång sikt sträva efter balanserad ekonomisk utveckling samt ge en god bas för framtida utveckling av verksamheten.

Kommunfastigheter i Arboga AB

Bolaget ska fortsätta sitt arbete för hållbar utveckling, eftersträvande av energieffektiva och miljöanpassade lösningar samt vid om- och tillbyggnader utgå från att minimera klimatpåverkan. Vidare ska bolaget på kort och lång sikt

sträva efter balanserad ekonomisk utveckling samt ge en god bas för framtida utveckling av verksamheten.

Arboga Kommunalteknik AB

Arboga kommunaltekniks ambition är att utvecklas inom kommunkoncernen tillsammans med kommunens övriga bolag och förvaltningar. Kortsiktigt innebär det att bolaget ska organiseras med de resurser som är nödvändiga för att klara uppdragen gentemot kommunen och kommunens övriga bolag.

Inför 2024 finns stora utmaningar avseende de ekonomiska förutsättningarna kopplat till världsläge, pris- och ränteläge samt ökade pensionskostnader. Den största uppenbara riskfaktorn inom bolaget är resurskapaciteten och anpassningen av resurser utifrån uppdragen. I och med ökade krav vid bland annat inköp- och upphandling, redovisning och uppföljning av bolagets verksamhetsområden är behovet av kompetenta medarbetare avgörande för att möta framtida krav.

Då bolaget är kommunalt helägt finns bara möjligheten för bolaget att handla med en part det vill säga kommunkoncernen. Utifrån det finns en stor risk att eventuella omprioriteringar eller ändrade politiska beslut som medför driftneddragningar eller att investerings- och exploateringsprojekt flyttas i tid eller utgår kan få en negativ effekt på bolagets framtida resultat och kapacitet.

Arboga Vatten och Avlopp AB

VA-verksamheten befinner sig i en stor omställning och har stora utmaningar. Det som styr är framför allt lagar och föreskrifter men även abonnenternas behov. För att uppnå ett tillräckligt gott resultat behövs det rätt resurser och en utveckling av organisationen. Samtidigt ska vi samarbeta med Arboga kommun och deras övriga bolag för att utnyttja de resurser som finns så effektivt som möjligt.

Övergripande mål är underhåll av de allmänna anläggningarna och att möta de klimatutmaningar som vi står inför vilket kommer medföra ökade kostnader och höjd VA-taxa. Kraven på en god vattenkvalité och miljö har ökat samtidigt som belastningen på våra vattenförekomster ökar. Bolagets samverkan med Kungsörs Vatten AB och det gemensamma driftbolaget Västra Mälardalens VA AB är ett viktigt steg för att kunna möta dagens och framtida utmaningar.

STURESTADENS FASTIGHETS AB (KONCERN)

Fakta	2023	2022	2021
Nettoomsättning tkr	97 981	91 504	85 064
Årets resultat tkr	17 630	20 064	25 515
Investeringar tkr	3 113	38 623	97 039
Soliditet, procent	21,7	19,2	17,6
Balansomslutning tkr	780 067	821 727	813 392
Antal anställda	3	3	3

Uppdrag

Tillsammans med Byggnadsfirman Lund AB äger kommunen Sturestadens Fastighets AB. Sturestadens Fastighets AB äger dotterbolagen Marieborgs Lagerfastigheter i Arboga AB, Norra Skogen i Arboga Fastighets AB, Seniorbostäder i Arboga AB samt Gropgården Fastigheter i Arboga AB.

Sturestadens Fastighets AB bildades år 1991 och ägs till 50 procent av Arboga kommun och till 50 procent av Byggnadsfirman Lund AB. Bolaget äger och förvaltar fastigheter inom Arboga kommun för kommunikationsändamål och företagsetableringar samt idkar därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska aktivt medverka till utvecklingen av Arboga kommun som attraktiv och efterfrågad etableringsort genom att vara ett strategiskt verktyg inom fastighetsområdet. Bolaget äger både kommersiella fastigheter och bostadsfastigheter.

Marieborgs Lagerfastigheter i Arboga AB ska äga och förvalta lagerfastigheter inom Arboga kommun, bedriva uthyrning av entreprenadmaskiner och lagerutrustning samt inventarier såsom kontorsutrustning och datorer samt idka därmed förenlig verksamhet. Bolaget startade 2007 och äger lagerfastigheten Harren 3 som hyrs av Fortifikationsverket. Fastighetens uthyrsbara yta uppgår till 46 800 kvadratmeter.

Norra Skogen Fastighets AB, som startade år 2011, ska äga och förvalta fastigheter och därmed förenlig verksamhet. Bolaget äger fastigheten Norra skogen 1:149.

Seniorbostäder i Arboga AB ska äga och tillhandahålla seniorbostäder inom Arboga kommun samt utveckla kommunen som en attraktiv och efterfrågad bostadsort genom pris- och kvalitetsvarierat utbud av bostäder. Bolaget startade verksamheten år 2005 och äger 24 bostäder i fastigheten Örtagården samt 28 lägenheter på Ljungdahlsbacken. Kommunen äger marken vid Örtagården som har upplåtits med tomträtt. I slutet av 2019 bildades ett nytt bolag, Gropgården Fastigheter i Arboga AB.

Väsentliga händelser under året

Efter en lång tid med låga räntor och ekonomisk stabilitet blev 2023 något helt annat. Bolaget agerade nu i en omvärld med hög inflation, stigande räntor och finansiell oror. För Sturestadens koncern fick stigande räntekostnader störst resultatpåverkan. Därför redovisar koncernen ett resultat som är något sämre än 2022. Koncernen står väl rustad inför de nya förutsättningarna med en start balansräkning och god likviditet.

Ekonomi

Koncernen Sturestadens Fastighets AB redovisar ett resultat på 18 miljoner kronor. Vilket är en avvikelse mot budgeterat resultat med 8 miljoner kronor. Avvikelsen beror ökade räntekostnader.

Framtid

Bostadsbeståndet är fullt uthyrt och efterfrågan är hög och det förutspås ingen markant ändring där. Lokalbeståndet är till största del uthyrd även om marknaden är svårare att förutse och mer föränderlig.

Företagets största risker är ränterisker, risker för kreditförluster samt risker för fastighetsskador. Dessa möts genom efterlevnad av finanspolicy, systematisk kreditbedömning samt fullvärdesförsäkring av fastighetsbeståndet. Risker för fastighetsskador arbetar företaget kontinuerligt mot med olika verktyg där fastighetsplan och digitala larm som tidigare kan upptäcka brister är två av de effektivaste skydden.

VÄSTRA MÄLARDALENS KOMMUNALFÖRBUND

Fakta	2023	2022	2021
Omsättning tkr	131 161	125 503	108 955
Årets resultat tkr	-1 986	4 956	1 579
Investeringar tkr	37 797	34 896	34 542
Soliditet, procent	5,0	3,9	5,0
Balansomslutning tkr	124 179	120 648	112 412
Antal årsarbetare	76,9	72,5	74,6

Uppdrag

Västra Mälardalens kommunalförbund (VMKF) bildades och sammanfördes med räddningstjänstförbundet 2006 för att samordna ett flertal olikartade uppgifter i ett och samma förbund. 2021 övergick verksamheten till Räddningstjänsten Mälardalen (RTMD).

VMKF ansvarar för att ge service och tjänster inom flertalet verksamhetsområden till fyra kommuner, dess bolag och förbund. I förbundet finns IT, löner, telefoni, upphandling, säkerhets-samordning, krisberedskap, säkerhetssamordnare, parkeringstillstånd och bostadsanpassning, arkiv och e-arkiv samt förvaltning av ett antal kommungemensamma system. Uppdraget kan jämföras med en kommun i storleksordningen av knappa 60 000 invånare. Under de senaste åren har uppdragens volym ökat samt även dess komplexitet. Flertalet av tjänsterna kräver olika former av specialistkompetens och det förväntas att förbundet som stödorganisation ska leverera tjänster med god kvalitet och hög servicenivå. Ökad styrning och samordning av kommunernas och bolagens tjänster via VMKF bidrar till effektiviseringar, samsyn och ökad kvalitet. Förbundet vill vara en bra samarbetspart till medlemskommunerna och dess bolag.

Väsentliga händelser under året

- Anna Eriksson (S) är ny ordförande för 2023
- Införande av ett nytt modernt ärendehanteringssystem där många processer har automatiserats och en förbättring av kommunikation och service till våra medlemskommuner, bolag och förbund har skett.

Lansering ägde rum under hösten för IT-avdelningen och Löneavdelningen.

- Det har skett utbyte och utökning av IT-infrastrukturen med hänsyn till införande av digitala nationella prov i skolorna. Införandet är klart och har skett ute på medlemskommunernas skolor.
- Surahammar blev "fullvärdiga medlemmar" i VMKF från 2023 vilket i praktiken innebär att Surahammar lämnade över sin löneadministration och systemförvaltning till VMKF. Ett arbete inleddes med verksamhetsövergång och övertagandet ägde rum i oktober.
- En Säkerhetsskyddsanalys är påbörjad för VMKF.
- VMKF och Köpings kommun har fattat beslut om samverkan kring hantering av SITHS-kort (Säker IT Hälsa och Sjukvård) samt HSA-ansvar (Hälsa- och Sjukvårdens Adressregister). Ett intensivt arbete har gått under året med att bygga upp en organisation, utbildningar, rutiner, skriva avtal och dokument samt bygga upp ett digitalt ansökningsförfarande. Köpings kommun har meddelat under hösten att verksamheten kommer bibehållas i kommunen.
- Arbete med att stödja för att förändra kommunkoncernernas inköpsorganisationer pågår i syfte att förbereda för ett eventuell införande av E-handel.
- Arbete med kontinuitetsplanering för VMKF pågår.

Måluppfyllelse

Den samlade bedömningen är att målen delvis är förenliga med vad direktionen har fastställt.

Kvalitet och service skulle öka under hösten, vilket den har gjort och målvärdet för IT-avdelningen och löneavdelningen nås men löneadministrationens stöd utåt till förvaltningar behöver stärkas på flera håll. Att vara en attraktiv och trivsamt arbetsplats uppnås delvis. Medarbetarundersökningen når ett snittvärde på 69, vilket är tre indexenheter under målvärde. Det

högsta värdet under perioden är 72. En HME-undersökning har gjorts med ett resultat på 76,8 indexenheter vilket är under målvärdet på 81,6. Sjukfrånvaron skulle understiga 4 procent. Resultatet blev strax över 4,3 procent. Områden som behövs arbetas med är styrning och ledning samt att verka för att vara en bra och trivsamt arbetsplats på hela VMKF. Det finansiella målet uppfylldes delvis, VMKF har en negativ avvikelse jämfört med budget på 2 036 tkr men flera manuella processer är kartlagda och förbättringar av dem pågår. Dessa två målvärden sammantaget gör att det finansiella målet delvis är uppfyllt.

Ekonomi

2023 inleddes med en ekonomi i obalans, inget tillskott för lönepåslag, kostnadsuppräknningar och andra ökade kostnader gjorde att avdelningarna fick parera en minskad budget samtidigt som antal medarbetare blev fler i takt med fler kunder. Det inleddes en stor satsning på digital ärendehantering. Med införandet av en digital ärendehantering riggades en grund och goda förutsättningar inför 2024 och framåt i att också förändra arbetssätten på riktigt. Nya kunder, nya verksamheter och utvecklingsinitiativ välkomnas men kräver stora portioner av klokskap och mod för att inte arbetsmiljön ska försämrans.

Resultatet för året uppgick till minus 1 986 tkr, vilket är en negativ avvikelse mot budget med 2 036 tkr. Främsta anledningarna till det negativa resultatet är högre pensionskostnader, en högre semesterlöneskuld samt högre räntekostnader.

Investeringarna för året uppgår till ett belopp av 37 797 tkr för de fyra kommunkoncernerna varav Arbogas utgör 5 116 tkr. Beslutad budget uppgår till 45 000 tkr.

Framtid

Kommunerna i Sverige står inför flertalet utmaningar. För att landets kommuner ska kunna bedriva verksamhet med bibehållen kvalitet kommer det därför bli nödvändigt att ompröva arbetssätt och se över hur resurser nyttjas. Efterfrågan av gemensamma samarbeten kommuner sinsemellan har förväntats öka men något som

VMKF ännu inte sett. Medlemskommunerna och VMKF behöver aktivt visa vilka möjligheter och samordningsvinster som kan uppnås. Ur VMKF's synvinkel tenderar förbundet annars att bli för litet och på sikt urholkar det den interna stödorganisationen och de fasta kostnaderna blir för höga per verksamhetsområde. Det är viktigt för förbundet att fortsätta växa och stärka sin stabilitet, samtidigt som att sträva efter att erbjuda medlemskommunerna kostnadseffektiva lösningar. I den nya förbundsordningen har definitionen av medlemskap förtydligats och Surahammar blev därmed fullvärdiga medlemmar i VMKF.

Ytterligare en utmaning är inflationen med ökade kostnader för i stort sett allt, vilket har lett till att ekonomin blivit tuffare. I budgeten för 2023 gick VMKF in med samma medlemsbidrag som 2022, vilket gör att kostnadshöjningar såsom till exempel lönepåslag, hyreshöjningar och licenskostnader hanterats med oförändrade medel. Att inte tillsätta vakanta tjänster och hålla ner kostnader har inte varit tillräckligt för att kunna hålla budgeten. Åtgärdsplan och effektiviseringsplan behöver tas fram för att arbeta aktivt med att få ned kostnader.

Att upprätthålla en hög servicenivå och kvalitet är avgörande för VMKF's framgång och dess relation till våra medlemskommuner och andra kunder. Att aktivt lyssna på kundernas behov genom bland annat regelbundna möten, enkäter och kvalitetsdialoger kan hjälpa förbundet att förstå kundernas behov och förväntningar. Det behövs en kontinuerlig utbildning av medarbetare för att säkerställa en hög kvalitet och att uppmuntra en kultur där varje medarbetare förstår vikten av kundservice och strävar efter att överträffa kundernas förväntningar. Servicepolicy behöver uppdateras och medvetandegöras bland medarbetare.

Både informationssäkerhet och lagstiftningen inom NIS- direktivet (NIS2) kräver ledningssystem för informationssäkerhet och VMKF behöver rekrytera en informationssäkerhetssamordnare som kan arbeta tillsammans med KAKS-kommunerna.

VÄSTRA MÄLARDALENS MYNDIGHETSFÖRBUND

Fakta	2023	2022	2021
Omsättning tkr	18 114	17 063	15 838
Årets resultat tkr	-331	270	308
Investeringar tkr	15	489	163
Soliditet, procent	40,6	48,4	50,4
Balansomslutning tkr	6 422	6 750	6 566
Antal tillsvidareanställda	18,5	20	19

Uppdrag

Västra Mälardalens Myndighetsförbund (VMMF) är ett kommunalförbund för Arboga och Kungsörs kommuner som bildades den 1 januari 2011. Förbundets uppgifter är att fullgöra kommunernas uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt byggnadsväsendet. Förbundet ansvarar också för kommunernas energirådgivning.

Uppdraget är formulerat i ett reglemente och en förbundsordning som innebär myndighetsutövning inom miljöbalken, livsmedelslagen, strålskyddslagen, tobak och liknande produkter, alkohollagen (folköl), lagen om sprängämnes-prekursorer, tillsyn enligt lagen om receptfria läkemedel samt myndighetsutövning inom plan- och bygglagen (utom de delar som avser planläggning).

Väsentliga händelser under året

Ärenden som direktionen beslutat om har bland annat gällt bygglov för en ny grundskola, nytt LSS-boende och tre dispenser från strandskydd. Det har beslutats om 18 vitesförelägganden, 14 inom miljöbalkens område, två inom livsmedel och två inom plan- och bygglagens område. Ett par beslut om byggsanktionsavgifter och livsmedelssanktionsavgifter har fattats.

Två dialogmöten med medlemskommunerna har genomförts för att diskutera ekonomi och läget i verksamheten.

Förbundet har fortsatt jobba aktivt med digitaliseringsprocessen och använder sig av digital post för både miljö- och bygg. Ungefär 60 procent av bygglovsansökningar och ärenden inom miljö- och hälsoskydd har inkommit via e-tjänsten. Förbundet har varit delaktig i uppdateringen av Arboga kommuns hemsida.

Förbundet deltar genom medlemskommunerna i olika företagsundersökningar. I den senaste

mätningen Nöjd Kund Index, NKI, så tyder resultatet på ett bra och stabilt företagsklimat. Även den egna enkätundersökning för att se hur "Vi kan bli bättre" visar på en nöjdhetsgrad på 4,3 av 5,0 möjliga vilket bedöms som ett högt resultat. Nöjdhetsgraden ligger på en liknande nivå som tidigare år.

För att stävja osund konkurrens inom verksamhetsområdet så samarbetar förbundet med medlemskommunernas säkerhetssamordnare och Polismyndigheten. Ett par gemensamma tillsynsbesök har genomförts inom miljöskydd, hälsoskydd och livsmedel.

Bygglovenhetens arbete har främst varit inriktat på handläggning av de ansökningar och anmälningar som inkommit. Totalt har 265 nya bygglovsärenden startats under perioden, vilket är en minskning med 21 procent i förhållande till föregående år. Det är främst byggandet av småhus som har minskat. Miljö- och hälsoskyddsenshetens arbete har främst varit inriktat på kärnverksamheten med planerad och händelsestyrd tillsyn. Miljö- och hälsoskyddsenshetens uppdrag har utökats med tillsyn enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg (avfallshantering i fritidsbåtshamnar). Antal ärenden är 284 fler än året innan.

Förbundet deltar i Mitt Miljösamverkan för att stärka kompetensen och bland annat har förbundets miljö- och hälsoskyddsinspektörer deltagit i flera av de kurser som har anordnats.

Förbundet samverkar kring energi- och klimatrådgivningen (EKR). Rådgivningen sköts av Energikontoret i Mälardalen. Början och slutet av året inleddes med högt rådgivningstryck med frågor om höga elpriser. Många rådsökande hushåll hörde av sig gällande energieffektivisering, värmepumpar, energieffektiviseringsbidraget för småhusägare och solpaneler. Totalt har 24 energirådgivningar genomförts i Arboga.

Måluppfyllelse

Förbundet levererar trots ett ansträngt år en verksamhet av god kvalitet. Förbundets egna enkäter riktade till de verksamheter som får tillsyn och lämnat in ansökningar visar en hög nöjdhetsgrad och årets NKI -resultat förstärker den bilden ytterligare. Det styrks också av den goda ordningen på måluppföljning och

internkontrollerna som görs av verksamheten och som regelbundet redovisas för direktionen. Av de nio verksamhetsmål som ska följas upp har fem uppfyllts helt, tre har delvis uppfyllts och ett mål har inte uppfyllts. Det finansiella målet har delvis uppfyllts.

Målet med total sjukfrånvaro har inte uppfyllts. Förbundet är litet med få anställda och ett par långtidssjukskrivningar påverkar den totala sjukfrånvaron. Vakanser har medfört att målet gällande fastställd tillsynsplan och förgranskning av nya miljö- och hälsoskyddsärenden delvis uppfyllts. Förbundets mål gällande självfinansieringsgraden har påverkats av lägre intäkter och målet har delvis uppfyllts. Bedömning är att förbundet delvis uppfyller riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning.

Ekonomi

Förbundet redovisar 2023 ett resultat på minus 331 tkr. Budgeterat resultat motsvarande 1 procent av kommunbidraget på 99 tkr ger en budgetavvikelse på 430 tkr. Pensionskostnaderna och övriga omkostnader har ökat på grund av inflationen samt nytt pensionsavtal.

I delåret prognostiserades ökade revisionskostnader, minskade bygglovintäkter samt lägre intäkter inom miljö- och hälsoskydd och åtgärder vidtogs för att nå nollresultat. Förbundets kostnader är till stor del trögörliga och det har varit svårt att möta snabbt minskade bygglovintäkter. Effektiviseringsåtgärder som förbundet har vidtagit för att kompensera de minskade intäkterna och underskotten är besparingar på kostnader för personal (vakanser), konsultstöd, kurser, årliga kontorsdagar, prenumerationer och övriga inköp samt överföring av ärenden till långtidsarkiv som flyttats fram.

Förbundets soliditet bedöms fortsatt vara god. Förbundets verksamhet har år 2023 kostat 446 kronor per invånare vilket är i samma nivå som föregående år.

Framtid

Fokus kommer att läggas på kärnverksamheten och det uppdrag förbundet har med ansvar för myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskydd och bygglov.

Ekonomi 2024 är en stor utmaning då konjunkturen med hög inflation och höga räntor förväntas hålla i sig ett tag till innan det vänder uppåt

igen. Det påverkar byggandet och verksamhetens intäkter. De senaste åren har stora besparingar gjorts med personalneddragningar 2,5 årsarbetare och övriga kostnader. Ytterligare besparingar är inte möjliga att göra.

En annan utmaning förbundet står inför är att kunna rekrytera inspektörer vid vakanser. Det råder stor brist på dessa yrkesgrupper, främst miljö- och hälsoskyddsinspektörer.

Det minskade byggandet gör det möjligt att arbeta med mer tillsyn och med gamla ärenden som saknar slutbesked. Det är en utmaning att gå från bygglovhandläggning (avgiftsfinansierat) till mer tillsynsarbete (skattefinansierat). Befintliga personalresurser behövs för att klara förbundets uppgifter. När konjunkturen vänder uppåt igen och antalet bygglov ökar igen är det viktigt att behålla nuvarande personalresurser vilket kan bli svårt att klara utan oförändrat medlemsbidrag.

Miljö- och hälsoskydd är ett område som hela tiden förändras vilket ställer stora krav på kompetens. Den nationella strategin för miljöbalkstillsynen uppdateras kontinuerligt med krav på tillsyn inom olika fokusområden. För 2024 finns inget behov av ytterligare resurser då förbundet redan utövar tillsyn inom de aktuella fokusområdena. Det är oklart hur det ser ut 2025. Inom livsmedelsområdet har en ny riskklassningsmodell införts och ett arbete pågår. I nuläget är det oklart vilken effekt modellen får på kontrolltiden. Den nya taxemodellen för bygglov som träder i kraft 1 januari 2024 förväntas ge en bättre stabilitet i förbundets ekonomi. Ny taxemodell finns även utarbetat inom miljöbalkens område som baseras på tillsynsbehov. Taxan är enklare för både tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare men ska utredas.

Dialog förs med medlemskommunerna om att flytta över ansvaret för alkoholhandläggning till förbundet.

Inför ny bidragsperiod 2024 kommer KAK samverka kring energi- och klimatrådgivning.

Utvecklingsarbetet kring digitalisering fortsätter vara prioriterat med en ambition att alla processer ska bli helt digitala. Informations säkerhet är ett område som behöver utvecklas vidare inom förbundets verksamhet.

BILDER FRÅN VERKSAMHETSÅRET - NYA

*Bara en halvtimme från Örebro, Västerås och Eskilstuna ligger Arboga.
 En inspirerande plats som präglas av vacker miljö, kreativitet och engagemang.
 I Arboga finns ett stort utbud av fritids- och kulturaktiviteter, en inspirerande
 boendemiljö och både tid och utrymme att förverkliga idéer.
 Så ge plats för inspiration. Välkommen till Arboga.*

*Läs mer om Arbogas varumärke – Arboga plats för inspiration på
www.arboga.se*

ARBOGA
 PLATS FÖR INSPIRATION